

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMI

**5. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE ÖĞRENCİLERİN RENK BİLGİSİ
KONUSUNUN ÖĞRENİMİ İLE İLGİLİ BAŞARILARINDA, TUTUMLARINDA
VE SERBEST ÇALIŞMALARINDAKİ RENK SEÇİMLERİNDE CİNSİYET VE
OKUL DEĞİŞKENLERİNİN ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Süleyman AKGÜN

DİYARBAKIR - 2015

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMI

**5. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE ÖĞRENCİLERİN RENK BİLGİSİ
KONUSUNUN ÖĞRENİMİ İLE İLGİLİ BAŞARILARINDA, TUTUMLARINDA
VE SERBEST ÇALIŞMALARINDAKİ RENK SEÇİMLERİNDE CİNSİYET VE
OKUL DEĞİŞKENLERİNİN ETKİSİ**

HAZIRLAYAN

Süleyman AKGÜN

**Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce Yüksek Lisans Unvanı Verilmesi
İçin Kabul Edilen Tezdir.**

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. F. Evren DAŞDAĞ

DİYARBAKIR - 2015

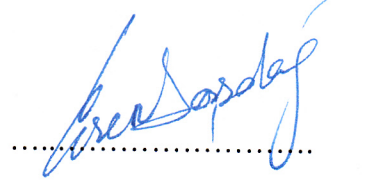
Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

Bu alışma j¼rimiz tarafından G¼zel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi bilim dalında Y¼KSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 09/ 01/2015

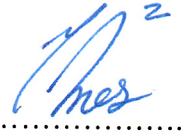
Başkan : Doç. Dr. İrfan YILDIZ

Tez Danışmanı : Doç. Dr. F.Evren DAşDAĞ

¼ye : Yrd. Doç. Dr. Meral ¼NER S¼NK¼R

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen ¼ğretim ¼yelerine ait olduğunu onaylım.

Doç. Dr. Rifat EFE
Enstit¼ M¼d¼r¼

BİLDİRİM

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi DÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Süleyman AKGÜN

25 / 12 / 2014

ÖNSÖZ

Güzeli arama insan doğasının en önemli özelliklerinden biridir. Bu arayış ilk insanlardan bu yana süregelmiştir. Yazmadan önce çizmeye ve boyamaya başlayan insan, duygularını anlatmada resmi bir araç olarak kullanmıştır. Bütün sanat tarihçileri, insanların bu resimleri yaparken estetik bir kaygı güttükleri konusunda birleşmektedirler.

Renklerin hikâyesi de insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanlar, önce mağaraları ve duvarları, sonra yüzlerini ve vücutlarını, sonra da yaşadıkları iç mekânları ve kullandıkları objeleri boyamaya, renklendirmeye başlamışlardır.

Renkler, insanın duyguları ve ruh haliyle de çok yakından ilgilidir. Bundan dolayı da insan, içinde bulunduğu psikolojik durumu renklerle ifade edebilir. İnsan farkında olmadan içinde bulunduğu durumu, iç dünyasını seçtiği renklerle ortaya koyar. Üstelik içinde bulunduğu durumu ve iç dünyasını renk seçimi ile ortaya koyma davranışı bireyin cinsiyeti, eğitim durumu, sosyokültürel şartları vb. faktörlere göre değişiyor gibi gözükmektedir. Bireyin giyinmesi, yaşam alanlarını renklendirmesi, boşanması, âşık olması, bir yakını kaybetmesi, rengi alışverişte bir ürünü tercih etme nedenlerinden biri olarak görmesi gibi durumlar örnek verilebilir.

Renk seçimini bilinçli yapabilen, zevkli giyinebilen, bulunduğu ortamı sanat ile hemhal kılabilen, sanatsal eserlerden tat alabilen, estetik beğenisini uygun dille ifade edebilen, her açıdan hayata iyi hazırlanmış bireylerin yetiştirilmesi, genelde bilim eğitiminin, özelde ise sanat eğitiminin sorumluluğundadır.

Bu araştırma, 5. sınıf görsel sanatlar dersinde öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında, tutumlarında ve serbest çalışmalarındaki renk seçimlerinde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular, öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında, tutumlarında ve serbest çalışmalarındaki renk seçimlerinde

cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisi bağlamında yorumlanmış ve ulaşılan sonuçlara dayalı önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma boyunca bilgi birikimleri ve engin deneyimleriyle desteğini hiçbir zaman esirgemeyen çok değerli danışmanım ve sevgili hocam sayın Doç. Dr. F. Evren DAŞDAĞ'a, araştırmanın bazı istatistiksel işlemlerinde yardımlarını gördüğüm sayın Yrd. Doç. Dr. Meral ÖNER SÜNKÜR'e ve sayın Uzm. Mutlu DAŞDAĞ'a ve araştırmanın raporlaştırılmasında eserlerinden yararlandığım tüm araştırmacı, yazar ve sanat eğitimcilerine teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Araştırmanın uygulanmasında desteklerini gördüğüm Batman 16 Mayıs Ortaokulu ve Özel Batman Doğa Ortaokulu yöneticilerine ve uygulama etkinliklerine katılan sevgili 5.sınıf öğrencilerine teşekkür ederim.

Ayrıca yüksek lisans sürecinde yeterince vakit ayıramadığım eşime ve çocuklarıma da teşekkür ederim.

Süleyman AKGÜN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	iii
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
TABLolar CETVELİ.....	xi
KISALTMALAR CETVELİ.....	xxiv

BÖLÜM I

1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.3. Alt Problemler.....	4
1.4. Araştırmanın Amacı.....	4
1.5. Araştırmanın Önemi.....	5
1.6. Varsayımlar.....	5
1.7. Sınırlılıklar.....	6
1.8. Tanımlar.....	6

BÖLÜM II

2.KURAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Eğitim.....	8
2.2. Sanat.....	10
2.3. Sanat Eğitimi.....	11

2.3.1. Sanat Eğitiminin Gerekliliği	12
2.3.2. Görsel Sanatlar Eğitimi	14
2.3.3. Görsel Sanatlar Eğitiminin Amaçları.....	17
2.3.3.1. Bireysel ve Toplumsal Amaçlar.....	17
2.3.3.2. Algısal Amaçlar.....	18
2.3.3.3. Estetik Amaçlar.....	18
2.3.3.4. Teknik Amaçlar.....	19
2.3.4. Görsel Sanatlar Eğitiminin İlkeleri.....	19
2.3.5. Türkiye’de Görsel Sanatlar Eğitimi.....	20
2.4. Sanatın Görsel Dili	22
2.4.1. Görsel Düzenleme Öğeleri (Tasarım Elemanları).....	23
2.4.1.1. Çizgi.....	23
2.4.1.2. Biçim (Form).....	24
2.4.1.3. Boşluk (Espas).....	24
2.4.1.4. Renk.....	25
2.4.1.5. Değer (Valör).....	26
2.4.1.6. Doku.....	26
2.4.1.7. Leke.....	26
2.4.2. Görsel Düzenleme İlkeleri (Tasarım İlkeleri).....	27
2.4.2.1. Ritim.....	27
2.4.2.2. Denge.....	28
2.4.2.3. Vurgu.....	28
2.4.2.4. Zıtlık.....	29
2.4.2.5. Oran-Orantı.....	29

	Sayfa No.
2.4.2.6. Birlik.....	29
2.4.2.7. Çeşitlilik.....	30
2.5. Kompozisyon, Renk ve Çocuk Resimleri	30
2.6. Renk Bilgisinin Öğretilmesi	34
2.6.1. Rengin Tanımı ve Rengin Oluşumu.....	36
2.6.2. Ana Renkler.....	36
2.6.3. Ara Renkler.....	36
2.6.4. Sıcak Renkler.....	36
2.6.5. Soğuk Renkler.....	37
2.6.6. Nötr Renkler.....	37
2.6.7. Zıt Renkler.....	38
2.6.8. Komşu Renkler.....	38
2.6.9. Renk Armonisi.....	38
2.6.10. Renklere Yüklenen Anlamlar ve Renklerin Psikolojik Etkileri.....	38
2.7. İlgili Araştırmalar	40

BÖLÜM III

3.YÖNTEM	47
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	47
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	47
3.3. Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi.....	48
3.4. İşleniş.....	50
3.5. Verilerin Toplanması.....	52
3.6. Verilerin Çözümlemesi.....	52

BÖLÜM IV

Sayfa No.

4.BULGULAR VE YORUM	54
4.1. Öğrencilerin Renk Bilgisini Öğrenme Düzeylerinin ve Renk ile ilgili Tutumlarının Farklılaşmasında Cinsiyet Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular.....	54
4.2. Öğrencilerin Renk Bilgisini Öğrenme Düzeylerinin ve Renk ile ilgili Tutumlarının Farklılaşmasında Okul Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular.....	83
4.3. Öğrencilerin Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinin Farklılaşması Üzerinde, Cinsiyet Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular.....	112
4.4. Öğrencilerin Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinin Farklılaşması Üzerinde, Okul Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular.....	117

BÖLÜM V

5.SONUÇ VE ÖNERİLER	123
5.1. Sonuç.....	123
5.2. Öneriler.....	124
6.KAYNAKÇA	127
7.EKLER	133

ÖZET

5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Başarılarında, Tutumlarında Ve Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet Ve Okul Değişkenlerinin Etkisi

Bu araştırmanın amacı, 5. sınıf görsel sanatlar dersinde öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında, tutumlarında ve serbest çalışmalarındaki renk seçimlerinde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymaktır. Bu genel amaç doğrultusunda, 5. sınıf öğrencileri üzerinde bir araştırma yapılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu, Batman 16 Mayıs Ortaokulu ile Özel Batman Doğa Ortaokulu'nun 5.sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur.

Bu araştırma, uygulamalı bir araştırmadır ve 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında yapılmıştır. Araştırma çalışmasına, 59'u devlet okulunda okuyan öğrenci, 41'i özel okulda okuyan öğrenci olmak üzere toplam 100 öğrenci katılmıştır. Her iki öğrenci grubuna, önce renk bilgisi konusunda eğitim verilmiştir. Her öğrenciye birer adet renk bilgisi uygulaması ve birer adet serbest resim çalışması yaptırılmıştır. Araştırmanın verileri, renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeği ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır.

Öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için araştırmacı tarafından, uzman onayı alınarak, 16 sorudan oluşan 3'lü likert tipi renk bilgisi başarı testi geliştirilmiştir. Renk bilgisi başarı testi ile elde edilen verilerin istatistiksel analizinden araştırmanın bulgularına ulaşılmış ve bu bulgulardan da şu sonuçlara varılmıştır.

- Renk bilgisinin öğreniminde, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha etkin oldukları, renk bilgisini daha iyi öğrendikleri görülmüştür.
- Renk bilgisinin öğreniminde, özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha etkin oldukları, renk bilgisini daha iyi öğrendikleri görülmüştür.

Öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili tutumlarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için araştırmacı tarafından, uzman onayı alınarak 11 ifadeden oluşan 5'li likert tipi renk tutum ölçeği geliştirilmiştir. Renk tutum ölçeği ile elde edilen verilerin istatistiksel analizinden araştırmanın bulgularına ulaşılmış ve bu bulgulardan da şu sonuçlara varılmıştır.

- Renk ile ilgili tutumlarında kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha tutarlı oldukları ve renklere karşı daha duyarlı oldukları görülmüştür.
- Renk ile ilgili tutumlarında özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha tutarlı oldukları ve renklere karşı daha duyarlı oldukları görülmüştür.

Öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili serbest çalışmalarındaki renk seçiminde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için araştırmacı tarafından, uzman onayı alınarak 6 adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verilen cevapların analizinden araştırmanın bulgularına ulaşılmış ve bu bulgulardan da şu sonuçlara varılmıştır.

- Serbest çalışmalarındaki renk seçiminde, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha dikkatli davrandıkları, renkler konusunda daha seçici oldukları ve kâğıda çizdiklerini yorumlamada daha başarılı oldukları görülmüştür.
- Serbest çalışmalarındaki renk seçiminde, özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha dikkatli davrandıkları, renkler konusunda daha seçici oldukları ve kâğıda çizdiklerini yorumlamada daha başarılı oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sanat Eğitimi, Görsel Sanatlar Eğitimi, Renk Bilgisi

ABSTRACT

The Effect Of Gender And School Factors On Students' Success, Attitude, And Choice Of Color In Free Style Drawing In Learning Color Theory In The Visual Arts Lesson In 5th Grade.

This research aims to find out the effect of gender and school factors on students' success, attitude, and the choice of color in free style drawing in learning color theory in the Middle School visual art class. With this purpose a study was conducted on 5th grade students.

This study includes fifth grade students in Batman 16 Mayıs Middle School and Private Batman Doga Middle School in the city of Batman.

This research is application oriented and carried out during the 2012-2013 academic year. A sample is drawn from a total of 100 students that includes 59 public school students and 41 private school students. All students participated in the research are given prior training on color theory. As part of the research each student is required to submit both a free style drawing and a color theory application. The data is collected through the color theory success test, color attitude scale survey, and semi-structured interview methods.

To measure the effect of gender and school factors on student success in learning color theory the researcher has developed a 16 question three point likert scale color theory success test under the expert guidance. The statistical analysis of the data obtained by the color theory success test scale reveals the following results:

- In learning color theory it is found that female students are more active and better learners than male students.
- In learning color theory it is found that private school students are more active and better learners than public school students.

To measure the effect of gender and school factors on attitude in learning color theory the researcher has developed an 11 item five point likert color attitude scale

under the expert guidance. The statistical analysis of the data obtained by the color attitude scale reveals the following results.

- When measuring students' attitude on color it is found that female students are more consistent and sensitive to color than male students.
- When measuring students' attitude on color it is found that private school students are more consistent and sensitive to color than public school students.

When measuring the effect of gender and school factors on color choice in free style drawing in learning color theory the researcher has developed a six question open ended semi- structured interview form under the expert guidance. The qualitative analysis of the data obtained by the semi- structured interview forms reveals the following results.

- When measuring the color choice in free style drawing it is found that female students are more careful, selective of color, and successful in the completion of drawing interpretation than male students.
- When measuring the color choice in free style drawing it is found that private school students are more careful, selective of color, and successful in the completion of drawing interpretation than public school students.

Keywords: Art Education, Visual Arts Education, Color Theory

TABLolar CETVELİ

Sayfa No.

Tablo 1 : Araştırmanın Çalışma Grubu.....	48
Tablo 2 : Cinsiyetlere Göre Dağılım.....	54
Tablo 3 : Renk Bilgisini ve Renk İle İlgili Tutumları Ölçen İfadelere Göre Kızlar İle Erkekler Arasında Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi (Bağımsız Örneklem T Testi).....	54
Tablo 4 : Kızların “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	56
Tablo 5 : Erkeklerin “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	56
Tablo 6 : Kızların “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	57
Tablo 7 : Erkeklerin “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	57
Tablo 8 : Kızların “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	58
Tablo 9 : Erkeklerin “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	58
Tablo 10 : Kızların “Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	59
Tablo 11 : Erkeklerin “Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	59
Tablo 12 : Kızların “Mor ve sarı birbirine zıt renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	60

Tablo 13 : Erkeklerin “Mor ve sarı birbirine zıt renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	60
Tablo 14 : Kızların “Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	61
Tablo 15 : Erkeklerin “Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	61
Tablo 16 : Kızların “Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	62
Tablo 17 : Erkeklerin “Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	62
Tablo 18 : Kızların “Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	63
Tablo 19 : Erkeklerin “Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	63
Tablo 20 : Kızların “Kahverengi bir karışım rengidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	64
Tablo 21 : Erkeklerin “Kahverengi bir karışım rengidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	64
Tablo 22 : Kızların “Beyaz renk ciddiyetin, içe kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	65
Tablo 23 : Erkeklerin “Beyaz renk ciddiyetin, içe kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	65
Tablo 24 : Kızların “Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	66

Tablo 25 : Erkeklerin “Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	66
Tablo 26 : Kızların “Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	67
Tablo 27 : Erkeklerin “Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	67
Tablo 28 : Kızların “Pembe rengi soğuk renklere aittir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	68
Tablo 29 : Erkeklerin “Pembe rengi soğuk renklere aittir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	68
Tablo 30 : Kızların “Ana renkler karışım renkleri değildir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	69
Tablo 31 : Erkeklerin “Ana renkler karışım renkleri değildir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	69
Tablo 32 : Kızların “Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	70
Tablo 33 : Erkeklerin “Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	70
Tablo 34 : Kızların “Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	71
Tablo 35 : Erkeklerin “Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna yanıtların istatistiksel değerleri.....	71
Tablo 36 : Kızların “Alışverişte renklere önem veririm.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	72

Tablo 37 : Erkeklerin “Alışverişte renklere önem veririm.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	72
Tablo 38 : Kızların “Renkler duygularımı etkiler.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	73
Tablo 39 : Erkeklerin “Renkler duygularımı etkiler.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	73
Tablo 40 : Kızların “Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	74
Tablo 41 : Erkeklerin “Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	74
Tablo 42 : Kızların “Odamın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarların renkleri uyumlu olmalıdır.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	75
Tablo 43 : Erkeklerin “Odamın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarların renkleri uyumlu olmalıdır.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	75
Tablo 44 : Kızların “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	76
Tablo 45 : Erkeklerin “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	76
Tablo 46 : Kızların “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	77
Tablo 47 : Erkeklerin “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	77
Tablo 48 : Kızların “İlkbaharda ortamın cıvıl cıvıl olmasında her yeri kaplayan yeşil renginin de etkisi olduğunu düşünüyorum.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	78

Tablo 49 : Erkeklerin “İlkbaharda ortamın cıvıl cıvıl olmasında her yeri kaplayan yeşil renginin de etkisi olduğunu düşünüyorum.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	78
Tablo 50 : Kızların “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	79
Tablo 51 : Erkeklerin “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	79
Tablo 52 : Kızların “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	80
Tablo 53 : Erkeklerin “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	80
Tablo 54 : Kızların “Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticarete kalite ve verimi artırır.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	81
Tablo 55 : Erkeklerin “Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticarete kalite ve verimi artırır.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	81
Tablo 56 : Kızların “Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	82
Tablo 57 : Erkeklerin “Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	82
Tablo 58 : Okullara Göre Dağılım.....	83
Tablo 59 : Renk Bilgisini ve Renk İle İlgili Tutumları Ölçen İfadelere Göre Devlet İle Özel Okul Arasında Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi (Bağımsız Örneklem T Testi).....	83

Tablo 60 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	85
Tablo 61 : Özel okuldaki öğrencilerin “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	85
Tablo 62 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	86
Tablo 63 : Özel okuldaki öğrencilerin “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	86
Tablo 64 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	87
Tablo 65 : Özel okuldaki öğrencilerin “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	87
Tablo 66 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	88
Tablo 67 : Özel okuldaki öğrencilerin “Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	88
Tablo 68 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Mor ve sarı birbirine zıt renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	89
Tablo 69 : Özel okuldaki öğrencilerin “Mor ve sarı birbirine zıt renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	89
Tablo 70 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	90

Tablo 71 : Özel okuldaki öğrencilerin “Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	90
Tablo 72 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansıdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	91
Tablo 73 : Özel okuldaki öğrencilerin “Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansıdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	91
Tablo 74 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	92
Tablo 75 : Özel okuldaki öğrencilerin “Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	92
Tablo 76 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Kahverengi bir karışım rengidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	93
Tablo 77 : Özel okuldaki öğrencilerin “Kahverengi bir karışım rengidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	93
Tablo 78 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Beyaz renk ciddiyetin, içe kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	94
Tablo 79 : Özel okuldaki öğrencilerin “Beyaz renk ciddiyetin, içe kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	94
Tablo 80 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	95
Tablo 81 : Özel okuldaki öğrencilerin “Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	95

Tablo 82 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	96
Tablo 83 : Özel okuldaki öğrencilerin “Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	96
Tablo 84: Devlet okulundaki öğrencilerin “Pembe rengi soğuk renklerdendir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	97
Tablo 85 : Özel okuldaki öğrencilerin “Pembe rengi soğuk renklerdendir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	97
Tablo 86 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Ana renkler karışım renkleri değildir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	98
Tablo 87 : Özel okuldaki öğrencilerin “Ana renkler karışım renkleri değildir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	98
Tablo 88 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	99
Tablo 89 : Özel okuldaki öğrencilerin “Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	99
Tablo 90 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	100
Tablo 91 : Özel okuldaki öğrencilerin “Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	100
Tablo 92 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Alışverişte renklere önem veririm.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	101

Tablo 93 : Özel okuldaki öğrencilerin “Alışverişte renklere önem veririm.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	101
Tablo 94 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Renkler duygularımı etkiler.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	102
Tablo 95 : Özel okuldaki öğrencilerin “Renkler duygularımı etkiler.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	102
Tablo 96 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	103
Tablo 97 : Özel okuldaki öğrencilerin “Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	103
Tablo 98 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Odamın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarlarının renkleri uyumlu olmalıdır.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	104
Tablo 99 : Özel okuldaki öğrencilerin “Odamın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarlarının renkleri uyumlu olmalıdır.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	104
Tablo 100 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	105
Tablo 101 : Özel okuldaki öğrencilerin “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	105
Tablo 102 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistik değerleri.....	106
Tablo 103 : Özel okuldaki öğrencilerin “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistik değerleri.....	106

Tablo 104 : Devlet okulundaki öğrencilerin “İlkbaharda ortamın cıvıl cıvıl olmasında her yeri kaplayan yeşil renginin de etkisi olduğunu düşünüyorum.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	107
Tablo 105 : Özel okuldaki öğrencilerin “İlkbaharda ortamın cıvıl cıvıl olmasında her yeri kaplayan yeşil renginin de etkisi olduğunu düşünüyorum.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	107
Tablo 106 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	108
Tablo 107 : Özel okuldaki öğrencilerin “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	108
Tablo 108 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	109
Tablo 109 : Özel okuldaki öğrencilerin “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	109
Tablo 110 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticarete kalite ve verimi artırır.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	110
Tablo 111 : Özel okuldaki öğrencilerin “Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticarete kalite ve verimi artırır.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	110
Tablo 112 : Devlet okulundaki öğrencilerin “Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistik değerleri.....	111

Tablo 113 : Özel okuldaki öğrencilerin “Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.” İfadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri.....	111
Tablo 114 : Cinsiyetlere Göre Dağılım.....	112
Tablo 115 : Kızların “ Bu serbest resmi zevk alarak mı yaptın? ” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	112
Tablo 116 : Erkeklerin “Bu serbest resmi zevk alarak mı yaptın?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	113
Tablo 117 : Kızların “Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	113
Tablo 118 : Erkeklerin “Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	113
Tablo 119 : Kızların “Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	114
Tablo 120 : Erkeklerin “Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	114
Tablo 121 : Kızların “Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	115
Tablo 122 : Erkeklerin “Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	115
Tablo 123 : Kızların “Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	116
Tablo 124 : Erkeklerin “Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	116
Tablo 125 : Kızların “Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	117

Tablo 126 : Erkeklerin “Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	117
Tablo 127 : Okullara Göre Dağılım.....	117
Tablo 128 : Devlet Okulundaki Öğrencilerin “Bu serbest resmi zevk alarak mı yaptın?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	118
Tablo 129 : Özel Okuldaki Öğrencilerin “Bu serbest resmi zevk alarak mı yaptın?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	118
Tablo 130 : Devlet Okulundaki Öğrencilerin “Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	118
Tablo 131 : Özel Okuldaki Öğrencilerin “Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	119
Tablo 132 : Devlet Okulundaki Öğrencilerin “Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	119
Tablo 133 : Özel Okuldaki Öğrencilerin “Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	119
Tablo 134 : Devlet Okulundaki Öğrencilerin “Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	120
Tablo 135 : Özel Okuldaki Öğrencilerin “Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	120
Tablo 136 : Devlet Okulundaki Öğrencilerin “Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	121
Tablo 137 : Özel Okuldaki Öğrencilerin “Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları.....	121

Tablo 138 : Devlet Okulundaki Öğrencilerin “Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları..... 122

Tablo 139 : Özel Okuldaki Öğrencilerin “Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları..... 122

KISALTMALAR CETVELİ

- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
- BMO** : Batman 16 Mayıs Ortaokulu
- ÖBDO** : Özel Batman Doğa Ortaokulu
- SPSS** : Statistic Package for Social Science

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. PROBLEM DURUMU

Eğitim sistemleri insanı bütün yönleri ile geliştirmeyi, içinde bulunduğu ve ait olduğu topluma ve insanlık âlemine yararlı bireyler hâline getirmeyi amaç edinir.

Genel eğitimin önemli bir alanı olan sanat eğitimi de bireyin; duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmeyi, kendini, duygularını, düşüncelerini, hayallerini ifade edebileceği yol ve yöntemleri göstermeyi hedefler. Ayrıca sanat eğitimi bireyin; tarihî ve doğal çevresini, bütün canlı-cansız varlıklarıyla doğayı tanımasını, içinde yaşadığı toplumu anlamasını ve algılamasını, özünde bulunan cevheri keşfetmesini sağlarken; onu, içinde yaşadığı toplum için dengeli bir ruh haline sahip, faydalı bir birey hâline getirir.

Sanat eğitimi, bireylerde var olan estetik değerleri ve yaratıcılığı geliştirmede en etkin güçtür. Kişinin, yaşadığı dünyayı anlayabilmesinde görmeyi, işitmeyi ve karşılaştığı problemlere çözüm üretip olaylara eleştirel bir gözle bakabilmede çok önemli bir yöntemdir. Sanat eğitimi ile birey, içinde yaşadığı toplumun kültürünü öğrenir. Sanat eğitimi çocuğa ve gence kültürünü tanıtır, öğretir, sevdirebilir ve onu bu değerleri koruyacak ve yaşatacak bireyler olarak yetiştirir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 24).

Bütün öğrenciler, yetersizliklerine, belirlenmiş yeteneklerine veya altyapılarına aldırma maksadıyla, sanatın sağladığı zengin eğitim deneyimlerine ulaşmayı hak ederler. Sanat, günümüz toplumunun artan sembollerinin ve göstergelerinin anlaşılmasında ve çözümlenmesinde, çoklu yeteneğin gelişmesini sağlar. Dolayısıyla, sanatın tüm öğrencilerin genel eğitimi içerisinde gerekli bir rolü vardır (Grenfell, 1996: 1).

Bilmeliyiz ki görsel sanatlar bütün öğrencilerin imge ve simge yüklü bir dünyanın anlamını çözmeleri ve onu anlamaları için çok çeşitli yeteneklerini geliştirmelerine yardım eder. Bu, görsel sanatların genel eğitim programının önemli bir parçası olmasının çok önemli bir gerekçesidir (Özsoy, 2003: 51).

Günümüzde insan ilişkilerinde meydana gelen sorunların temelinde, teknolojik gelişmelerin getirdiği hızlı yaşamın etkileriyle duyarlı insan modelinin yeterince geliştirilememesi yatmaktadır. Bu nedenle artık insanın insani değerlerine sahip çıkması, insan ve doğa sevgisi, dostluk, kardeşlik gibi bağların geliştirilmesi çabası, bütün eğitim alanları ile birlikte sanat eğitiminin de esas amaçları olarak yerli yerine oturtulmak zorundadır.

“Sanat, insana geniş bir açı içinde düşünme yeteneği kazandırır.” (Telli; 1990: 23). Tüm bunlarla beraber görsel sanatlar toplum içerisinde bireylerin birbirleriyle iletişim kurmaları ve kendilerini özgürce ifade etmeleri bakımından önemlidir. Ayrıca yaşadıkları topluma karşı duyarlı olup, çevrelerinde olup bitenleri algılamaları bakımından önem arz etmektedir.

Yaşadığımız çevredeki bilinçsiz betonlaşma, gelişme adına yaşanan düzensiz ve zevksiz oluşumlar ancak sanat eğitimi derslerinde kazandırılacak estetik çevre bilinci ile güzelliklere dönüştürülebilir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 24). Bireyler görsel sanatlar yoluyla yaratıcılıklarının ve yeteneklerinin gelişimine katkıda bulunurlar. “Görsel sanatlar eğitimi, iyiyi içeren “etik” ve güzeli içeren “estetik” değerleri bireylere kazandırmaktadır. “Ayrıca insan soyunun tarihi ve duyarlılığı, görsel sanatlar yoluyla kuşaktan kuşağa aktarılır” (Özsoy, 2003: 45).

Sanat eğitiminin kişiye sağladığı faydaları, Kırıçoğlu (2002: 45) şu şekilde ifade etmektedir. Sanat yolu ile kişiye dışa vurum olanağı vermek, kişinin kendini kanıtlamasına, kimliğini bulmasına olanak tanımak, kişide her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışı geliştirmek, kişide estetik ve pratik yargı gücünü geliştirmek, sanatsal yaratıcılığı geliştirmektir.

Bütün bunların sonucunda görsel sanatlar dersi (1–8. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzunda da ifade edildiği gibi; Sanat eğitimi, bireye çağdaş yaşama katılma ve

özgür düşünme fırsatı kazandırır. Toplum için birbirini anlayan, eleştiren ve saygı duyan insanlar yetiştirilmesine olanak sağlar; kültürlerin anlaşılmasının önemini kavrama, kendi kültürümüze sahip çıkma, onu yaşatma ve gelecek kuşaklara aktarmada etkin bir rol üstlenir (MEB, 2006: 26).

Görülen o ki, geleceğin sağlıklı düşünen, duygu ve düşüncelerini sanat yoluyla ifade etmesini bilen, sanatın ulusal ve evrensel gücüne inanan ve sanatçılara değer veren bireyleri ancak sanat eğitimi yoluyla yetiştirilebilecektir.

Okul her açıdan bireyi geliştiren ve onu hayata hazırlayan yer olmalıdır. Bireyin estetik beğenisini geliştirmesi gereken, sanattan anlamasını, estetik güzelliklerden tat almasını öğreten ve sanatın sihirli havasıyla buluşturan ders görsel sanatlar dersidir. Çocuk bütün sanatsal terimler gibi görsel düzenleme öğelerinden (tasarım elemanlarından) renk kavramını da yine bu derste etraflıca öğrenmektedir, öğrenmelidir.

Acaba çocuğun cinsiyeti ve özel okulda olması ya da devlet okulunda olması öğrendiği renk bilgisinin öğrenimine, onun ilerleyen zaman içerisinde yapacağı serbest resim çalışmalarındaki renk seçimine, satın alacağı elbisenin, ayakkabının, aksesuarın rengini belirlemedeki renk seçimine ve renk ile ilgili tutum ve davranışlarına ne kadar etki ediyor? Bu etkinin kız öğrenciler ile erkek öğrenciler; özel okuldaki öğrenciler ile devlet okulundaki öğrenciler üzerindeki derecesi nedir? Sorularına cevap bulma arayışıyla başlanan bu çalışmada, 5. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersinde öğretilen renk bilgisinin öğrenimi ile ilgili başarılarında, renk ile ilgili tutumlarında ve serbest çalışmalarındaki renk seçimlerinde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

5. sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre, renk bilgisinin öğrenimi ile ilgili başarıları, renk ile ilgili tutumları ve serbest resim çalışmalarındaki renk seçimleri ile öğrencilerin cinsiyetleri ve okulları arasında anlamlılık var mıdır?

1.3. ALT PROBLEMLER

- 1) 5.sınıf öğrencilerinin renk bilgisi öğrenme düzeyleri, cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- 2) 5.sınıf öğrencilerinin renk ile ilgili tutumları, cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- 3) 5.sınıf öğrencilerinin serbest çalışmalarındaki renk seçimleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- 4) 5.sınıf öğrencilerinin renk bilgisi öğrenme düzeyleri, devlet okulu ve özel okulda olmalarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 5) 5.sınıf öğrencilerinin renk ile ilgili tutumları, devlet okulu ve özel okulda olmalarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 6) 5.sınıf öğrencilerinin serbest çalışmalarındaki renk seçimleri devlet okulu ve özel okulda olmalarına göre farklılaşmakta mıdır?

1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bilindiği gibi, okulun amacı öğrencileri sadece belli dersler ve sorunlar hakkında bilgilendirmekten ibaret değil, onların bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal ve sanatsal gelişimlerine de yardımcı olmaktır. Görsel sanatlar dersi ise bütün öğrencilerin imge ve simge yüklü bir dünyanın anlamını çözmeleri ve onu anlamaları için çok çeşitli yeteneklerini geliştirmelerine yardım eden, genel eğitim programının önemli bir parçası olan sanat eğitimi dersidir.

Öğrenciye yaşamı ve doğayı gözlemlene duyarlılığı kazandırmak, öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmak, öğrencinin birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek ve öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmak görsel sanatlar dersinin genel amaçları arasında sayılmıştır.(MEB, 2006: 27).

Bu araştırmanın amacı, 5. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersinde öğretilen renk bilgisinin öğrenimi ile ilgili başarılarında, renk ile ilgili tutumlarında ve serbest

çalışmalarındaki renk seçimlerinde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymaktır.

1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırmanın önemi, 5. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersinde öğretilen renk bilgisinin öğrenimi ile ilgili başarılarında, renk ile ilgili tutumlarında ve serbest çalışmalarındaki renk seçimlerinde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisinin ortaya konmasının, renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeği ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yapılmasıdır. Elde edilecek sonuçların ilgili alanlardaki boşlukları doldurması beklenmektedir.

Bu çalışmanın sonucunda elde edilecek bulguların;

1. Görsel sanatlar dersi alanında program yapan uzmanlara ve eğitimcilere yararlı olacağı,
2. Renk ile ilgili bilimsel yazılar yazacak araştırmacılara yardımcı olacağı,
3. Görsel sanatlar dersinin bireye sağladığı faydalar konusunda yapılacak araştırma çalışmalarına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

1.6. VARSAYIMLAR

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir:

1- Araştırmada kullanılan, renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeği ile yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerliliği için uzman onayı yeterlidir.

2- Araştırma sürecinde kontrol altına alınamayan değişkenler, araştırmanın sonucunu anlamlı derecede etkilemez. (Öğrencilerin üst sınıflardaki arkadaşlarından ya da başka okullardaki alan öğretmenlerinden yararlanmaları, gibi değişkenler).

1.7. SINIRLILIKLAR

1- Araştırma renk bilgisi başarı testi, renk tutum ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formunun uygulanması ile sınırlıdır.

2- 5. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersinde öğretilen renk bilgisinin öğrenimi ile ilgili başarılarında, renk ile ilgili tutumlarında ve serbest çalışmalarındaki renk seçimlerinde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisinin araştırıldığı çalışma, sadece 5.sınıf Görsel Sanatlar dersinde yapılan iki resim uygulamasıyla sınırlıdır.

3- Araştırma, Batman 16 Mayıs Ortaokulu (BMO) 5-A ve 5-B öğrencileri, Özel Batman Doğa Ortaokulu (ÖBDO) 5-A ve 5-B öğrencileriyle sınırlıdır.

4- Araştırma, 2012–2013 öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.8. TANIMLAR

Eğitim: Eğitim en geniş anlamıyla bireyde kendi yaşantıları yoluyla davranış değişikliği meydana getirme süreci (Demirel,1993: 36) olarak tanımlanabilir.

Değerlendirme: Bir nesnenin değeri ile ilgili bilgi toplama sürecidir (Eisner,1972: 45).

Görsel Sanatlar: Görsel sanatlar, resim, heykel, tekstil, mimarlık, grafik sanatlar, moda tasarımı gibi oldukça geniş bir alanı kapsar. Bu alanların hepsiyle ilgili olarak okul öncesinden yüksek öğretime kadar her aşamadaki sanat eğitimi ve öğretimiyle ilgili kurumsal ve uygulamalı çalışmaların tümüne Görsel Sanatlar Eğitimi denebilir.

Hatırda Tutma / Kalıcılık: Bellek sistemine yerleştirilen bilgilerin tekrar geri getirilip kullanılincaya kadar korunmasıdır (Demirel, 2003: 54).

Okul: Toplumdaki bireylerin eğitilmesi işlevini üstlenen kurumların ortak adıdır.

Öğrenci: Eğitim ihtiyacı olan ve bu ihtiyacı karşılamak amacıyla formel eğitim kurumlarına devam eden bireydir.

Renk: Işığın değişik dalga boyutlarının etkisiyle zihinde oluşan histir (Alakuş ve diğerleri, 2009: 113).

Sanat: Genel olarak sanat, insanların, doğa karşısındaki duygu ve düşüncelerini çizgi, renk, biçim, ses, söz ve ritim gibi araçlarla güzel ve etkili bir biçimde, kişisel bir üslupla ifade etme çabasından doğan ruhsal bir faaliyettir (Aytaç, 1981: 11).

Sanat Eğitimi: Kişiyi dışavurum olanağı vermek, estetik ve pratik gelişmesi yargı gücünün gelişmesini sağlamak ve kendini kanıtlamasına, kimliğini bulmasına olanak tanımak için verilen eğitimidir.

SPSS (Statistical Package for Social Sciences): Sosyal bilim araştırmacıları tarafından yaygın olarak kullanılan paket programıdır (Büyüköztürk, 2006: 9).

Tutum Ölçeği: Birimleri deneylerle saptanmış ve karşılaştırmaya elverişli bir tutum ölçme aracıdır. Deneğin sahip olduğu tutum ya da görüşlerini toplumsal yönden açığa çıkarmak için kullanılan bu araçların tutum anketlerinden farkı rasyonel eşit birimleri olmasıdır. (Öncül, 2000: 1083).

BÖLÜM II

2.KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde; araştırmanın kuramsal çerçevesi ortaya konmuş ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. EĞİTİM

Sözlük anlamıyla eğitim; bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişimi meydana getirme sürecidir (Demirel,1993:36). Genel anlamıyla eğitim; bireyin mesleki öğretiminden ayrı olarak, bir bütün halinde gelişmesi anlamına gelir. Eğitim, bireyin yaşamdaki amaçlarının uygarlaşmasını, duygusal tepkilerinin incelmelerini ve günümüzün en geçerli bilgilerinin ışığı altında, nesne ve olayların doğası hakkındaki anlayışının olgunlaşmasını kapsayan bir kavramdır.

Eğitim çok yönlüdür; bu nedenle de tek tanım altında toplanamayan karmaşık bir kavramdır (Öncül, 2000: 391). Eğitim; “Geniş anlamda; bireyin, toplumun standartlarını, inançlarını ve yaşama yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerdir. Seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin etkisi altında sosyal yeterlilik ve optimum bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir” (Fidan ve Erden, 1998: 19).

Eğitim, öğrenilenlerin hayata geçirilmesidir. Öğretim ise öğrenme davranışının sağlanması amacıyla yapılan ön çabalardır (Aydın, 2008: 12). Bunu konuyu Başar (2004: 3) şu cümlelerle ifade etmektedir; “İnsanların öğrenim düzeylerinin göstergesi diplomaları, eğitim düzeylerinin göstergesi ise davranışlarıdır. Terli iken soğuk su içmemek, yemekten sonra dişleri fırçalamak, ulaşım akımını aksatmamak için yolun sağından yürümek gerektiğini bilen, ama bu davranışları uygun koşullarda yapmayan insan, öğrenmiş ama eğitilmemiştir.”

Eğitim; insanın bütünlük kazanması sürecidir. İnsan; bedensel, fiziksel, ruhsal, dinsel, sanatsal, çevresel vb. nitelikleriyle bir gelişim sürecindedir. Bu süreç eğitim

ortamında gerçekleşir. Aile, okul, işyeri, köy, kent, maddi ve manevi tüm kurum ve ortamlar eğitimin unsurlarıdır. Bu nedenle tüm bu unsurların gerektirdiği gibi oluşturulması, var oluş amacına uygun hale getirilmesi zorunludur (Bilhan, 1990: 31).

Birey üzerinde yapılan ve onun fiziki, zihni veya ahlaki varlığında bir değişikliği gerektiren her türlü faaliyet “eğitim” adını almaya layıktır (MEB, 1976:7). Eğitimin dolayısıyla okulların ve diğer eğitim kurumlarının genel fonksiyonu, kültürü tanıtmak yoluyla öğrencilerin uyumunu sağlamak ve onlara değişmekte olan dünyaya ve çağın koşullarına ayak uydurabilmeleri için kültürü geliştirme yollarını öğretmektir (Varış, 1988: 15).

21. yüzyılda eğitimin amacı; bilgilendirme değil, öğrenmeyi öğretmektir. Öğrenmeyi öğrenme, en yalın haliyle; mevcut bilgileri kullanarak yeni durumlar için gerekli bilgiyi kendi kendine üretebilmek demektir. Eğitim aynı zamanda bir başka boyutta; estetik ve pratik düşünme, yeti ve yeteneklerinin, değer yargılarının da geliştirilmesidir (Delier, 2005: 13).

Bilgi toplumu eğitim anlayışında, bilginin ve eğitimin belirli bir zaman ve mekân sınırlaması yoktur (Drucker 1994). Yükselen eğitim paradigması geleneksel eğitim paradigmasının tersine öğrenmenin, sadece sınırları ve yeri belli olan okul gibi bir takım kurumlarda gerçekleşebileceği düşüncesine zıt düşmektedir. Eğitim ve öğrenme artık kurumsallaşmış formunu terk etmekte, kurumlar ötesi bir hal almaktadır (Şimşek,1997: 7). Eğitim ile ilgili zaman ve mekan sınırlandırılmasının ortadan kalkması “Yaşam Boyu Eğitim” anlayışını da ortaya çıkarmıştır. Teknolojinin ortaya çıkardığı yeni eğitim süreçleri, uzaktan eğitim gibi olanaklar, eğitimi yaşam boyu devam eden bir süreç haline getirmiştir. (Oktay, 2001: 22).

Bilgi toplumunda insan; bilgiye ulaşma yollarını, bilgiyi sınıflandırmayı, üretebilmeyi, paylaşabilmeyi ve bu işlemlerin hızla gerçekleştirildiği ortamlara uyum sağlayabilmeyi öğrenmek zorundadır. Bilgi teknolojilerini rahatlıkla ve verimli bir şekilde kullanabilen, yaratıcı, girişimci, üreten, yenilikçi, bireysel sorumluluk sahibi, sürekli kendini yenileyen insanlar bilgi çağının başarılı bireyleri olacaklardır. Bu niteliklere sahip bireylerin yetiştirilmesi eğitimcilerin ve eğitim sisteminin sorumluluğudur (Atalay, 1996: 213). Bireyin hayatında en az eğitim kadar önemli olan

bir olgu da sanat olgusudur. Birey eğitim hayatı içerisinde sanat hakkında bir şeyler öğrenmeli ve sanat ile hemhal bir yaşam tarzı geliştirmelidir.

2.2. SANAT

Tarih boyunca sanat kavramına baktığımızda; sanata yüklenen rollerin, sanattan beklentilerin ve bunlara bağlı olarak da sanat eserinin ve sanat eğitiminin tanımının değiştiği görülür. Bu bağlamda düşündüğümüzde; sanat için tek bir tanımlama yapmak, sanatı sınırlamaktan başka bir şey olmayacaktır. Sanatın insanın duyu ve düşünceleriyle oluşan ve gelişen bir olgu olduğu bilindiğine göre, sanattaki değişimin insandaki değişime paralel olduğunu düşünmek de yanlış olmaz. Bu durumda, doğal olarak sanatın tanımında bir değişimin ve belirsizliğin olduğunu söylemek olasıdır.

Sanat; sözcüklerle sınıflandırılmayacak kadar subjektif bir olaydır. Bu nedenle sanatın kesin bir tanımı yapılamaz. Kesin tanımlamanın zorluğuna rağmen bazı insanlar sanatı tanımlamaya çalışmışlardır. İlk çağlarda Yunanistan’da başlayan bu tartışma günümüze değin süregelmiştir (Türe, 2007: 5). Kant’a göre sanat bir “oyundur” o, sanatın kaynağı olarak “iş”i görür. Öte yandan Hegel ise sanatı “ruhun madde içindeki görünümü” olarak niteler (Türkdoğan, 1981). Picasso ise sanatın bir yaşam tarzı olduğunu söyler. Edman sanatı, “Hayatı anlayan zekânın onu en ilgi çekici en güzel biçimlere sokmasıdır.” diye tanımlar (Irwin, 1977). İngiliz filozofu Bacon “Sanat doğaya eklenmiş insandır.” derken Fischer, sanat insanın sınırsız birleşme yaşantıları ve düşünceleri paylaşma yeteneğini yansıtır (Ernest,1968) demiştir. Günümüzde ise sanat kavramı; “kişiyi, giderek de toplumu tinsel yönden etkileyebilecek dürtüleri sağlama becerisi” olarak tanımlanmaktadır (Etike, 1995: 19).

Sanat aslında yaratmak ve yarattığından yaratırken haz almaktır. Sanatçının sanat eserini ortaya koyarken tam olarak ne düşündüğünü bilemeyiz. Sorulduğunda da çoğu zaman toplumun tepkisinden ya da düşüncelerinin kendisinde kalmasını istediğinden dolayı tam doğruyu ortaya koymaktan kaçınır. O nedenle yapılanlarla ilgili söylenenler çoğunlukla sanatçının dışındadır.

Sanat insanın doğasının bir gerçeğidir. Toplumsal yaşamın en önemli boyut ve unsurlarından biridir. İnsan olmanın gereği, varlığının bir ifadesidir. Dolayısıyla insan yaşamında formel bir sanat eğitimi olmadığını düşünsek bile sanatsal belirtiler amatörcü veya sponten bir şekilde, insanın doğasından kaynaklanan bir içtepi olarak kendini farklı alanlarda gösterebilecektir (San, 1983: 159).

Sanat hakkında konuşmak, yazmak, tartışmak ve yorumlarda bulunmak tıpkı sanatın kendisi gibi haz veren durumlardır. Sanat hakkında son olarak şunları kaydetmek mümkündür:

- *Yaratmak, haz duymak ve bunları paylaşmak için içimizde doğal bir yetenek vardır. Sanat içimizdeki bu doğal yetenekten fişkirir.*
- *Kültürümüzde korumak istediğimiz şeyler olduğu gibi, değiştirmek istediğimiz hususlar da vardır. Sanat, (kendine has yöntemleriyle) kültür içindeki unsurların değişimini tayin eder.*
- *Hayatımız, onu iş, oyun ve başka tecrübelerle dengelediğimiz zaman mutlu ve dopdoludur. Sanat, hayatımızın gerekli ve vazgeçilmez bir bölümüdür ve herkes için gereklidir (Boydaş, 2007: 8).*

Sanat, sanatçı ile izleyen arasında, toplumlar arasında ve bunların da ötesinde çağlar arasında bir iletişimdir. Öyle ki reel dünyanın yok edici kurallarını aşarak binlerce yıl öncesini günümüze ulaştırır. Bu gün geçmişi biliyor ve yargılıyor olmamız sanatın erişilmez gücüne bağlıdır. Çünkü sanat, kültürlerin biçim almış, somutlaşmış bir anlatımıdır; dünü anlattığı gibi bugünü de anlatmaktadır. Hiç kuşkusuz yarınları da anlatmaya devam edecektir (Ünver, 2002: 221).

2.3. SANAT EĞİTİMİ

Her disiplinin bir eğitimi olduğu gibi sanatın da eğitimi vardır. Sanatın hayatımızda ne kadar önemli bir yeri olduğu bilinmektedir. Sanat, hayatımızı saran ve anlamlandıran bir olgu olduğuna göre, onu doğru anlamamız ve tanımamız da oldukça önemlidir. Sanatı tanımının ve anlamlandırmanın yolu sanat eğitiminden geçer, demek mümkündür.

Çağdaş bireylerin yetişmesinde önemli yer tutan sanat eğitimi okul programlarında gerekli ölçüde yer almalıdır. Teknolojik alandaki gelişmeler giderek insanları monotonlaştırmakta ve duyarsız hale getirmektedir. Bilim ve teknikteki ilerlemeler, beraberinde insanın ruhsal yönünü etkileyen bir takım aksaklıklarda getirmektedir; işte burada sanat eğitimi devreye girebilmeli ve yaşadığı çevreye duyarlı, güzellik kavramının anlamını ve önemini bilen bireylerin yetişmesi hedeflenmelidir (Türe, 2007: 39) .

Yaratıcı bir toplum oluşturmayı ve her alanda ileri bir uygarlık düzeyini hedefleyen ülkeler, sanat ve sanat eğitimini öncelikli bir sorun olarak ele almışlar, genel eğitimin içinde okul öncesinden başlayarak yaşamın sonuna kadar insanları sanat eğitimi ortamlarıyla karşılaştırmaya çalışmışlardır. Çünkü sanat eğitimi, bireyin tüm gelişimine yardımcıdır. Çocuğun yaratıcı etkinlikler sırasında tüm duyu organları, beyni çalışır. Kendini bütünü ile ortaya koyar. Ortaya koyduğu her etkinlik onu psikolojik olarak bir bütünlüğe kavuşturur. Burada şunu da belirtmek gerekir ki, sanat eğitiminin belli bir düzen ve disiplin içinde uygulanması çok önemli bir husustur. Bu sağlanmazsa çocuklar, sanat eğitimi ortamının kazandıracığı kazanımlardan mahrum kalırlar denilebilir.

Sanat eğitimi; kişiye estetik yargıda bulunabilme konusunda yardımcı olmayı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, eğlenmeyi ve heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir. Bu durumda sanat eğitimi, sanatçı yetiştirmeye değil; yetiştirmek durumunda olduğu her kişiyi yaratıcılığa yöneltip, onun bilişsel, duysal ve duygusal eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir demek mümkündür.

2.3.1. Sanat Eğitiminin Gerekliliği

Sanat eğitimi yalnızca; yetenekli, sanat eğitimini arzulayan ya da sanatsal faaliyette bulunmak isteyen bireyler için değil; toplumdaki bütün bireyler için gerekli olan bir olgudur. Toplumların kendi kültürel değerlerini koruyup yeni değişimlerle sentezleyip dünya yapısı içerisinde yer alabilmeleri sanat eğitimine önem vermeleri ve bu doğrultuda bireylerini yetiştirmeleri ile mümkündür (Adan, 2009: 26).

Sanat eğitimi bireylerin, çoklu düşüncelerine, yaratıcı olmalarına, sentez ve analiz yapabilmelerine, var olanı değerlendirip problemleri çözebilmelerine, olanakları hayal güçleri ile zorlamalarına, eleştirel ve yapıcı olmalarına ve olaylara karşı duyarlı olmalarına olanak sağlayabilmektedir. Ayrıca sanat eğitimi, bireyin keşfetmesinde yol gösterici olabilmektedir. Bu keşfetme bireyin sadece sanat alanında değil, diğer alanlarda da keşfedici ve araştırmacı olmasını beraberinde getirmektedir.

Sanat eğitiminin amaç ve gerekliliğinin özünde insan ruhunun yüceltilmesi, insanın özgürleşmesi, bireylerin ruhsal gereksinimlerinin doyurulması, dengeli, çağdaş, duyarlı bir toplum yaratılması çabası güdülür. Sanat eğitimi, bireylere özgür anlatım olanakları sağlar. Ayrıca bireylerin sosyokültürel yaşamının, kişisel deneyimlerinin sübjektif ve ayrıntılı bir alanıdır. Günümüzde çağdaş sanat eğitiminin ana amacı öğrenciyi, kapasitesi doğrultusunda entelektüel, duygusal ve sosyal gelişme açısından destekleyerek onun kişisel istemlerine yanıt verebilme çabasını hedefler. Ayrıca sanat sadece estetik amaçlarıyla değil, eğitici ve öğretici amaçları da bu anlamda düşünülmesi gereken önemli bir konudur (Artut, 2006: 111).

Genel eğitim sisteminin yapısı içinde sanat eğitimi dersleri diğer derslerin stresinin atıldığı, dinlendirici ve eğlendirici yönüyle ele alınmaktadır. Oysa sanat eğitimi diğer derslerin bir tamamlayıcısı olarak değil, bilakis kendi öznel yapısı gereği verilmesi gereken zorunlu bir alan olarak kabul edilmelidir (Mercin ve Alakuş, 2007: 20). Bu konuda Telli (1996: 37) şu cümleleri kaydetmektedir; sanat eğitimi, öğrencilerin diğer derslerde öğrendiklerini uygulama sırasında doğal olarak kullanmalarını sağlayacaktır, öğrenci her zaman yaptığı çalışmalarda yaşadığı çevreyi, kültürü, öğrendiği bilgileri kullanmaktadır. İşte bu yüzden sanat eğitimi her insan için gereklidir.

Kültürümüzde korumak istediğimiz şeyler olduğu gibi, değiştirmek istediğimiz hususlar da vardır. Kültür organik bir yapıya sahip olduğundan sürekli değişmekte ve gelişmektedir. Sanat için de bunları söylemek mümkün gözükmemektedir. Bu iki olgu, insan davranışlarıyla ilgili olduklarından doğal olarak birbirini etkilemektedir. Kültür konusunda Boydaş (1990: 281), “kültür milletin bekasını sağlayan bir unsurdur. Sanat da kültürün çok özel bir bölümüdür. Şayet kültür işlenmezse ki bu da yaratıcılıkla

mümkündür, çağdaşlaşmak mümkün değildir ve milletin geleceğe aktaracak bir şeyi olamaz” demektedir. Sanat, kendine has yöntemleriyle, kültür içindeki unsurların değişimini ve bu unsurların nesilden nesile aktarımını tayin eder.

Çağdaş uygarlık düzeyini yakalamak yaratıcı düşüncenin geliştirilmesiyle mümkündür. Hem genel hem de sanatsal anlamda yaratıcı düşüncenin geliştirilmesi için sanat eğitimi, okul öncesi dönemden başlayarak temel, orta, yüksek eğitim ve meslek süreci ile birlikte meslek sonrası da verilmesi gereken bir alan olarak görülmelidir. Bu anlamda sanat eğitimi diğer derslerin bir tamamlayıcısı olarak değil, bilakis kendi öznel yapısı gereği verilmesi gereken zorunlu bir alan olarak kabul edilmelidir (Mercin ve Alakuş, 2007: 20).

Hepimiz fiziksel, duygusal, zihinsel ve ruhsal bir dünyada yaşarız. Böyle bir dünyada insanın, her alandaki gelişim dönemlerine etki eden duyarlılığını besleyen en önemli kaynaklardan biri sanat eğitimidir. Bireylerin içinde yaşadıkları toplumda yaşanan değişme ve gelişmelere ayak uydurabilmeleri, bilişsel, duyuşsal ve duygusal eğitim ihtiyaçlarını karşılamış, yaşadığı çevreye duyarlı, güzellik kavramının anlamını ve önemini bilen bireyler olarak yetişebilmeleri için bu kaynaktan beslenmeleri ve sanat eğitimi almaları gereklidir denilebilir.

2.3.2. Görsel Sanatlar Eğitimi

Dengeli, sağlıklı ve ileriye düşünen bir toplum için önemli unsurlardan biri sanattır. Bir toplumun gelişmişliği, o toplumun sanatının gelişmişliğiyle ele alınmalıdır. Bu açıdan baktığımızda gelişmeyi artırmak için sanat eğitime ihtiyaç vardır ve sanat eğitimi genel eğitim öğretimde vazgeçilmez olmalıdır. Özellikle ilkokul ve ortaokulda görsel sanatlar dersi diğer derslerden ayırt edilmeksizin eğitimin ana derslerinden olmalıdır. Çünkü görsel sanatlar dersi, bu yaş grubu çocuklarının kendilerini tanıma ve ifade edebilme yeteneklerinin gelişmesine katkı sağlayan en önemli derslerden birisidir. İçinde bulunduğumuz toplumun gelişmesini istiyorsak hedefi baştan belirlemeli, yaratıcı düşünen, kendini ifade edebilen, anlayan , kavrayan, önyargıya takılmayan

bireyler yetiştirmeli, bunu yapmak için de hangi derslerin ne kadar önem arz ettiğini bilmeliyiz.

Görsel sanatlar eğitimi bir şekilde duyguların ifade edilmesine yardımcıdır. Bireyin rahat olmasında, toplumla iç içe olmasında, paylaşabilen, kolay kavrayabilen, sağlam özgüven sahibi olmasında etkilidir. Sığ düşüncelerin dışına çıkarak, daha aydın ve geniş düşünebilen bir birey olma yolunda önemli bir unsurdur.

Sanat eğitimi almış, sanatla yoğrulmuş bir bireyin bakış açısı da değişir. Çünkü görsel sanatlar eğitiminde; sadece kendi doğrularını ve kendi zevklerini kabul edilebilir gören bireyler yerine; çevresindeki kişilerin doğrularına, onların zevklerine ve sanatına da saygı gösteren, kültürel açıdan birikimleri olan insanların yetiştirilmesi de amaçlanmıştır.

Görsel sanatlar eğitimi, tüm bireyleri, çocukluktan başlayarak kültürel açıdan geliştirdiği; sezgileri, akıl yürütmeyi, hayal kurmayı ve beceriyi doğru şekilde öğrettiği, çok çeşitli okuryazarlığı basamak basamak inşa ettiği için yararlıdır. Görsel sanatlar eğitiminin amacı; sanatçı yetiştirmek değildir. Başta çocuğun gelişim aşamalarını dikkate alarak oluşturulmuş bir program çerçevesinde bireyin kavrama, yaratıcılık, yaratma ve eleştirel bakış açılarını, üst düzey düşünme becerilerine ulaştırmaktır. Görsel sanatlar dersi ve işlevi hakkında, Ayaydın (2009: 57) şu cümleleri kaydetmektedir; “Görsel sanatlar, öğrencinin yeteneklerini ortaya koyabileceği, kişiliğini yansıtabileceği ve gizli kalmış duygularını açabileceği bir eğitim alanıdır.” Dolayısıyla bu derste öğrenciyi doğru tanımak ve değerlendirmek diğer derslere göre daha kolaydır.

Özsoy (2003)'un belirttiği gibi; “Görsel sanatlar dersi farklı bir derstir. Bu ders duyguların doğrudan deneyimini yeşertir ve doğrudan anlayış ve kavrayışa, bilginin yasal kaynağıymış gibi güvenmemizi sağlar. Amacı bireyi ve onun deneyimini doğrudan birbirine bağlamak, sözel ile sözel olmayan arasında köprü kurmak, daha da önemlisi bütünü anlama, kavrama yeteneğini kazandırmaktır. Öğrencilerin bu dersi görmemeleri onların güçsüz kalmalarına yol açabilecektir.” Görsel sanatlar eğitimi, öğrencilere yaşamlarında avantajlar sağlar. Çünkü bütün çocukları kültür, sezgi, akıl

yürütme, imgelem ve hüneri açıklama ve iletişimin yegâne biçimlerine doğru geliştirilen derece derece birçok okuryazarlık tipi inşa eder. Bu süreç yalnız etken bir beyin değil, eğitilmiş olmayı da gerektirir. Görsel sanatlar eğitimi topluma da avantajlar sağlar. Çünkü sanat öğrencileri insanın geçmiş ve bugünkü deneyimlerini anlamak için güçlü araçlar edinirler (Mercin, Buyurgan, 2005: 23).

Görsel sanatlar dersine gerekli önemin verilmesinin yanında, bu dersin gerekliliği ve işlevi ile ilgili değerlendirmede bulunurken abartmaktan kaçınmak gerekir. Bu konuda Artut'un (2006: 115) değerlendirmeleri şöyledir; sanat eğitimi tarihçileri, bazen okullarda bir ders olarak görsel sanatlara çok fazla vaatlerin veya iddiaların yüklendiğini yazar. Yazılı kaynaklarda sanatın, yaratıcılığı arttırdığına, kişilik gelişimine katkıda bulunduğuna, öğrencilerin okula devamında etkili olduğuna, okuma melekelerini zenginleştirdiğine ve beynin sağ bölümünü uyardığına ilişkin bilgilerin yer aldığı görülür. Buradaki her bir iddianın bazen eğitim araştırmalarına dayanan geçerli dayanakları bulunmaktadır. Ancak bu iddialardan hiçbirisi sanatın öğretimi için tek başına yeterli neden değildir; her birine sanat dersi ile birlikte, öğretim programının diğer alanları yoluyla ulaşılır.

Görsel sanatlar eğitimi tıpkı genel eğitim gibi gerekli ama yöntemleri farklı olan, çağdaş yaşamın bir gereksinimidir. Günümüzde görsel sanatlar eğitimi, psikoloji ve sosyal alan olma özelliğinden daha çok şey ifade etmektedir. Artık sanat eğitimi farklı amaçları, içeriği ve genel eğitim programında yer hak eden, metotları olan bir alan olarak görülmektedir (Özsoy, Şahan 2009: 206). Çünkü görsel sanatlar eğitimi ile öğrencinin gören, düşünen, analiz yapabilen, iletişim kurabilen bireyler olmaları amaçlanmaktadır. Bunun için okul programlarında gerekli ölçüde yer verilmelidir. Bireylerin ileriki yaşlarında daha başarılı ve mutlu bir yaşam için gerekli tecrübeleri edinmelerinde ve hayat boyu gerekli olacak yaşamsal becerileri edinmelerinde bu denli öneme sahip olan sanat eğitimi, okul öncesi dönemden başlayarak ilkökul, orta okul, lise, yüksek öğrenim ve meslek süreci ile birlikte meslek sonrası da verilmesi gereken bir alan olarak görülmelidir.

2.3.3. Görsel Sanatlar Eğitiminin Amaçları

Bir toplumun ilerlemesinde ihtiyaç duyulan en önemli etken, özgür düşünme ortamlarında yaratıcılığa açık, girişimci ve sorun çözücü bireyler yetiştirmektir. Bu bireylerin yetiştirilmesi için, görsel sanatlar dersine okulların müfredat programlarında gerekli önemin verilmesi şarttır (Kalyoncu, 2009: 13).

Görsel sanatlar dersinin genel amaçları Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) İlköğretim Genel Müdürlüğü Görsel Sanatlar Dersi (1-8.sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzuna göre, bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olarak gruplandırılmıştır.

2.3.3.1. Bireysel ve Toplumsal Amaçlar

1-Öğrenciye yaşamı ve doğayı gözlemlene duyarlılığı kazandırmak.

2-Öğrenciye seçme, ayıklama, birleştirme, yeniden organize etme becerileri kazandırmak; analiz ve sentez yeteneği ile eleştirel bakış açısını geliştirmek,

3-Öğrencinin yeteneklerini fark etmesini, kendine güven duygusu kazanmasını ve kendini geliştirmesini sağlamak,

4-Öğrencinin görsel biçimlendirme yolları ile kendini ifade etmesini sağlamak,

5-Öğrencinin ilgisini, bu alandaki çeşitli kaynaklarla besleyebilmek ve bu yolla geçmişine sahip çıkma ve geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak,

6-Öğrencinin her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak,

7-Öğrencinin ulusal ve evrensel değerleri tanıyabilme ve anlayabilme bilincini kazandırmak,

8-Geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden haz alma ve onur duyma hassasiyeti kazandırmak,

9-İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendi işine saygı duyduğu kadar başkalarının işine de saygı duyma bilinci ve duyarlılığı kazandırmak,

10-Öğrencinin ruh sağlığını koruma, iç dünyasını anlatma, duygusal tepkilerini ortaya koyma ve bedenine saygı duyma bilinci geliştirmesini sağlamak,

2.3.3.2. Algısal Amaçlar

1-Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek,

2-Öğrencinin görsel algı ve birikimlerini sanatsal anlatımlara dönüştürebilmesine imkân tanımak,

3-Öğrencilerin birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek,

4-Öğrenciye bilgiyi ve birikimini sanatsal uygulamaya dönüştürme yeteneği kazandırmak,

5-Öğrenciye yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazandırmak.

2.3.3.3. Estetik Amaçlar

1-Öğrencinin, sanatın ve sanat eserlerinin her zaman önemsenecek birer değer olduğunu kavramasını sağlamak,

2-Öğrenciye geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden ve doğadan haz alma, onlarla gurur duyma ve onları koruma bilincini kazandırmak,

3-Öğrenciye görsel sanatlar sevgisi ve bu sevgiyi hayatının her alanına yansıtabilme, bunu davranış biçimi haline getirebilme yeterliliği kazandırmak,

4-Öğrenciye, doğadan seçtiği veya insan eli ile üretilen nesnelere estetik birikimini kullanarak değerlendirme bilinci kazandırmak,

5-Öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmaktır.

2.3.3.4. Teknik Amaçlar

1-Öğrenciye her türlü araç-gereci kullanarak görsel anlatım diline dönüştürme isteği ve kullanma becerisi kazandırarak kendini geliştirmesine imkân tanımak,

2-Öğrenciyi değişik tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmek ve öğrencilerin farklılıklardan zevk alabilmelerini sağlamak,

3-Öğrenciye farklı tekniklerin getireceği anlatım zenginliğinin farkına varabilmek,

4-Öğrenciye kullandığı tekniklerin dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmak,

5-Öğrenciye, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemedен anlam çıkarma becerisi kazandırmak,

6-Öğrenciye kendini ifade etme sürecinde çıkacak sorunlar teknik çözümler üretebilme becerisi ve güveni kazandırmak (MEB, 2006: 7-9).

2.3.4. Görsel Sanatlar Eğitiminin İlkeleri

Görsel sanatlar eğitiminde belirlenen amaçlara ulaşılması için bazı temel ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bunlar, MEB. (2006: 9)'da şöyle belirtilmiştir;

1- Her çocuk yaratıcıdır.

2- Her çocuk farklı algı, bilgi, sezgi, duygu dünyası ve geçmiş hayat tecrübesine sahiptir. Uygulamalarda bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulur.

3- Uygulamalarda, görsel sanat alanlarına yönelik iki ve üç boyutlu çalışmalar ile çoklu ortam çalışmalarına yer verilir.

4- Görsel Sanatlar dersi, diğer disiplinlerle birlikte eğitim amaçlarındaki bütünlüğü kurmaya veya bireyin kendini gerçekleştirmesine katkıda bulunur.

5- Dersin islenişi ilgi çekici hale getirilen öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleriyle zenginleştirilir.

6- Görsel sanatlar dersi çocuğu temel alır. Öğrenme-öğretme süreci, çocuğun kendine özgü algılama ve anlamlandırma evreni içinde, gelişim basamaklarına göre düzenlenir.

7- Değerlendirmede öğretmen, her çocuğun gelişim sürecini, bireysel farklılıklarını, öğrenme-öğretme sürecine katılımını ve sınıf içi performansını göz önünde bulundurur.

2.3.5. Türkiye’de Görsel Sanatlar Eğitimi

Ülkemizde sanat eğitiminin örgün eğitime girmesi 18. yüzyılda olmuştur. III. Selim zamanında kurulan Mühendishane-i Berr-i Hümayun (Mühendis Okulu 1776), 1795 programında resim derslerine yer veren ilk resmi kurumdur. Bunu takip eden yıllarda 1829'da II. Mahmut Avrupa'ya sanat eğitimi için öğrenciler göndermiştir. 1834 yılı itibari ile de Mekteb-i Harbiye-i Şahane (Harp okulu) 'de batı tarzı resim dersi, vermeye başlanmıştır (Ünver, 2002: 208). Osmanlı İmparatorluğunun bu askeri okullarından mezun olan öğrencilerin bazıları resim yetenekleri açısından dikkati çekmiştir. Seçilen bu öğrenciler devlet tarafından daha detaylı sanat eğitimi almaları amacıyla Fransa ve Almanya başta olmak üzere Avrupa'ya gönderilmişlerdir. Batılı anlamda Türk Resim Sanatının öncüleri olan bu asker ressamı, eğitimlerini tamamlayıp ülkemize döndüklerinde ülkemiz sanat eğitiminde önemli roller almışlardır.

Tanzimat ile birlikte ilk kez öğretmen yetiştiren meslek okulları açılmıştır. 1863'te de Darülfünun (yüksek öğretim) okulları açılmış olmasına karşın 1883 yılında açılan Sanayi-i Nefise Mektebi batılı anlamda sanat eğitimi veren ilk okul olmuştur. Osman Hamdi Bey'in kurmuş olduğu okulda resim, heykel, mimari ve gravür dersleri verilmiştir. Okulu bitiren öğrenciler yurt dışında da eğitim görmüşlerdir.

Eğitimde güzel sanatların önemini vurgulayan ve savunan ilk eğitimci İsmail Hakkı Baltacıoğlu'dur. Pedagoji, el işleri ve yazı öğretmenliği yapmıştır. 1910 yılında resim-iş eğitimi konusunda inceleme yapmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Almanya'ya gönderilmiştir. Avrupa dönüşünde sanat eğitimi üzerine konferanslar

vermiş; yazı ve kitapları ile de eğitim sisteminin yenilenmesi için büyük çaba harcamıştır. Resim programları hazırlanmış ve derslerde doğal motifler, imgesel kompozisyonlar yaptırılmaya başlanmıştır (Türe, 2007: 33).

Cumhuriyetin ilk yıllarına gelindiğinde, Türkiye'de sanatçı yetiştiren, güzel sanatlar eğitimi veren tek kuruluş Sanayi-i Nefise Mektebidir. Bilindiği üzere Sanayi-i Nefise Mektebi 1883 'de kurulmuştur, sadece erkek öğrencilerin eğitim gördüğü bu okula kızlar alınmamaktaydı. Toplumsal gelişimlere bağlı olarak kızların eğitiminin önem kazanmasıyla 1916'da kız öğrenciler için İnas Sanayi-i Nefise Mektebi kurulmuş ve 1925 yılında ise iki okul birleştirilip aynı çatı altına toplanmıştır (Türe, 2007: 34). Bu yıllarda sanat eğitiminin sistemleşmesine büyük katkısı olan bir olay da yabancı eğitim uzmanları ve ressamaların ülkemize davet edilmesidir. Uzmanlar arasında bulunan John Dewey, Türk Milli Eğitimi'nin geliştirilmesi için hazırladığı raporda resim eğitimine önem verilmesini ve öğretmen okullarında resim öğretmeni yetiştirmek için dersler verilmesini önermiştir (Ünver, 2002: 210).

Türkiye'deki yenileşme hareketleri ve inkılâplarla Atatürk'ün kültür ve sanat sorunlarına önem vermesiyle sanata ilgi, devlet politikası haline gelmiştir. “Sanat ve sanatçıdan yoksun bir millet, tam bir hayata sahip olamaz” diyen Atatürk'ün, bu görüşleriyle sanat eğitiminin gelişim seyrine önemli katkıları olmuştur (Alakuş, 2003: 160). Atatürk'ün sanat ve eğitim sorunlarına duyarlı yaklaşımı sayesinde sanat eğitimi veren kurumlar açılmaya başlanmıştır. Örgün eğitimde resim, eliş, müzik derslerinin konması ve yaygın eğitimde de 1932'de açılmaya başlanan ve 1950'de sayısı 65 ilde 477'yi bulan “Halkevleri” ve daha fazla sayıdaki “Halk Odaları” ile yaygın anlamda bir sanat eğitimi hareketi başlatılmıştır (San, 1984: 137).

MEB'in düzenlediği eğitim-öğretim konularının tartışıldığı şuralar incelendiğinde 1962 yılında düzenlenen 7. Milli Eğitim Şurası'nda; “eğitim ve sanat” konusuna geniş yer verildiği görülmüştür. Bu şurada sunulan raporlarda, güzel sanatların eğitim hayatımız ve ulusal kalkınmamız açısından taşıdığı değer

vurgulanmış, sanatın çağımızdaki günlük yaşam, sanayi ve ticaretle iç içe olduğu ve birbirlerini etkilediği açıklanmıştır (San, 1982: 215).

1973 yılında, sınıf öğretmeni yetiştiren ve müfredat programında bir dönem üç saat süreli Resim, Yazı ve İş derslerinin yer aldığı, iki yıllık “Gazi Eğitim Enstitüleri” açılmıştır (Artut, 2004:107). 12 Eylül 1980 Askeri müdahalesi sonrası, 1982 yılında yapılan 11. Milli Eğitim Şurası’nda, resim öğretmeni de yetiştiren Eğitim Enstitüleri’nin eğitim süresi 3 yıldan 4 yıla çıkarılmıştır. Bunun yanında bu kurumlar MEB bünyesinden alınarak yeni kurulan Yüksek Öğretim Kurumu içindeki üniversitelere bağlanmıştır (Alakuş ve diğerleri, 2009: 32).

1990 yılında, üniversitelerde “sanat eğitimcisi” veya “sanatçı” yetiştiren fakültelere kaynak oluşturmada önemli bir başlangıç olarak kabul edilen “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri” açılmıştır.

MEB’in başlangıçta çoklu zekâ kuramından yola çıktığı daha sonra çağdaş sanat eğitimi yöntemlerini içeren, “yapısalcı kuramın” sarmal bir yapıda temel alındığı yeni “İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Programı” 2006 yılından itibaren ilköğretim okullarında uygulanmaya başlanmıştır. Bunun sonucu olarak “Resim-İş” dersinin adı da “Görsel Sanatlar” olarak değiştirilmiştir (Alakuş ve diğerleri, 2009: 33).

Geçmişten günümüze kadar, çok kısa bir özet şeklinde verilmeye çalışılan görsel sanatlar eğitimi tarihimizin, sanat eğitimine verilen önem ve eğitim sistemimizde yapılan son değişiklikler göz önünde bulundurulduğunda, dünyadaki benzer eğitim sistemleri ile paralel bir şekilde gelişimini sürdürdüğü söylenebilir.

2.4. SANATIN GÖRSEL DİLİ

Sanat, doğası gereği simge yüklü bir dünyaya sahiptir. İnsanlar bu simgelere anlam yükleyebildiği ölçüde simgelerin taşıdığı mesajı alabilirler. Halk arasında “sanattan anlamak” diye tabir edilen şey, aslında sanatın dilini bilmektir. İnsanlar

sanatın dilini anlayabildiği oranda sanattan zevk alırlar. Yani görsel okur-yazarlık ne kadar ileri düzeyde ise sanattan alınan zevk o ölçüde artar. Görsel okur-yazarlığa sanatın alfabetini tanıma da diyebiliriz. Sanatın görsel alfabetini oluşturan simgeler tasarım eleman ve ilkeleri olarak ifade edilmektedir (Alakuş ve diğerleri, 2009: 111). Bunlar kavrandıkça sanatın görsel dili daha iyi anlaşılabilir ve bakılan her şey sanatsal anlamda daha iyi görülebilir.

“Sanatın dili” veya “tasarım eleman ve ilkeleri”, sanat eserini anlamının niteliği açısından son derece önemlidir. Çünkü tasarım elemanları sanat eserinin görsel özellikleridir. Tasarım ilkeleri ise, sanatçıların ve tasarımcıların çalışmalarına elemanları yerleştirdikleri zaman uyulması gereken kılavuzlarıdır. Boydaş (2007: 15)’ın da belirttiği gibi; tasarım elemanları, tasarım ilkelerine göre bir araya getirilirler. Başka bir şekilde anlatmak istersek, pasta malzemelerini ve pasta tarifini örnek gösterebiliriz. Pastanın malzemesi bellidir ve bu malzeme yani tasarım elemanları gelişigüzel karıştırılmaz. Pasta tarifleri vardır. İşte bu tarifler de tasarım ilkelerinin karşılığıdır.

Sanatçı bilerek veya bilmeyerek tasarım elemanlarını, tasarım ilkelerine göre kullanarak bir kompozisyon oluşturur. Tasarım ilke ve elemanlarının birbirleriyle olan bu ilişkisi sanat eserinin ön yapısını meydana getirir. Sanat eserinin arka yapısı ise eserin içeriğiyle ve izleyiciye verilmek istenen mesaj ile ilgilidir (Yılmaz, 2007: 27).

2.4.1. Görsel Düzenleme Öğeleri (Tasarım Elemanları)

Tasarım elemanları, her türlü görsel tasarımda ilk başvurulan yapı taşlarıdır. Bir sanat eserinin sanatsal değerini, o eser oluşturulurken tasarım eleman ve ilkelerinin en ideal biçimde kullanılması belirler. Bir eser oluşturulurken kullanılan görsel düzenleme öğeleri yani tasarım elemanları şu şekilde sıralanabilir:

2.4.1.1. Çizgi

Çizgi anlatılması güç bir tasarım elemanıdır. Çizginin en çok rastlanan tanımı, (Hurwitz ve Day, 1995: 279) hareket eden bir noktanın arkasında bıraktığı iz

şeklinde. Gürer (1991: 25) çizgiyi; noktaların birikimiyle oluşmuş bir dizi, bir zincir olarak tanımlarken, çizginin bu zincirin uzunluğu boyunca yürüyen bir enerji görünümünde olduğunu belirtmektedir.

Sanatçılar eserlerinde değişik çizgiler kullanırlar. Dikey-yatay çizgiler, diyagonal çizgiler, düz-eğri çizgiler, kalın-ince çizgiler, sert-yumuşak çizgiler, kırık çizgiler, farklı duygu ve düşünceleri anlatmada kullanılabilirler.

2.4.1.2. Biçim (form)

Biçim ve form yaygın olarak birbirlerinin yerine kullanılsalar da, iki kavram birbirlerinden oldukça farklıdır. Aralarındaki temel fark ise biçimin yüzeysel 2 boyutlu, formun ise 3 boyutlu olduğudur.

Biçim, terim olarak; renk, doku, değer, çizgi ve boşluk gibi görsel elemanların bir veya birkaçı tarafından açıkça oluşturulan, sadece en ve boya sahip 2 boyutlu alan olarak tanımlanırken, form ise; bu 2 boyuta derinlik boyutunun eklenmesiyle biçimden ayrılır (Mittler,1994: 37).

Biçimler genellikle çizgi elemanı ile sınırlandırılmış olarak görülürler. Ancak biçim oluşturmanın tek yolu sadece çizgi kullanmak değildir. Çizginin yardımı olmadan da, belli bir alan renkle doldurularak ya da farklı bir dokuyla kaplanarak da biçim elde etmek mümkündür (Tuna, 2003: 64).

2.4.1.3. Boşluk (espas)

Espas, bir resimdeki elemanların birbirleri arasındaki mesafe veya alan olarak tanımlanmaktadır (Mittler, 1994: 37).

Bir tasarımda espas; çizgi, biçim-form, doku ve renkten, kullanım bakımından farklılık göstermektedir. Sanatta espas kavramı; çizim, resim veya baskı sanatlarında görülen 2 boyutlu espas ve ayrıca heykel, mimari ve seramik ürünlerinde görülen 3 boyutlu espas olmak üzere genelde iki şekilde görülmektedir(Tuna, 2003: 66).

Herhangi bir tasarımda espas bırakırken tasarımcının dikkatli davranması gerekir. Çünkü uygun boyutlarda bırakılan espas-boşluk birimlerin düzen içinde bütünleşmesini sağlarken, gereğinden fazla veya az bırakılan boşluklar düzendeki bütünlüğü bozar.

2.4.1.4. Renk

Renk, cisimler tarafından yansılan ışığın gözde oluşturduğu duyumdur (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>). Renk, ışığın değişik dalga boyutlarının tesiriyle zihinde oluşan histir. Bir nesneyi renkli olarak algılamamızdaki en büyük etken tabii ve suni ışıktır. Rengin kuvvetini, parlaklığını ve sağlamlığını ışığın kuvveti belirler. Renk, tasarım elemanlarının önemli ve güçlü bir ögesidir (Alakuş ve diğerleri, 2009: 113).

En iyi anlatım aracı olan eleman renktir, çünkü onun güçlü etkisi duygularımızı direkt olarak ve kısa sürede etkiler (Ocvirk ve Ark. 1960). Bir tasarımcı, rengin psikolojik ve duygusal açıdan insanları etkilediği gerçeğiyle tasarımlarında rengi bilinçli kullanmak durumundadır.

Renk çemberinde görüldüğü üzere; ana renkler; kırmızı, sarı ve mavi, ara renkler; turuncu, yeşil ve mordur. Renk çemberinde ana renklerin karşısında yer alan renkler ise zıt renklerdir. Zıt renkler karıştırıldığında birbirlerini etkisizleştirerek grileşirler. Renk çemberinde birbirlerine bitişik olarak görülen renkler ise komşu renklerdir. Sarı ile yeşil, mor ile mavi örneğinde olduğu gibi her grup kendi içinde ortak bir renge sahiptir (Gökaydın, 1998: 34). Ayrıca ateşin ve güneşin renkleri olan kırmızı, turuncu ve sarı renkleri sıcak renkler; su ve gökyüzünün renkleri olan mavi, yeşil ve mor renkleri ise soğuk renkler olarak adlandırılırlar. Sıcak-soğuk nitelendirmesi renklerin insan psikolojisi üzerindeki etkisinden dolayı yapılmıştır. Çünkü renklerin insan psikolojisini etkilediği önemli bir gerçektir. Renklerin o büyüğü ve gizemli dili bizleri çok farklı dünyalara götürür. Çoğu zaman, duygu ve düşüncelerimizi, hayati öneme sahip yaşamsal olaylardaki tercihlerimizi hep renklerle ifade ederiz. Rengi hayatımızdan çıkarırsak, hayat çok sıradanlaşır ve çekilmez bir hal alır.

2.4.1.5. Değer (valör)

Bir tasarımda “değer”, yüzeyden yansıyan rengin açıklığı ya da koyuluğunun derecesidir (Zelansky ve Fischer, 1996: 189). Bir başka ifadeyle tasarımdaki herhangi bir rengin siyah ve beyaz ile olan ilişkisidir.

Değer; rengin ne kadar açık ya da koyu olduğuyula ilgili bir kavramdır. Değerdeki derecelenmiş geçişler, form üzerinde gölge hissi uyandırır. Değer elemanı, güçlü kontrastlar oluşturmada kullanılabilceği gibi, ışıklı yüzeylerden derin gölgelere geçişlerle hareketlilik ve farklılık oluşturmada da kullanılabilir (Chapman, 1992: 45).

2.4.1.6. Doku

Nesne ve varlıkların dış yapı özellikleri ve bunların objektif tesirleri dokuyu oluşturur. Başka bir deyişle, yüzeylerin dokunsal değerlerine doku adı verilir (Atalayer, 1994: 194). Doku, bir objenin yüzeyinin niteliği ve hissettirdiği duygularla ilgili bir eleman olarak bilinmektedir.

Dokular, gerçek dokular ve görsel dokular olmak üzere iki çeşittirler. *Gerçek Dokular*, nesnelerin yüzeylerini kapsayan, dokunma duyumuzla algıladığımız doku türleridir. Damarlı bir yaprak, bir ağaç kabuğu, bir taş duvar bu dokulara örnek olarak gösterilebilir. *Görsel Dokular* ise, üç boyutlu olmayan, ancak gözümüzle algılayabildiğimiz dokulardır. Sanatçıların, iki boyutlu sanat eserlerinde, gerçek dokuların bir benzetimi olarak oluşturdukları her türlü doku, görsel dokulara örnek olarak gösterilebilir (Tuna, 2003: 67).

2.4.1.7. Leke (ışık-gölge)

Görme olayının ve görsel algılamanın temeli ışık, göz ve beyine dayanır. Görsel algı, insanda model, fon ve detayların ayırmsayabilme becerisidir. Göz ve beyin gücü aynı, fakat ışık kaynağı ve şiddeti değişkendir. Bu değişkenlikten dolayı da modellerin görünümünde ayrılıklar doğar. Model çizgi ile belirlendikten sonra işleniş ışık ve gölge ile sağlanır. Böylece modelin hacim ve derinliği daha belirgin hale gelir. Açık

(ışık) ve koyu (gölge) lekelerin modelde dengeli bir biçimde yerleştirilmesi, kompozisyonun anlamlı olmasına zemin hazırlar. Örneğin, resim eğitiminde (leke) ışık-gölge eğitimi çocuğu renkli çalışmalara hazırlarken, bu alanda biçim anlayışının geliştirilmesine de olanak sağlanmış olur (Artut, 2004: 137).

Doğal veya suni ışık kaynaklarından çıkan ışık her objeyi aynı şekilde aydınlatmadığı gibi; üzerine düştüğü bir objenin her yerini de aynı şekilde aydınlatmaz. Objenin ışığa dönük yerleri aydınlık, ışığı görmeyen yerleri de karanlık olarak görünür. Aydınlık ve karanlık lekeler arasında kalan yerler de objenin doğal renginde görünür. Üçboyutlu, keskin, köşeli objelerin (küp, piramit vb.) gölgeleri daha koyu olur, dolayısıyla da bu tür ojeler üzerinde ton farkını iyi göremeyiz. Üçboyutlu, yuvarlak şekilli objelerde (top, yumurta vb.) ise durum tam tersi olur. Objenin üzerine düşen ışığın diğer kısımlara açıktan koyuya doğru yumuşak bir geçiş yaptığı görülür.

2.4.2. Görsel Düzenleme İlkeleri (Tasarım İlkeleri)

Tasarım ilkeleri, bir sanat eserinin sanatsal değerini oluşturan anlatımlardır (<http://www.sanatsdersi.com/gorsel-tasarim-ilkeleri/default.asp>). Tasarım elemanlarının bir araya gelmesiyle tasarım ilkeleri, tasarım ilkelerinin sanatsal anlatımda kullanımı ile de sanat eseri oluşur. Bir eser oluşturulurken kullanılan görsel düzenleme ilkeleri yani tasarım ilkeleri şu şekilde sıralanabilir:

2.4.2.1. Ritim

Resim sanatında nesnelerin, renklerin, çizgilerin vs. birbiri ile sağladığı uyumlu tekrarına ritim denir. Ritim insanda heyecan uyandıran bir ilkedir. Yani ritmin insan fizyolojisini etkilediği söylenebilir. Resimde hareket düzeni insanı duygulandırabilir veya onun irkilerek tepki göstermesine neden olabilir.

Ritim, bir insanın bir sanat eserine bakarken görmek istediği ilk ilkelere biridir. Ritmin en önemli özelliğinin “düzenlilik” olduğunu söylemek mümkündür. Öyle ki, ritim bütün güzel sanatların temelini, özünü meydana getirir ve ritmin olmadığı

yerde düzensizlik ve hareketsizlik vardır. Ritim her şeyden önce düzenli bir tekrardır ve sanat eserinin bütününün kolayca algılanmasına yardım eder (Boydaş, 1994: 138).

2.4.2.2. Denge

Bir sanat yapıtını oluşturan öğelerin, bütün içinde kompozisyon düzenini bozmayacak şekilde dağılışına denge denir (Sezen ve Tanyeli, 1992: 96). Denge kavramı, bir sanat eserinde, tasarım elemanlarının kullanılmasıyla sağlamlık ve dengelilik hissinin oluşturulmasını ifade eder (Mitler,1994: 40). Sanatçılar, eserlerinin birlik ve bütünlük içerisinde algılanmasına yardımcı olması için denge ilkesini dikkatlice kullanırlar. Çünkü denge durumu gözetilmemiş bir yapıt başarılı sayılmayacağı gibi estetik haz da vermez.

Tasarımda denge; simetrik, asimetrik ve radyal (merkezden çevreye doğru) denge olmak üzere üç çeşittir.

Simetrik Denge: Simetrik dengede, çalışmanın hayali ekseninin her iki alanı da aynadan yansıma olmuşçasına aynıdır ya da birbirleriyle eşleşecek kadar benzerdir.

Asimetrik Denge: Asimetrik denge informal denge olarak da adlandırılır. Görsel ağırlıkları eşit olmayan biçimlerin, tasarım yüzeyinde dikkatli bir biçimde yerleştirilerek denge hissi oluşturulmasıdır.

Radyal Denge: Radyal denge, tasarımın, merkezi bir noktanın etrafında oluşturulduğu durumlarda söz konusudur. Radyal denge daha çok simetriktir.

2.4.2.3. Vurgu

Vurgu kısaca bir sanat eserinde anlatılmak istenen ya da dikkat çekilmek istenen noktadır. Resimde vurgu şekille, renkle, çizgiyle veya biçimlerle sağlanabilir. Vurgu yaparken açık koyu ilişkisine dikkat etmek gerekir. Vurgu yapılacak birimin hareket, biçim, yön, renk, şekil ilişkisi çevresiyle iyi ayarlanmalı ve arasındaki ilişki iyi kurulmalıdır.

Zıtlıklardan yararlanılarak da yapılabilen vurgu, görsel sanat çalışmasında amaç olarak da düşünülebilir. Bir sanat eserindeki bütün sanatsal ilke ve elemanlar bu amaca hizmet eder. Yani vurgu, sanatçının eseriyle izleyiciye vermek istediği mesajdır veya sanat eserinin izleyici üzerinde bıraktığı etkidir demek yanlış olmaz.

2.4.2.4. Zıtlık

Zıtlık, sanatsal düzenleme elemanları kullanılarak oluşturulan farklılık olarak tanımlanabilir. Farklılıklar her zaman insanın dikkatini çekmiştir. Bir fotoğraf karesinde tamamen kırmızı şapkalar varsa; bu şapkaların yanına bir tane yeşil şapka konularak fotoğraf karesinde renk zıtlığı sağlanıp, fotoğrafa canlılık katılmış olur. Resimde oluşturulacak küçük bir hareket, yararlanılacak ufak bir zıtlık resmi sıkıcı bir monotonluktan kurtarmış olur (Alakuş ve diğerleri, 2009: 120).

2.4.2.5. Oran-Orantı

Oran-orantı; bir nesne, obje veya figürün gerçek boyutları göz önünde tutularak resmedilmesidir. Oran nesnenin gerçek ölçülerine ulaşma gayretidir. Resimde orantısız nesnelere estetik görünmedikleri gibi gözü rahatsız edici etkiye sahiptirler. Bir resimde elma, bir kavun büyüklüğünde resmedilmişse burada bir orantısızlık söz konusudur. İdeal olan, gerçek boyutlarında yapılması ve gerçeğe yakın olmasıdır. Çünkü doğadaki bütün varlıkların göze hoş görünen bir oranı vardır ve sanatçı bu oranı yakalayabildiği ve çalışmasında kullandığı diğer nesnelere orantısını ayarlayabildiği ölçüde başarılı ve estetik eserler oluşturabilir.

2.4.2.6. Birlik

Sanat eserindeki birliği, eserde yer alan bütün elemanların, eserin tamamı ile ve birbirleriyle uyum içinde olması ve hepsinin aynı şeyi söylemesi şeklinde tanımlamak mümkündür.

Birlik gerek müzik, drama, edebiyat, gerekse resim, heykel gibi plastik sanat alanlarındaki tüm sanat formlarının başarılı olabilmesi için gerekli bir unsurdur. Sanat

çalışması üzerinde uygulanan tüm ilkeler, çalışmanın birlik ve bütünlük içinde görülmesi amacını taşımaktadır (Tuna, 2003: 56).

2.4.2.7. Çeşitlilik

Çeşitlilik, değişiklik ve zıtlıkları içeren bir tasarım ilkesidir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 156). Doğal yaşam içerisinde de çeşitliliği hem fiziksel hem de sosyal olarak görmek mümkündür. Fiziksel olarak ele alındığında, etrafımıza baktığımızda ağaçların, insanların çeşitliliği hemen göze çarpar. Aynı durum insanın sosyal yaşantısında da vardır. Örneğin bir insan her gün aynı işleri yaptığı zaman sıkılır. O farklı bir şey yapmak, farklı bir yere gitmek ister. Aslında bu istek çeşitlilik, farklılık ihtiyaçlarından kaynaklanır (Alakuş ve diğerleri, 2009: 123).

Sanat eserlerinde çeşitlilik ilkesi, resme bakıldığı zaman üzerinde ana temanın birliğinin çerçevesi içerisinde canlı ve zengin bir çeşitliliğin de elde edilebilmesi, resmin albenisini arttıran önemli bir unsurdur.

2.5. KOMPOZİSYON, RENK VE ÇOCUK RESİMLERİ

Çeşitli tanımları yapılan kompozisyonun en genel tanımı; yapıtı oluşturan parçaların bir bütün içinde, belirli bir düzen gösterecek biçimde bir araya getirilmesidir. “Kompozisyon” kelimesi Latince compositio kelimesinden Batı dillerine geçmiştir. İngilizce karşılığı “composititon”dur. Resim sanatının temel ögesini oluşturan kompozisyon, sanatın her konusu ve her türü için geçerlidir. Bu nedenle resim yapmaya başlayanların ilk öğrenecekleri şey, kompozisyon kurma bilgisidir (Bigalı, 1999: 376).

Kompozisyon, çizgi, renk, yüzey, doku, perspektif, leke, biçim gibi öğelerden resim için gerekli olanlarının seçilip, belli bir düzen içinde dengeli ve armonili olarak bir araya getirilmesidir. Başka bir deyişle kompozisyon, plastik öğeleri yöneten, estetik bakımdan onları anlamlandıran ve biçimlere ruh veren güçtür. Resimde konunun getirdiği düşünce, konuya uygun biçimlerin araştırılmasını, uygun yöntem ve çözüm yollarının bilinçli olarak bulunmasını gerektirir. Kompozisyonun resim sanatındaki

temel amacı, eserin içeriğini, estetik fikrin anlam ve kapsamını ortaya çıkarmaktır. Konunun güdümündeki kompozisyon, öze biçim arasındaki denge ve denkleşmeyi sağlayan, doğrudan sanatçının dehasına bağlı bir buluş gücü halinde kendini belli eder (Mülayim, 1994: 74).

Kompozisyonu oluşturan öğelerden birisi de renk öğesidir. Renk, ışığın değişik dalga boyutlarının tesiriyle zihinde oluşan histir. Bir nesneyi renkli olarak algılamamızdaki en büyük etken doğal ve yapay ışıktır. Rengin kuvvetini, parlaklığını ve sağlamlığını ışığın kuvveti belirler. Renk, görsel düzenleme öğelerinin önemli ve güçlü bir öğesidir.

Bir kompozisyonda, rengin kullanılmasının çeşitli amaçları vardır. Bu amaçları şöyle sıralamak mümkündür:

a) Renkli alana bir özellik vermek için kullanılır.

1) Plastik bir özellik vermek için, renk “valör” (değer) değişmelerini tamamlar hatta onların yerine kullanılır.

2) Renk boşlukta, ileri ve geri hareketi dolayısı ile ilgi uyandırır.

b) Düşünceleri sembolize eder. Ahenk yaratır.

c) Kişisel duyguların anlatımında bir vasıtaadır.

d) Kompozisyonda bir organizasyon yaratarak dikkati çekmek veya dikkati belirli bir noktaya yöneltmekte kullanılır.

e) İyi düzenlenmiş renk ilişkisi ile estetik dileği tamamlamakta kullanılır.

f) Görüntülerin yüzeysel gerçeklerini ortaya koyarak, cisimleri karakterize etmekte kullanılır (Bigalı, 1999: 112).

Renk öğesinin çocuk resimlerindeki kullanımı, bu kullanımı etkileyen faktörler ve bu faktörlerin kişiden kişiye değişen etkileme durumları başlı başına bir konudur. Resim ve çocuk birbirini tamamlayan sürekli değişen ve gelişen dinamik olgulardır. İletişimin en etkili ve önemli unsurlarıdır. Genel sanat eğitimi içinde sanat, resim kadar insanın kendini tanımlamasında, kanıtlamasında doğadaki varlıkların algılanmasında ve betimlenmesinde etkili olmamıştır. Sanat eğitimi, özellikle okul öncesinde çocuğun önceden öğrenmiş olduğu bazı davranış ve sözcüklerden daha güçlü bir anlatım ve

iletişim aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Her çocuk çevresini farklı yorumlamaktadır. Değişik kültür, yetiştirme koşulları ve bireysel özellikler, doğal olarak çocuk resimlerinde de farklılıklara neden olmaktadır (Artut, 1990: 86).

Duygu ve düşüncelerin anlatımında sözlü ifade kadar renkli ifade de önemlidir. Bu açıdan renkli ifade resimde, sözlü ifadenin yerini almaktadır. Resim, çevremizde gördüklerimizin; duygu ve düşüncelerimizin; çizgi ile renkler kullanılarak bir düzlem üzerine aktarılmasıdır. Resim, çocuklarla iletişim kurmakta yetişkinlere yardımcı bir araç olarak görülmektedir.

Çocuğun kendisini ifade ediş biçimi olarak yaptığı resimlerde kullandığı renklerin önemli bir yeri vardır. Bilinçli, bilinçsiz kullanılan renklerle iletişimin temelinde, renklerin simgesel anlamları yatmaktadır (http://www.zaman.com.tr/aile-saglik_cocuklar-resimlerinde-ruh-hallerini-yansitiyor). İnsan duygularının renklerle ifadesi, bir iletişim biçimidir. Her rengin insanlar üzerinde farklı psikolojik etkileri vardır. Çocukların da resim derslerinde kullandıkları renkler, kendilerini ifade ediş biçimlerini yansıtmaktadır. Bireylerin cinsiyeti, kişilik yapısı, geçirdiği çocukluk dönemi, içinde bulunduğu toplum ve ekonomik düzey renk tercihlerini direkt etkilemektedir. Çocuğun kendini ifadesinde kullandığı renkler, bu iç ve dış faktörlerle beslenerek şekillenir ve her bir çocukta farklı biçim ve renklerde kendini gösterir (Güvenç, 2005: 03).

Renk üzerine inceleme yapan uzmanlar, kız çocukların renk seçimine erkek çocuklardan daha fazla önem verdikleri sonucuna varmışlardır (<http://adamolacakyumurcaklar.blogspot.com/2011/01/cocuk-resminde-renk.html>).

Gözlemler bazı çocukların kırmızı, sarı ve portakal rengi gibi sıcak renkleri ısrarla kullanmalarına karşılık, bazılarının da siyah, mavi, yeşil ya da kahverengi gibi soğuk renkleri seçtiklerini göstermektedir. Araştırmalarını renk üzerine yoğunlaştıran uzmanlar, sıcak renkleri seçen çocukların çoğunlukla, sevecen, uyumlu ve işbirliğine önem veren kişiler olduklarını, kırmızı rengi seçen çocukların ise; çekingen, güçlükle kontrol edilebilen ve uyumsuz davranışlarıyla dikkatleri çeken çocuklar olduklarını belirtmektedirler (Yavuzer, 1992: 36).

İlköğretim okullarında öğrencilerin renkle uğraşmaktan büyük haz duydukları bilinmektedir. Günlük yaşamda çok önemli bir yeri olan renk dünyasının tanıtılması ve öğrencilerin duyarlılıklarını geliştirmek açısından renkli çalışmalar görsel sanatlar eğitiminde önemli yer tutar. Her okulun, yaratıcı etkinliklerin çok önemli bir parçası olan renkli çalışma ortamını hazırlaması öğrenciler için, özgürce bir eğitim anlamını taşır. Sağlıklı bir eğitim yoluyla kazandırılacak renk duyarlılığı, yaşamın her yönüyle ilgili davranış biçimlerini etkileyecektir (Sezer, 2001: 34).

Renklere karşı ilgi, renkler karşısında coşku, çocukluk hayatının en yüksek ve temel zevklerinden biridir. Çocukların resimlerinde renk, büyüklerin görüş ve anlayışları gibi değildir. Çocuklar keskin ve göz alıcı renkleri (sarı, kırmızı, mavi) çok severler. Yardımcı renkler onlar için önemli değildir. Hoşlarına gitmez, açıklığa ve koyuluğa önem vermezler. Onlar gördüklerini değil, bildiklerini yaparlar. Bir de çocuklarda kalıplaşmış renkler vardır. Örneğin; ağaçları yeşil, denizi mavi, evlerin kiremitlerini kırmızı, güneşi sarı vs. boyarlar. Çocuk resimlerinde renk kavraması şöyle sıralanabilir;

- 1) Ana renklerden başka daha bazı renklerin isimlerini bilen ve bu renkleri kullananlar,
- 2) Yalnız ana renkleri bilip onları kullananlar,
- 3) Beyaz, siyah, kırmızı, mavi gibi en sade ve etkili iki renk gurubunun ismini bilen ve kullananlar,
- 4) Renklerin isimlerini ve kullanmasını bilmeyenler veyahut birbirine karıştıranlar (Gökaydın, 1990: 29).

Çocukların zengin dünyaları vardır. Çocukların ruhsal dünyasını dışa vurabilmesi ve yaratıcılıklarının ortaya çıkması açısından rengin kullanılması çok önemlidir. Bundan dolayı okullarda görsel sanatlar dersi kapsamında çocuklara seviyelerine uygun bir şekilde renk bilgisi verilmeli, renklerin anlamları ve kullanımları hakkında bilmeleri gereken bilgiler zamanında öğretilmelidir. Öğretmen çocukları renkli resimler yapmaları konusunda teşvik etmeli, eline geçen her fırsatta çocuğun renk zevkini geliştirmeye çalışmalıdır. Ayrıca görsel sanatlar öğretmeni çocukların,

öğrendikleri teorik renk bilgisini pekiştirecek ve karışım renklerini oluşturmaya imkân tanıyacak boyalarla (sulu boya, guaş boya vb.) çalışmalarını sağlamalıdır.

Çocukların renk zevkinin gelişimi ve renge karşı duyarlılıkları üzerinde cinsiyet, ekonomik durum, kişilik yapısı ve öğretmen tutumu gibi faktörlerin etkisi olduğu kadar aile faktörünün de etkisi vardır. Çocuk resminde renk sorunu ile ilgili olarak aile üyelerinin, gerek çocuğun eğitimine gerekse duysal ve toplumsal gelişimine olan katkısını da göz ardı etmemek gerekmektedir. Her çocuk özgünlüğünü kendi oluşturacak, kısıtlayıcı olmayan aile ve okul çevresi içinde başarısını açığa vuracaktır (Yavuzer, 1992: 36).

2.6. RENK BİLGİSİNİN ÖĞRETİLMESİ

Sanat eğitimi (görsel sanatlar) dersi kapsamı içinde, renk bilgisinin önemli bir yeri vardır. Renk konusu yalnızca sanat eğitimi dersleri için bir gereklilik değil, aynı zamanda günlük yaşantının da bir parçasıdır. Günlük yaşantımızın birçok yerinde rengi kullanırız. Yaşantımız içinde rengin dikkate alınır bir yeri vardır (Akyıldız, 2006: 36). Sanat eğitimi açısından rengin öneminin tartışılmazlığı kesin olmakla birlikte, renk bilgisinin nasıl ve hangi miktarda verilmesi gerektiği konusu üzerinde durmakta fayda vardır.

Renk bilgisi, öğrencilerin gerçek manada kavrayabilmeleri açısından her ne kadar karışık gibi görünse de sonuçta doğru öğrenilmesi gerekli bir konudur. Çocukların ilerideki hayatlarının neredeyse tamamında karşılaşacakları ve ihtiyaç duyacakları en temel bilgilerden biri olarak görülmelidir. Bu nedenle çocukların bu konuyu daha iyi kavrayabilmeleri için öğretmenlerinin konuyu sunma biçimi yani kullanacakları öğretim yöntem ve teknikleri önemlidir. Öğretmen elinden geldiğince renk bilgisi ile ilgili her kavramı geniş olarak açıklamalıdır. Gerektiğinde somut örneklerden de yararlanabilmelidir. Ayrıca görsel sanatlar öğretmeni, renk bilgisini öğrenecek çocukların bireysel farklılıklarını ve hazır bulunuşluk düzeylerini dikkate almalı ve ders plan ve materyallerini ona göre hazırlamalıdır.

Öte yandan öğrencilere renk bilgisinin sunumunda kullanılan dilin sadeliği ve anlaşılabilirliği de önemlidir. Renk bilgisi verilirken, kavramların iyice öğrenilmesi için somut kavramlarla ilişkilendirilerek verilmesi ve bu şekilde örneklendirilmesi gereklidir. Örneğin; “kırmızı ve sarı rengin karışımından turuncu rengi elde edilir.” bilgisi için; “turuncuya kırmızı ve sarı renginin çocuğu diyebiliriz.” şeklindeki bir somutlaştırma bu bilginin daha eğlenceli bir şekilde öğrenilmesini, bilginin daha kalıcı olmasını ve gerektiğinde daha rahat hatırlanmasını sağlar diyebiliriz.

Ayrıca renk bilgisini öğretirken öğretmenin uygulamalardan, bilgisayar teknolojilerinden, gösterimlerden ve dersin akışına göre gerekli olacak benzer tüm tekniklerden faydalanabilmesi ve bu öğretim tekniklerine hakim olması, renk bilgisinin iyice kavratılması ve kalıcı bir şekilde öğrenilmesi üzerinde azımsanmayacak etkiye sahiptir. Görsel sanatlar dersinde yapılacak diğer uygulamalı çalışmalar sırasında renk ile ilgili hatırlatmalar ve tekrarlar da renk bilgisinin öğretilmesinde ve kavratılmasında önemli bir yöntem olarak görülebilir.

Rengin sadece okulda ders ile ilgili bir konudan ziyade, güncel hayattaki yeri, kullanım alanları, insanlar üzerindeki etkileri ve tercih şekli ile sonuçları gibi konularda yapılacak örnekleme, gözlem ve değerlendirmeler renk bilgisinin öğrenilmesinde ve öğrenilen bilginin kalıcılığında etkili olacağı söylenebilir.

Genel olarak düşünüldüğünde, öğrencilerin yaş, sınıf, zekâ ve hazır bulunuşluk düzeyi gibi özellikleri dikkate alınıp, sunum şekli ve bilgi miktarını belirleyerek öğrencilere verilmesi gereken renk bilgisi başlıklarını şöyle sıralamak mümkündür:

- 1) Rengin Tanımı ve Rengin Oluşumu
- 2) Ana Renkler
- 3) Ara Renkler
- 4) Sıcak Renkler
- 5) Soğuk Renkler
- 6) Nötr Renkler
- 7) Zıt Renkler

- 8) Komşu Renkler
- 9) Renk Armonisi
- 10) Renklere Yüklenen Anlamlar ve Renklerin Psikolojik Etkileri

Her biri başlı başına geniş bir konuyu içinde barındıran renk bilgisi başlıklarını açıklamak gerekirse, her bir başlığın içerdiği bilgiler şöyle özetlenebilir:

2.6.1. Rengin Tanımı ve Rengin Oluşumu

Işığın cisimlere çarptıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkiye renk denir. Işık bir cisme çarptığında cisim ışığın içindeki yedi renkten birisini yansıtır diğerlerini emer, biz de cisimi yansıttığı renkte görürüz.

2.6.2. Ana Renkler

Işıktaki yedi renkten *mavi*, *kırmızı*, *sarı* ana renklerdir. Bu renkler renk karışımlarıyla elde edilmezler. Bu üç ana rengi değişik oranlarda birbirine karıştırarak doğadaki birçok rengi bulabiliriz. Bulduğumuz bu renklere değişik oranlarda siyah ya da beyaz katarak bu renklerin sonsuz sayıda tonlarını da elde edebiliriz.

2.6.3. Ara Renkler

Ana renklerin birbirine karıştırılmasıyla elde edilen renklerdir. Sarı ile kırmızının karışımından *turuncu*, sarı ile mavinin karışımından *yeşil*, mavi ile kırmızının karışımından *mor* elde edilir. Yalnız mor rengi bulmak için mavi ve kırmızı renk eşit oranda karıştırılmalıdır. Kırmızısı çok olursa erguvan, mavisi çok olursa lacivert bulunur.

2.6.4. Sıcak Renkler

Sıcak renkler, bize ateşi ve sıcaklığı hatırlatan ve yansıtan renklerdir. Bu renkler *kırmızı*, *sarı* ve *turuncu* renkleridir. Ayrıca bu renklerin değişik tonlarda karışımından meydana çıkan: Altın sarısı, kayısı ve bal rengi, şarap kırmızısı, pembe, vişneçürüğü, kahverengi gibi renkler de sıcak renklerdendir.

Sıcak renkler; aktif olup canlı, tahrik edici ve gösterişli bir özelliğe sahiptirler. Bir oda dekorasyonuna canlılık verirler. Bir yeri aslından daha küçük gösterirler. Sıcak renkler, soğukta ve serin yerlerde kullanılırsa sıcaklık ve canlılık verirler. Fakat sıcak ortamda kullanılırsa, bunaltıcı ve rahatsız edici bir etki yaratırlar.

2.6.5. Soğuk Renkler

Soğuk renkler bize soğukluğu ve serinliği hatırlatan renklerdir. Bu renkler *mavi*, *mor* ve *yeşil* renkleridir. Bu renkler ve onların tonları olan renkler üzerimizde bir serinlik ve sakinlik hissi yarattıklarından bunlara “soğuk renkler” denilmektedir. Buna örnek olarak gök mavisi, deniz mavisi, çivit mavisi, Türk mavisi, nefti menekşe rengi ve leylak rengini sayabiliriz. Sıcak ve soğuk renklerin sınırı, yeşil ile kırmızı-mor renklerden geçmektedir. Burada yeşil renk, kritik yerdedir. Bunun için, yeşil renk; yerine göre sıcaklık veya soğukluk etkisi yaratır: Şayet yeşil renkte, sarı renk üstünse “sıcak” mavi renk etkisi üstünse “soğuk” renk grubuna dâhil olur.

Bunun için, mor ile kırmızı arasındaki renkler de aynı özelliği gösterirler. Beyaz renkte de soğuk renklerin karakteri olduğundan bu da aynı gruba dâhil olmaktadır.

Soğuk renkler, insanın üzerinde hoş serin, dinlendirici ve tazelik verici etkileriyle göze çarparlar. Dolayısıyla istirahat ve sakinlik ihtiyacımızı karşılarlar. Bu renkler; bir yeri aslından daha büyük gösterirler. Yazın sıcakta kullanılırsa serinlik ve rahatlık hissi verirler. Fakat soğukta kullanıldığında üşütücü ve soğuk bir hava yaratırlar.

2.6.6. Nötr Renkler

Işık bir cisme çarptığında cisim ışığın içindeki yedi renkten birisini yansıtır diğerlerini emer, biz de cismi yansıttığı renkte görürüz. Siyah bütün renklerin emilmesi, beyaz ise bütün renklerin yansıtılmasıdır. Bu yüzden *siyah* ve *beyaz* renk olarak kabul edilmezler. Bu iki renge nötr renkler denir. Nötr renkler diğer renklerin açık veya kapalı tonlarını elde etmek için kullanılırlar.

2.6.7. Zıt Renkler

Zıt renkler birbirlerini tamamlarlar yan yana kullanıldıklarında birbirlerini değerlendirerek resme canlılık katarlar. Bunun doğada da örnekleri çoktur. Yeşil yaprakların arasında kırmızı güller, yeşil ağaçlar arasında kırmızı çatılı bir ev, güneş batarken mavinin içinde turuncu güneş vb. **Kırmızı ile yeşil** kendi arasında, **mavi ile turuncu** kendi arasında ve **mor ile sarı** kendi arasında zıt (kontrast) renklerdir. Zıt renklerden birisi diğerine karıştırılırsa karıştığı rengin parlaklığını kırar.

2.6.8. Komşu Renkler

Ana renklerden iki tanesini birbirine karıştırdığımızda bu renkler çıkan karışım rengiyle komşu olurlar. **Sarı-mavi-yeşil** birbiriyle, **sarı-kırmızı-turuncu** birbiriyle, **mavi-kırmızı-mor** birbiriyle komşu renklerdir.

2.6.9. Renk Armonisi

Renklerin değişik biçimlerde yan yana getirilmesiyle değişik renk uyumlarının ortaya çıkarılmasına renk armonisi denir. Bu düzenlemeler günlük yaşamımızda evimizi boyarken, giyinirken, bir dekor hazırlarken vb. durumlarda karşımıza çıkar. Üç çeşit renk uyumu (armonisi) vardır:

1-Ton Uyumu: Tek rengin tonlarıyla yapılan uyumlardır.

2-Yakın Renklerin Uyumu: Komşu renklerle yapılan uyumdur.

3-Zıt Renklerin Uyumu: Birbirine zıt renklerle kurulan uyumdur. Burada da zıt renklerden birisi daha çok kullanılır.

2.6.10. Renklere Yüklenen Anlamlar ve Renklerin Psikolojik Etkileri

Beyaz: Beyaz tüm ışık spektrumunu bünyesinde toplamıştır. Beyaz, fiziksel olarak tüm renkleri içinde barındırmaktadır. Beyaz renk, yaşamayı, doğruyu, güzeli, iyiyi, olumluyu, bağımsızlığı, barışı, özgürlüğü, erdemi, el değmemişliği, saflığı, temizliği simgeler (Yılmaz, 1991: 43).

Siyah: Siyah ışığın cisim üzerinde çarptığında tamamen yutulması, yansıma olmaması olarak açıklanabilir. Sessizliğin kesin rengidir (www.resimis,esmartdesign.com). Siyahta geleceksiz ve umutsuz bir sessizlik vardır. Karanlığı, yokluğu, üzüntüyü, acıyı ve ölümü temsil ettiğinden; duygu olarak korkuyu, kaygıyı, çöküntüyü ve tiksinimeyi uyandırır. Birçok toplumda siyah renk, ölümün, hırsın, matemin ve kötülüğün sembolü olarak görülmüştür. Doğu toplumlarının çoğunda siyah ile ölüm neredeyse özdeşleşmiştir (Sözen, 2003: 77).

Kırmızı: Kırmızı renk spektrumunun en yoğun rengidir. Kırmızı sıcak renkler grubunda yer almaktadır, aynı zamanda bir ana renktir. Kırmızı sahip olduğu yoğun enerji sebebiyle insanların fiziksel öğelerini uyandıran intikam, kin, mantıksız bir cesaret, aşk ve şehvet duygularını harekete geçireceği için dikkat edilmesi gereken bir renktir. “Bu renk dinamik ve tahrik edicidir. Aynı zamanda şiddet, nefret ve işkence gibi duyguların da sembolüdür” (Kalmık 1950: 38 Aktaran: Yılmaz 1991: 20). Kırmızı titreşimi en kuvvetli olan renktir; hareket, canlılık ve ihtiras telkin eder.

Turuncu: Kırmızıdan sonra en etkin olan sıcak renktir diyebiliriz. Turuncu güneşi, rahatlığı, parlaklığı hatırlatır ve bu bakımdan ferahlık, ama sıcak, şehvi ferahlık duygusu uyandırır. Turuncunun kendi iç dünyasında çok aktif bir etkinliği vardır. Bu özelliğini insanın psikolojisine tatlı bir sıcaklık vererek gösterir. Bu rengin iç çağrışımları arasında kabına sığmayan bir insanın coşkunu, neşeliliğini ve gösterisini sezebiliriz. Bu renk mavinin derinliklerindeki sıkıntıya son veren bir renktir (Yılmaz 1991: 36).

Sarı: Sıcak renklerin sonuncusu olan sarı en parlak renklerden biridir. Ayrıca pigment (boya) renkleri içerisindeki ana renklerden birisidir. İnsanlar üzerinde nasıl bir etki yaptığı henüz tam olarak çözülebilmemiş değildir (<http://www.renklerin anlamlari.com/renklerin-psikolojik-etkileri.html>). Renklerin en ışıklısı ve parlağı olduğundan aydınlık etkisi vermekte bu da insanda iyimserlik, sevinç ve neşe duygusu uyandırmaktadır. Çocukların yaptıkları resimlerde ışığı, çoğunlukla sarı renkle göstermeleri bir tesadüf değildir (Sözen, 2003: 87).

Yeşil: Boya olarak sarı ile mavinin karışımı olan bir ara renktir (<http://www.therapeuticchild.ca/>). Doğadaki en rahatlatıcı ve huzur verici renk olan yeşil, izleyenlerde açıklık, ferahlık, dinlendiricilik duygusu uyandırmakta, bundan dolayı da gençleştirici, yumuşatıcı, rahatlatıcı ve dinlendirici bir etki yaratmaktadır. Üstelik iki rengin karışımından elde edildiği içindir ki yerine göre sıcak ya da soğuk etkiler verir (Erbaş 1996: 37).

Mavi: Soğuk renklerin en önemlisi diyebileceğimiz bir renktir mavi. Ayrıca ana renk olup içinde başka renk barındırmaz. Mavi renk, insanda inanç ve sonsuzluk etkisi yaratır. Çinlilere göre mavi renk, ölümsüzlüğün sembolüdür (Altınkurt 2003: 49). Mavi, genellikle yıldızları, geceyi, insan sıcaklığını, kalıcı ve derin duyguları, düşünceyi, dinlenmeyi simgeler (<http://www.therapeuticchild.ca/>).

Mor: Mor, soğuk renklerden biri olarak kabul edilir. Mavi ve kırmızının karışımıyla ortaya çıkan bu renk, sarı rengin karşıtı olarak kabul edilir. Genel olarak acı veren olaylara sükûnet içinde katlanma mor ile anlatılmıştır. Bu yüzden ölümün, matem rengidir. İşkence, matem ve hüznün çağrıştıran, ancak teskin edici, yatıştırıcı özellikleri de morda görmekteyiz. Sözen (2003: 86)’e göre, mor rengin olumlu yönleri de vardır. Mor renk ruhsal enerjiyi ve hayal gücünü harekete geçirip sezgilerin yanı sıra düşünce gücünü de artırmakta, bu nedenle de verimli çalışmalar yapılmasını sağlamaktadır. Yani bir başka ifadeyle mor, gerçekleşmesi zor olan yaratıcı fikirlerin yaratılmasına yol açan bir renktir.

2.7. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Avcı (2014)’nın “Görsel Sanatlar (Resim-İş) Dersinde Renk Bilgisi Konusunun Materyal Kullanılarak Öğretiminin Akademik Başarıya Etkisi (Düzce İli Uygulama Örneği)” isimli çalışmasında, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel ve resmi okullarda görsel sanatlar (resim-iş) dersi öğretim programında, “renk bilgisi” konusunun materyal kullanılarak öğretiminin öğrencilerin akademik başarısına etkisinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma Düzce Lisesi 11.sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Düzce

Lisesi 11. sınıflar Görsel Sanatlar dersinde “Renk bilgisi” konusu iki farklı öğretim yöntemi kullanılarak işlenmiştir. Seçilen gruplardan biri deney, diğeri ise kontrol grubu olarak yansız atama yoluyla belirlenmiştir. Araştırmanın objektifliğini sağlamak için hangi grubun kontrol, hangi grubun deney grubu olduğu gizli tutulmuştur. Renk bilgisi konusu deney grubunda materyal destekli, kontrol grubuna da klasik yöntem kullanılarak öğretilmiştir. Kullanılan öğretim yönteminin öğrencilerin akademik başarısına etkisini belirlemek amacıyla deneysel desenlerden kontrol gruplu ön test, son test kullanılmıştır. Araştırmada deney grubu ile kontrol grubuna konu öğretilmeden ve öğretildikten sonra uygulanan testlerin sonucunda; konunun materyal kullanılarak öğretildiği deney grubunda başarının klasik yöntemle öğrenim gören kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Böylece renk bilgisi konusunun materyal kullanılarak öğretimının öğrencilerin akademik başarısına olumlu katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Özdemir (2012)’in “İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitiminde Zıt Renkler Konusunun İşlenişinde Fovist Resimlerin Etkisi” isimli yüksek lisans tezinde, ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin sanat eğitiminde, zıt renkler konusunun işlenişinde, fovist resimlerin etkisinin önemini vurgulamak, öğrencilerin fovist ressamları tanımalarını sağlamak, kültürlerini artırmak ve bu sayede çocuğun resim yaparken daha özgür davranabilmesini sağlamak amaçlanmıştır. Araştırma Ankara ilinin Yenimahalle ilçesi Çayyolu semtindeki Münevver Öztürk İlköğretim Okulu öğrencilerine uygulanmıştır. Bu araştırma, İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin sanat eğitiminde, zıt renkler konusunun işlenişinde, fovist resimlerin etkisini araştırmaya dayalı uygulamaların değerlendirilmesi ile yapılacak olan çalışmayı kapsamaktadır. İlköğretim Görsel Sanatlar Müfredat Programında, 5. Sınıflar için zıt renkler konusuna değinilmiş ancak söz konusu programda yer alan bilgi ve süreler yeterli değildir. Bu araştırmadaki amaç, müfredatta yer alan, sadece zıt renklerin öğretilmesi değildir. Öğrencilerin bu renkleri temel bir şekilde öğrenirken sanat tarihi bilgilerini de geliştirebileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu renkleri kullanan sanatçılardan örnekler gösterilerek öğrencilerin yaratıcılıklarının tekrar kazandırılması amaçlanmıştır. Araştırma grubu olarak 5. sınıf öğrencileri, içinde buldukları yaş döneminin özellikleri nedeniyle seçilmişlerdir. Öğrencilerin sanatsal gelişim dönemleri de göz önünde bulundurularak

konuya daha hâkim olabilecekleri düşünülmüştür. Öğrencilerin bu yaşta gerçeklik döneminde olmaları ve onların yaratıcılıklarını tekrar kazanmalarını sağlamak amacıyla bu yaş grubundan seçilmeleri de bu çerçevede değerlendirilmelidir. Araştırmada, ilk olarak sanat, sanat eğitimi kavramları ve ilköğretim 5. Sınıf öğrencilerinin sanatsal gelişim özellikleri üzerinde durulmuş ve ilköğretim 5. sınıf görsel sanatlar dersi öğretim programı incelenmiştir. Ardından konu dâhilinde zıt renkler konusuna ve fovist resimlere genel bir giriş yapılmıştır. Bir sonra ki aşamada, renk konusu ile fovist sanatçılar ve bu sanatçıların resimlerinden oluşan çalışmaya yönelik ön test ve son test olarak bilgi-başarı testi hazırlanmıştır. Önce Münevver Öztürk İlköğretim Okulu'nun 5. Sınıf öğrencilerinden oluşan 25'er kişilik deney ve kontrol grubuna ön test uygulanmıştır. Daha sonra, deney grubuna konu hakkında bilgi verilmiş, kontrol grubuna ise bilgi verilmemiştir. Sadece müfredatta yer alan zıt renkler konusuna değinilmiştir. Diğer haftalarda her iki gruba uygulama yaptırılmıştır. Son olarak yine her iki gruba son test uygulanmıştır. İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin sanat eğitiminde, zıt renkler konusunun işlenişinde, fovist resimlerin etkisini araştırmaya yönelik hazırlanmış bilgi-başarı testinden yola çıkarak elde edilen veriler doğrultusunda bir değerlendirme yapılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, SPSS 15 istatistik programında analiz edilmiştir. Öğrencilerin bilgi-başarı testi sonuçlarına bakıldığında, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test puanlarının birbirine yakın olduğu, son test puanlarına bakıldığında ise deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerinden daha başarılı olduğu görülmüştür. Son olarak iki grubun başarı testine verdikleri yanıtlardan yola çıkarak elde edilen veriler doğrultusunda öneriler getirilmiştir. Bu araştırma sonucunda öğrenciler, renk konusunda genel bilgilerini arttırmışlar, zıt renkleri ve bu renkleri nasıl kullanmaları gerektiğini daha iyi kavramışlardır. Ayrıca öğrencilerin bu renkleri kullanan ressam ve resimleri hakkında da bilgi almaları onların kültürel birikimlerini arttırmıştır. Bu sayede öğrencilerin kültürel birikimlerini kullanırken daha bilinçli ve özgür olmaları beklenmektedir.

Akyıldız (2006)'ın "İlköğretim Okullarında (9-12 Yaş) Görsel Sanatlar Dersi Kapsamında Renk Bilgisi'nin Kavratılmasındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri" isimli yüksek lisans tezinde, resim-iş dersi kapsamındaki renk bilgisinin, 9-12 yaş

öğrencilerine kavratılmasında yaşanan sorunların tespit edilerek bunların giderilmesine yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçtan hareketle bir anket formu geliştirilmiştir. Bu anket formu Samsun, Sivas ve Sinop illerindeki 14 Farklı Okul ve 155 Öğretmene uygulanmıştır. Bu uygulamalar yardımıyla öğretmenlerin renk bilgisi konusunun kavranmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin değerlendirmeleri toplanmıştır. Elde edilen veriler tanımlayıcı istatistikler aracılığı (varyans analiz) ile özetlendikten sonra öğrencilerin renk bilgisini kavramalarını etkileyebileceği düşünülen değişkenlerin, kavrama düzeyi üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenin resim-is dersine olan ilgi düzeyi, konulara hâkimiyeti, dersi isleme sekli ve zamanı ile öğrencilerin resim-is dersine duydukları ilgi, kavrama düzeyini etkileyen temel değişkenler oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin tecrübe düzeyi, mezun oldukları okul, sınıf mevcudu ve velilerin konuya ilgi düzeyleri değişkenleri ile öğrencilerin kavrama düzeyleri arasında ise herhangi bir ilişki bulunamamıştır.

Bostancı (2006)'nın “Çocuk Resmini Konu, Çizgi, Şekil ve Renk Açısından Değerlendirme” isimli yüksek lisans tezinde, 7- 12 yaş aralığında yer alan çocukların, resimsel anlamda ortaya koydukları yaratıcı çalışmaların kişisel gelişimlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma İstanbul ilinin Kadıköy ilçesinde bulunan Özel Irmak Okulları ve Maltepe ilçesinde bulunan Küçükalyalı Merkez İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören, birinci kademe öğrencilerine uygulanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları 3 ana başlık halinde sunulmuştur:

1. Öğrencilerin yaptıkları resimlerde yaş değişkenine göre çıkan sonuçlar

Yapılan resimlerde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmüştür. Genelde 10-12 yaş arasındaki öğrencilerin; gelişim evreleri açısından, 7-9 yaş arasındaki öğrencilere göre daha ilerde bir seviyede olduğu göz önüne alınırsa, daha üst sınıf öğrencilerinin başarı oranlarının yüksek çıkması doğal bir sonuçtur.

- Resmin konusunu belirlemede 10-12 yaş arasındaki öğrencilerin, 7-9 yaş arasındaki öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmektedir. Tüm öğrencilerin yarısından fazlasının resmin konusunun seçiminde başarı oranlarının orta düzeyde oldukları görülmektedir.

- Resminde çizgiyi kullanma yeteneğinde, şeklinin belirlenmesinde, renk kullanımı konusunda 10-12 yaş arasındaki öğrencilerin, 7-9 yaş arasındaki öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmektedir.

2. Öğrencilerin yaptıkları resimlerde cinsiyet değişkenine göre çıkan sonuçlar

Yapılan resimlerde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu farklılık kız öğrencilerin başarı oranının erkek öğrencilere göre daha fazla olması anlamı taşımaktadır. Erkek çocuklar, çizimlerini yaparken kalemi ya da boyayı kızlara göre daha çok bastırarak daha kalın çizgiler çizmekte, kızlar ise daha az bastırdıkları gibi, kol ve parmak kaslarına daha egemen oldukları için daha ince çizgiler ve ayrıntılar yapmaktadırlar.

- Resmin konusunu belirlemede kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin yarısından fazlasının resmin konusunun seçiminde orta düzeyde oldukları görülmektedir.
- Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre resimde çizgiyi daha iyi kullandıkları belirlenmiştir. 4 öğrenciden birinin resimde çizgiyi kötü kullandıkları belirlenmiştir.
- Resimde kullanılan şeklin çeşitli olarak kullanılmasında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı oldukları belirlenmiştir.
- Resimde renk kullanımı konusunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere daha başarılıdırlar.

3. Öğrencilerin yaptıkları resimlerde okul değişkenine göre çıkan sonuçlar

Yapılan resimlerde okul değişkenine göre önemli farklılık görülmüştür. Özel okulda okuyan öğrenciler bir sene boyunca verilen sanat eğitimi ile devlet okulunda okuyan ve sanat eğitimi verilmeden resim yapmaları istenen, aynı yaş ve sınıftaki öğrencilere göre değerlendirmede daha başarılı bulunmuştur.

- Resmin konusunu belirlemede, çizgiyi kullanma becerisinde, şeklinin belirlenmesinde özel okulda okuyan öğrencilerin, devlet okulunda okuyanlara göre daha başarılı oldukları görülmektedir.
- Resimde renk kullanımı konusunda öğrencileri genelde başarılı olmadıkları görülmektedir. Karşılaştırma yapıldığında özel okulda okuyan öğrencilerin devlet okulunda okuyan öğrencilere göre daha başarılı oldukları söylenebilir.

Güvenç (2005)'in “İlköğretim Birinci Basamağı Çocuk Resimlerinde Renk Kullanımında Okul, Aile ve Kültürel Etkilerin Araştırılması” isimli yüksek lisans tezinde; resim ve rengin çocuklar için ne ifade ettiğine yönelik alt yapı unsurları belirlenerek; çevre, okul, aile ve kültürel faktörlerin renk tercihlerine doğrudan etkilerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma Konya ili Karatay ilçesinde bulunan Büyük Sinan İlköğretim Okulu, Hazım Ulu Şahin İlköğretim Okulu ve Kurtuluş İlköğretim Okulu birinci kademe öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yönteminin temel ilkeleri göz önünde bulundurularak literatür tarama modelinin yanı sıra, ilköğretim birinci kademedeki resim-iş eğitimi derslerinde gözlem, görüşme, uygulama ve anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada şu sonuçlara varılmıştır:

1. Çocuğun, çevresindeki olayları ve varlıkları kavrama ve bunu yansıtmış biçimi olarak rengi kullanmada, yetişkinlerin müdahalesi olmaksızın, kullanacağı rengi kendisi istediği, keşfettiği ve uyguladığı zaman daha da mutlu olduğu ve doyumuna ulaştığı görülmüştür.
2. Kullanılan boya ve diğer materyallerin uzun bir zaman kullanılması ve hemen bitirilmemesine yönelik tavsiye ve tutumların çocukta resim yapma şevkini kırdığı tespit edilmiştir.
3. Kalitesiz, kâğıdı boyamayan ve içerisinde az renk bulunan malzemelerle resim yapan çocuklarda, uygulamalar sonucunda o rengi sevmeme, kullanmama gibi davranışların geliştiği saptanmıştır.
4. Psikolojik anlamda çocuğun bir anlatım biçimi olarak, renklerle kendisini ifadesinin, aile ve okul açısından, öneminin pek de farkında olunmadığı tespit edilmiştir.
5. Resim dersi uygulama süresinin yetersizliği, dolayısı ile ders süresi içinde tamamlanamayan resim faaliyetinin evde bitirilmesine yönelik tutum sonucunda, bu dersin evde tamamlanacak ödev niteliği kazandığı tespit edilmiştir.
6. Çocukların, hayal gücünü gerektiren, konulu resim çalışmaları yaparken zorlandıkları, konu ve renk seçimlerinde kısıtlı oldukları, büyük oranda realist eğilimler gösterdikleri tespit edilmiştir.
7. Öğrencilerin güncel olaylardan etkilendikleri, birçok yayın organından (televizyon, gazete vb.) edinilen fotoğraf, görüntü veya materyallerin (özellikle savaş, ölüm, şiddet, kan içeren görüntülerin) çocukların dünyasında olumsuz yansımaları tespit edilmiştir.

Bu konuda ailelerin seçici davranmadıkları ve çocuklarına yönlendirmelerde bulunmadıkları tespit edilmiştir.

8. Çocuğun içinde yaşadığı mutlu ve mutsuz olaylar ile içinde bulunduğu çevre koşulları renk tercihini etkilemektedir.

9. Öğretmenlerin resim çalışması esnasında renk seçiminde çocuklara %50 oranında müdahale ettiği tespit edilmiştir.

10. Çocukların sevmedikleri renk sorusuna %45 oranında siyaha yakın renklerin olduğu tespit edilmiştir. Buna sebep olarak da korkuyu temsil ettiği için cevabı çıkmıştır.

Orhun (2003)'un "Resim-İş Dersine İlişkin Tutumların Ölçülmesi" isimli çalışmasında, ilköğretim okulları 6.sınıf öğrencilerinin Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemine göre Resim – İş dersine yönelik tutum ölçeği hazırlanarak incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Ankara ili merkezinde bulunan Kütükçü Alibey İlköğretim Okulu 6. Sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırma deney grubunda Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi "ÇASEY", kontrol grubunda ise geleneksel eğitim yöntemi izlenmiştir. Hazırlanan bu ölçek uygulama yapılacak okulun 7. sınıflarındaki toplam 107 kişi üzerinde yapılan pilot çalışma sonucunda güvenilirlik kat sayısı 0.81 olarak bulunmuştur. Yapılan madde analizi sonucunda 30 maddelik ölçek 26 maddeye indirilmiş ve nihai hale getirilmiştir. Veriler SPSS 11.0 paket programında değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda ÇASEY'nin uygulandığı sınıf ile geleneksel yöntemin uygulandığı sınıftan öğrencilerin Resim – İş dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu durum ÇASEY'nin öğrencilerin duyuşsal özelliklerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın yöntemi, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve çözümlenmesi üzerinde durulmuştur.

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırma bir uygulamalı araştırmadır. Araştırmanın alt problemlerini test etmek için renk bilgisi başarı testi, renk tutum ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Renk bilgisi başarı testi, öğrencilerin renk bilgisini öğrenme düzeylerini ölçecek niteliktedir. Renk tutum ölçeği, öğrencilerin renk ile ilgili tutumlarındaki farklılaşmayı test edecek özelliklere sahiptir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ise öğrencinin uygulama sonunda yapmış olduğu serbest konulu resim uygulaması hakkındaki görüşünü alacak ve renk seçimindeki değişimi test edecek özelliklere sahiptir.

Bu uygulamalı araştırma, hazır bulunuşlukları farklı olan iki gruba uygulanmıştır. Bu grupları devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okulda okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Her iki gruba eşit şekilde uygulanan etkinlikler ve yapılan öğretim bizzat araştırmacı tarafından yürütülmüştür.

3.2. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın çalışma grubu; 2012–2013 öğretim yılı bahar döneminde, Batman 16 Mayıs Ortaokulunda ve Özel Batman Doğa Ortaokulunda, 5-A ve 5-B şubelerindeki öğrencilerden oluşturulmuştur.

Araştırmanın çalışma grubu, herhangi bir koşul gözetmeksizin seçkisiz (Random) yöntem ile BMO'daki 6 adet 5.sınıf şubesinden 5-A ve 5-B şubeleri ile ÖBDO'daki 2 adet 5.sınıf şubesinden 5-A ve 5-B şubeleriyle oluşturulmuştur.

Tablo 1. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırma Yapılan Çalışma Grubu Okulları	Okuldaki Toplam 5.sınıf Öğrenci Sayısı	Çalışma Grubuna Alınan Kız Öğrenci Sayısı	Çalışma Grubuna Alınan Erkek Öğrenciler	Çalışma Grubu Toplam Öğrenci Sayısı
Batman 16 Mayıs Ortaokulu	164	30	29	59
Özel Batman Doğa Ortaokulu	41	19	22	41
Toplam	205	49	51	100

BMO'daki 164 öğrenciden 30'u kız, 29'u erkek toplam 59 öğrenci çalışma grubu için belirlenmiştir. Diğer okul ÖBDO'daki 41 öğrenciden 19'u kız, 22'si erkek toplam 41 öğrenci çalışma grubu için belirlenmiştir. Böylece araştırmanın çalışma grubu 49'u kız, 51'i erkek toplam 100 öğrenciden oluşturulmuştur.

Uygulama öncesi BMO'daki öğrencilerin renk bilgisi konusundaki hazır bulunuşluk düzeyleri ile ÖBDO'daki öğrencilerin renk bilgisi konusundaki hazır bulunuşluk düzeyleri kendi grupları içinde denk kabul edilerek çalışma yapılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu oluşturulurken; devlet okulu olarak, öğrenci profili açısından mozaik bir yapıya sahip olan Batman 16 Mayıs Ortaokulu; özel okul olarak da kurumsallaşmış bir yapıya sahip olan Özel Batman Doğa Ortaokulu'nun seçilmesine özellikle dikkat edilmiştir. Böylece araştırmada daha net ve daha geçerli bulgulara ulaşılabileceği öngörülmüştür.

Araştırmada ders ve uygulama süresince renk bilgisi başarı testi, renk tutum ölçeği ile yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulamalarının yapıldığı günlerde, her iki gruptaki öğrencilerin tamamı derse devam etmiştir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARININ GELİŞTİRİLMESİ

Bu araştırmanın verileri; renk bilgisi başarı testi, renk tutum ölçeği ile yarı yapılandırılmış görüşme formu olmak üzere üç araç ile toplanmıştır. Geliştirilen renk bilgisi başarı testi, renk tutum ölçeği ve yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu gibi veri toplama araçları hazırlanmadan önce ilgili literatür taranmış ve benzer veri toplama araçları geliştirme çalışmaları incelenmiştir. Araştırma probleminin

raporlaştırılması için gerekli bilgi toplandıktan sonra veri toplama araçlarının geliştirilmesine geçilmiştir.

a. Renk Bilgisi Başarı Testinin Geliştirilmesi

Bu araştırmada kullanılan renk bilgisi başarı testi, ilgili literatür taranarak, MEB (2006) Görsel Sanatlar Dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzunda yer alan “renkli beneklerle oyun” ünitesi esas alınarak ve benzer veri toplama araçları geliştirme çalışmaları incelenerek bizzat araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. 30 soru ile geliştirilen renk bilgisi başarı testi için uzman görüşüne başvurulmuş; yapılan değerlendirmede madde yükleri 0.30’ un altında olan sorular ölçekten çıkarılarak soru sayısı 16’ya indirilmiştir. Renk bilgisi başarı testi Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.814 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre ölçeğin araştırmada kullanılması için yeterli güvenilirliğe ve geçerliğe sahip olduğu kabul edilmiştir (Büyüköztürk, 2006: 124).

3’lü Likert tipi renk bilgisi başarı testi 5. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini belirlemek için kullanılmıştır.

b. Renk Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi

Bu araştırmada kullanılan renk tutum ölçeği, ilgili literatür taranarak ve benzer veri toplama araçları geliştirme çalışmaları incelenerek bizzat araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. 25 ifade ile geliştirilen renk tutum ölçeği için uzman görüşüne başvurulmuş ve uzman tavsiyesi ile ifade sayısı 16’ya indirilmiştir. 16 ifadeli şekliyle çalışma grubu okullarının dışındaki 5.sınıf öğrencilerinden oluşan 100 kişilik bir gruba uygulanmış ve bu uygulama sonuçları üzerinden yapılan değerlendirmede renk tutum ölçeği Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.454 olarak hesaplanmıştır. Bu katsayı düşük olduğundan ölçeğin yeterli geçerlik ve güvenilirliğe sahip olmadığı şeklinde değerlendirilmiştir. Bunun üzerine uygulama sonuçları üzerinden yapılan frekans analiziyle öğrenciler tarafından yeterince anlaşılmadığı görülen ve kapsam geçerliğini etkileyen ifadeler ölçekten çıkarılıp ölçekteki ifade sayısı 11’e indirilerek çalışma grubu dışındaki 5.sınıf öğrencilerinden oluşan 60 kişilik farklı bir gruba tekrar uygulanmıştır. Bu ikinci uygulama sonuçları üzerinden yapılan değerlendirmede renk tutum ölçeği

Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.812 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre ölçeğin araştırmada kullanılması için yeterli güvenilirliğe ve geçerliğe sahip olduğu kabul edilmiştir (Büyüköztürk, 2006: 124).

5’li Likert tipi renk tutum ölçeği, 5. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili tutumlarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini belirlemek için kullanılmıştır.

c. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun Geliştirilmesi

Yarı yapılandırılmış görüşme formu, ilgili literatür taranarak ve uzman görüşü alınarak bizzat araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu öğrenciyi, yapmış olduğu serbest konulu resim uygulaması hakkında konuşturacak, yorum yapmasına olanak verecek, resmini eleştirmesini sağlayacak ve renk hakkındaki değerlendirmelerini alacak nitelikte hazırlanan 6 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Ayrıca formda, öğrencinin kişisel bilgilerini ve yapmış olduğu serbest resim uygulaması hakkında bilinmesi gereken teknik, boyut vb. bilgileri yazabileceği alanlar da oluşturulmuştur.

Yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu, öğrencinin serbest çalışmalarındaki renk seçiminde cinsiyet ve okul faktörlerinin etkisini ölçmek amacıyla araştırma çalışmasının sonunda kullanılmıştır.

3.4. İŞLENİŞ

Verilerin toplanması amacıyla geliştirilen veri toplama araçlarının uygulanabilmesi BMO ve ÖBDO okullarında yapılacak ders etkinlikleri için Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü aracılığıyla araştırmacı adına Batman İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden araştırma ve uygulama izni alınmıştır.

Araştırma çalışması beş hafta -görsel sanatlar dersinin ortaokullarda haftada 1 saat olduğu göz önünde bulundurulduğunda beş ders- sürmüştür. Öğrencilerin

hazırbulunuşluklarını eşitlemek amacıyla 1 saat (ders-hafta) renk bilgisine yönelik eğitim verilmiştir.

Araştırma çalışmasına başlamadan önce, çalışmada yer alacak öğrencilere araştırmacı tarafından, araştırma boyunca gösterecekleri samimiyetin ve gayretin, sarf edecekleri emeklerin bilime katkı sunacağı belirtilerek, öğrencilerin kendilerini değerli hissedip uygulamalara ve etkinliklere iyi motive olmaları sağlanmıştır.

Araştırma sürecinin;

1. dersinde, her iki grup ile ayrı vakitlerde ve her grubun kendi okulunda, anlatım ve gösteri (demonstrasyon) öğretim yöntemleri kullanılarak renk bilgisi konusunda aynı ders işlenmiştir. Derste verilen renk bilgisi konusu hazırlanırken MEB tarafından yayımlanan Görsel Sanatlar Dersi (1–8. sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzundaki 5.sınıf kazanımları göz önünde bulundurularak çalışma yaprakları hazırlanmıştır.

2. dersinde, her iki gruba ayrı vakitlerde ve her grubun kendi okulunda, suluboya tekniği kullanılması tavsiye edilerek serbest teknikle bir renk bilgisi uygulaması yaptırılmıştır. Öğrencilere, renk bilgisi uygulamasını tasarlarken renk bilgisi kavramlarını, hayal güçlerini kullanarak ve bildikleri diğer kavramlarla ilişkilendirerek uygulama yapabilecekleri söylenmiştir.

3. dersinde, her iki gruba ayrı vakitlerde ve her grubun kendi okulunda, öğrendikleri renk bilgisini kullanmaları söylenerek serbest teknik ile serbest konulu bir resim uygulaması yaptırılmıştır.

4. dersinde, öğrencilere yarı yapılandırılmış görüşme formu verilerek yaptıkları serbest konulu resim hakkındaki düşüncelerini bu forma yazmaları sağlanmıştır.

5. dersinde, her iki gruba ayrı vakitlerde ve her grubun kendi okulunda, renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeği aynı ölçekte uygulanmış ve araştırma çalışması böylece sonlandırılmıştır.

3.5. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmanın verileri, renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeği ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Farklı öğretmenlerin deneyim ve bilgileri arasındaki farkın araştırmanın sonucuna olumsuz bir etki yapmasını önlemek için her iki grupta da dersler, araştırmanın diğer etkinlik ve uygulamaları araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Beş hafta süren araştırmadan sonra öğrencilerden toplanan renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeği yapıları, öğrencilerin yapmış oldukları birer adet renk bilgisi uygulaması kâğıtları, yine öğrencilerin yapmış oldukları birer adet serbest konulu resim uygulaması kâğıtları ve öğrencilerin serbest konulu resim uygulaması hakkında doldurdıkları yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formları gibi materyallerin eksik olup olmadığı gözden geçirilerek verilerin toplanması tamamlanmıştır.

3.6. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Araştırma sonunda birlikte uygulanan renk bilgisi başarı testinden ve renk tutum ölçeğinden elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktararak SPSS.15.0 istatistik programı ile çözümlenmiştir. Veri analizi için t-testi, faktör analizi, tanımlayıcı istatistik işlemleri v.b istatistiksel testler yapılmıştır. Öğrencilerin serbest resim çalışmaları hakkında doldurdıkları görüşme formları ise araştırmacı tarafından analiz edilmiştir.

5. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini belirlemek için 16 sorudan oluşan renk bilgisi başarı testi 3'lü likert ölçeği şeklinde kullanılmıştır. Veriler bilgisayar ortamına aktarılırken "Doğru" seçeneği için 1, "Fikrim Yok" seçeneği için 2, "Yanlış" seçeneği için 3 rakamı puan olarak girilmiştir.

5. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili tutumlarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini belirlemek için 11 maddeden oluşan renk tutum ölçeği 5'li likert ölçeği şeklinde kullanılmıştır. Veriler bilgisayar ortamına aktarılırken "Kesinlikle katılmıyorum" seçeneği için 1, "Katılmıyorum" seçeneği için

2, “Fikrim yok” seçeneği için 3 , “Katılıyorum” seçeneği için 4 , “Kesinlikle katılıyorum” seçeneği için 5 rakamı puan olarak girilmiştir.

5. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili serbest çalışmalarındaki renk seçiminde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini belirlemek için yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu kullanılmıştır. Bu formların analizi araştırmacı tarafından ve herhangi bir istatistik programı kullanılmadan yapılmıştır. Her bir soru için verilen aynı veya benzer cevaplar gruplanmış ve bu cevap gruplarının öğrencilerin % kaçını tarafından verildiği belirlenmiştir. Bu değerlendirme sonuçları üzerinden yorumlar yapılmıştır.

BÖLÜM IV

4.BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, temel olarak ele alınan problemin çözümü ve araştırmanın alt problemlerine dayalı olarak toplanan verilerin istatistiksel tekniklerle çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Bulgular dört ana başlık altında tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

4.1. Öğrencilerin Renk Bilgisini Öğrenme Düzeylerinin ve Renk ile İlgili Tutumlarının Farklaşmasında Cinsiyet Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 2. Cinsiyetlere Göre Dağılım

	Frekans	%
Kız	49	49
Erkek	51	51
Toplam	100	100

Araştırma çalışmasına 49'u kız öğrenci, 51'i erkek öğrenci olmak üzere toplam 100 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan kız öğrencilerin ve erkek öğrencilerin tamamına veri toplama araçları uygulanmıştır.

Tablo 3. Renk Bilgisini Ölçen Sorular ve Renk ile İlgili Tutumları Ölçen İfadelere Göre Kızlar ile Erkekler Arasında Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi (Bağımsız Örneklem T Testi)

	Renk Bilgisini Ölçen Sorular	Cinsiyet	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	t	p
1	Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.	Kız	49	2.53	1.309	-0.766	0.445
		Erkek	51	2.75	1.481		
2	Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.	Kız	49	3.98	1.051	1.76	0.081
		Erkek	51	3.57	1.269		
3	Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.	Kız	49	4.29	1.19	1.398	0.165
		Erkek	51	3.94	1.271		
4	Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.	Kız	49	3.9	1.342	0.981	0.329
		Erkek	51	3.65	1.214		
5	Mor ve sarı birbirine zıt renklerdir.	Kız	49	4.00	1.19	2.464	0.015
		Erkek	51	3.33	1.492		
6	Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.	Kız	49	4.04	1.06	2.469	0.015
		Erkek	51	3.47	1.239		

7	Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.	Kız	49	3.96	1.29	1.245	0.216
		Erkek	51	3.63	1.371		
8	Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.	Kız	49	3.78	1.246	0.356	0.722
		Erkek	51	3.69	1.257		
9	Kahverengi bir karışım rengidir.	Kız	49	3.69	1.402	-1.227	0.223
		Erkek	51	4	1.077		
10	Beyaz renk ciddiyetin, içe kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.	Kız	49	2.29	1.242	-0.363	0.717
		Erkek	51	2,37	1.148		
11	Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.	Kız	49	4.29	0.935	2.049	0.043
		Erkek	51	3.78	1.447		
12	Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.	Kız	49	2.35	1.332	-0.481	0.632
		Erkek	51	2.47	1.239		
13	Pembe rengi soğuk renklere dendir.	Kız	49	4	1.118	0.871	0.386
		Erkek	51	3.8	1.132		
14	Ana renkler karışım renkleri değildir.	Kız	49	1.96	1.29	-1.163	0.248
		Erkek	51	2.27	1.415		
15	Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.	Kız	49	3.9	1.418	0.833	0.407
		Erkek	51	3.65	1.585		
16	Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.	Kız	49	2.14	1.443	-0.618	0.538
		Erkek	51	2.31	1.319		

	Renk ile ilgili Tutum Ölçen İfadeler	Cinsiyet	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	t	p
17	Alışverişte renk seçimine önem veririm.	Kız	49	3.96	1.258	1.47	0.145
		Erkek	51	3.55	1.514		
18	Renkler duygularımı etkiler.	Kız	49	3.73	1.381	1.791	0.076
		Erkek	51	3.2	1.613		
19	Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.	Kız	49	3.63	1.27	-0.785	0.434
		Erkek	51	3.82	1.161		
20	Odamın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarlarının renkleri uyumlu olmalıdır.	Kız	49	3.73	1.426	-0.316	0.752
		Erkek	51	3.82	1.381		
21	Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.	Kız	49	3.63	1.41	1.452	0.150
		Erkek	51	3.22	1.46		
22	Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.	Kız	49	3.00	1.443	0.00	1.000
		Erkek	51	3.00	1.428		
23	İlkbaharda ortamın cıvıl cıvıl olmasında her yeri kaplayan yeşil renginin de etkisi olduğunu düşünüyorum.	Kız	49	3.88	1.438	0.126	0.900
		Erkek	51	3.84	1.302		
24	Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.	Kız	49	3.18	1.453	0.582	0.562
		Erkek	51	3.02	1.364		
25	Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür..	Kız	49	3.53	1.157	1.558	0.122
		Erkek	51	3.16	1.239		
26	Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticarete kalite ve verimi artırır.	Kız	49	3.59	1.273	1.987	0.050
		Erkek	51	3.08	1.309		
27	Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.	Kız	49	3.37	1.202	-1.174	0.243
		Erkek	51	3.65	1.18		

1. Soru: “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.”

Tablo 4. Kızların “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	27	55.1
Fikrim Yok	10	20.4
Doğru	12	24.5
Toplam	49	100

Tablo 5. Erkeklerin “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	23	45.1
Fikrim Yok	13	25.5
Doğru	15	29.4
Toplam	51	100

Renk bilgisi konusunda “yanlış” olarak bilinen bu bilgi için, kızların % 55.1’inin “Yanlış”, % 20.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 24.5’nin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 45.1’inin “Yanlış”, % 25.5’inin “Fikrim Yok” ve % 29.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Kızların yarısından fazlasının, erkeklerin de yarıya yakınının bu ifadeyi yanlış bulmaları verilen eğitimin başarılı olduğu, ancak kızların erkeklere göre bu eğitimde, renk bilgisini daha iyi öğrendiği şeklinde değerlendirilmiştir.

Bu ifade için kızların ortalaması 2.53 iken, erkeklerin ortalaması 2.75'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-0,766, p>0,05).

2. Soru: “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.”

Tablo 6. Kızların “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	4	8.1
Fikrim Yok	12	24.5
Doğru	33	67.3
Toplam	49	100

Tablo 7. Erkeklerin “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	10	19.6
Fikrim Yok	14	27.5
Doğru	27	53
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 8.1’inin “Yanlış”, % 24.5’inin “Fikrim Yok” ve % 67.3’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 19.6’sının “Yanlış”, % 27.5’inin “Fikrim Yok” ve % 53’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Kızların ve erkeklerin yarısından fazlasının bu ifadeyi doğru bulmaları verilen eğitimin başarılı olduğunu göstermektedir. İfadeye ait veriler, kızların erkeklere göre bu eğitimde, renk bilgisini daha iyi öğrendiği şeklinde değerlendirilmiştir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.98 iken, erkeklerin ortalaması 3.57’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:1,76, p>0,05).

3. Soru: “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.”

Tablo 8. Kızların “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	4	8.2
Fikrim Yok	5	10.2
Doğru	40	81.7
Toplam	49	100

Tablo 9. Erkeklerin “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	8	15.7
Fikrim Yok	9	17.6
Doğru	34	66.6
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 8.2’sinin “Yanlış”, % 10.2’sinin “Fikrim Yok” ve % 81.7’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 15.7’sinin “Yanlış”, % 17.6’sının “Fikrim Yok” ve % 66.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Kızların % 80’den fazlasının, erkeklerin % 70’e yakınının bu ifadeyi doğru bulması, renk bilgisinin öğreniminde kızların erkeklere göre daha aktif oldukları ve bu bilgiyi daha iyi öğrendikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Bu ifade için kızların ortalaması 4.29 iken, erkeklerin ortalaması 3.94’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:1,398, p>0,05).

4. Soru: “Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.”

Tablo 10. Kızların “Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	10	20.4
Fikrim Yok	4	8.2
Doğru	35	71.4
Toplam	49	100

Tablo 11. Erkeklerin “Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	8	15.6
Fikrim Yok	13	25.5
Doğru	30	58.8
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 20.4’ünün “Yanlış”, % 8.2’sinin “Fikrim Yok” ve % 71.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 15.6’sının “Yanlış”, % 25.5’inin “Fikrim Yok” ve % 58.8’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Elde edilen bu bulgular, kız öğrencilerin renk bilgisinin öğreniminde, erkek öğrencilere göre daha duyarlı davrandıklarını ve dolayısıyla da dersi daha iyi dinlediklerini göstermektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, kız öğrencilerin az bir farkla da olsa erkek öğrencilerden daha başarılı olduklarını söylemek mümkündür.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.9 iken, erkeklerin ortalaması 3.65’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,981, p>0,05$).

5. Soru: “Mor ve sarı birbirine zıt renklerdir.”

Tablo 12. Kızların “Mor ve sarı birbirine zıt renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	7	14.3
Fikrim Yok	7	14.3
Doğru	35	71.4
Toplam	49	100

Tablo 13. Erkeklerin “Mor ve sarı birbirine zıt renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	17	33.3
Fikrim Yok	6	11.8
Doğru	28	54.9
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 14.3’ünün “Yanlış”, % 14.3’ünün “Fikrim Yok” ve % 71.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 33.3’ünün “Yanlış”, % 11.8’inin “Fikrim Yok” ve % 54.9’unun “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Elde edilen bu bulgular, kız öğrencilerin renk bilgisinin öğreniminde, erkek öğrencilere göre daha duyarlı davrandıklarını ve dolayısıyla da dersi daha iyi dinlediklerini göstermektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, kız öğrencilerin iyi bir farkla erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir. Bu duyarlılığın mor renginin dişil özelliğinden kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir (Arda, 1999: 37).

Bu ifade için kızların ortalaması 4 iken, erkeklerin ortalaması 3.33’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t:2,464, p<0,05$). Buna göre; kızların bu ifadeye katılma düzeyi erkeklere göre anlamlı derecede daha yüksektir.

6. Soru: “Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.”

Tablo 14. Kızların “Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	4	8.1
Fikrim Yok	11	22.4
Doğru	34	69.4
Toplam	49	100

Tablo 15. Erkeklerin “Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	12	23.5
Fikrim Yok	14	27.5
Doğru	25	49.1
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 8.1’inin “Yanlış”, % 22.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 69.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 23.5’inin “Yanlış”, % 27.5’inin “Fikrim Yok” ve % 49.1’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Elde edilen bu bulgular, kız öğrencilerin renk bilgisinin öğreniminde, erkek öğrencilere göre daha duyarlı davrandıklarını ve dolayısıyla da dersi daha iyi dinlediklerini göstermektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı olduklarını söylemek mümkündür. Renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesi olayının kızların dikkatini daha çok çekmiş olmasının altında yatan nedenin, kızların süslemekten, dikiş-nakış yapmaktan hoşlanan yapısı olduğu söylenebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 4.04 iken, erkeklerin ortalaması 3.47’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t:2,469$, $p<0,05$). Buna göre; kızların bu ifadeye katılma düzeyi erkeklere göre anlamlı derecede daha yüksektir.

7. Soru: “Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansıdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.”

Tablo 16. Kızların “Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansıdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	7	14.6
Fikrim Yok	8	16.7
Doğru	34	68.8
Toplam	49	100

Tablo 17. Erkeklerin “Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansıdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	11	21.6
Fikrim Yok	9	17.6
Doğru	31	60.8
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 14.6’sının “Yanlış”, % 16.7’sinin “Fikrim Yok” ve % 68.8’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 21.6’sının “Yanlış”, % 17.6’sının “Fikrim Yok” ve % 60.8’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Elde edilen bu bulgular, kız öğrencilerin renk bilgisinin öğreniminde, erkek öğrencilere göre daha duyarlı davrandıklarını ve dolayısıyla da dersi daha iyi dinlediklerini göstermektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, kız öğrencilerin çok az bir farkla erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.96 iken, erkeklerin ortalaması 3.63’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:1,245, p>0,05$).

8. Soru: “Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.”

Tablo 18. Kızların “Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	9	18.3
Fikrim Yok	8	16.3
Doğru	32	65.3
Toplam	49	100

Tablo 19. Erkeklerin “Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	9	17.6
Fikrim Yok	11	21.6
Doğru	31	60.8
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 18.3’ünün “Yanlış”, % 16.3’ünün “Fikrim Yok” ve % 65.3’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 17.6’sının “Yanlış”, % 21.6’sının “Fikrim Yok” ve % 60.8’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Kız öğrencilerin renk bilgisinin öğreniminde, erkek öğrencilere göre daha duyarlı davrandıkları ve dolayısıyla da dersi daha iyi dinledikleri anlaşılmaktadır. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, kız öğrencilerin çok az bir farkla erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.78 iken, erkeklerin ortalaması 3.69’dur. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,356$, $p>0,05$).

9. Soru: “Kahverengi bir karışım rengidir.”

Tablo 20. Kızların “Kahverengi bir karışım rengidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	10	20.4
Fikrim Yok	9	18.4
Doğru	30	61.2
Toplam	49	100

Tablo 21. Erkeklerin “Kahverengi bir karışım rengidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	4	7.8
Fikrim Yok	11	21.6
Doğru	15	70.6
Toplam	21	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 20.4’ünün “Yanlış”, % 18.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 61.2’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 7.8’inin “Yanlış”, % 21.6’sının “Fikrim Yok” ve % 70.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde renk bilgisinin öğreniminde, yukarıdaki verilere dayanarak, erkek öğrencilerin az bir farkla kız öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir. Kahverengine erkek öğrencilerin daha duyarlı olmasının sebebi olarak, kahverenginin ağırlıkta erkekler tarafından tercih edilen bir renk olması düşünülebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.69 iken, erkeklerin ortalaması 4'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-1,227, p>0,05).

10. Soru: “Beyaz renk ciddiyetin, ie kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.”

Tablo 22. Kızların “Beyaz renk ciddiyetin, ie kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	29	59.1
Fikrim Yok	10	20.4
Doğru	10	20.4
Toplam	49	100

Tablo 23. Erkeklerin “Beyaz renk ciddiyetin, ie kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	29	56.9
Fikrim Yok	13	25.5
Doğru	9	17.6
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “yanlış” olan bu bilgi için, kızların % 59.1’inin “Yanlış”, % 20.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 20.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 56.9’unun “Yanlış”, % 25.5’inin “Fikrim Yok” ve % 17.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde renk bilgisinin öğreniminde, yukarıdaki verilere dayanarak, kız öğrencilerin çok az bir farkla erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenbilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 2.29 iken, erkeklerin ortalaması 2.37’dir. Uygulanan bağımsız örnekleme t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-0,363, p>0,05).

11. Soru: “Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.”

Tablo 24. Kızların “Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	3	6.1
Fikrim Yok	7	14.3
Doğru	39	79.6
Toplam	49	100

Tablo 25. Erkeklerin “Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	11	21.5
Fikrim Yok	5	9.8
Doğru	35	68.6
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 6.1’inin “Yanlış”, % 14.3’ünün “Fikrim Yok” ve % 79.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 21.5’inin “Yanlış”, % 9.8’inin “Fikrim Yok” ve % 68.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde renk bilgisinin öğreniminde, yukarıdaki verilere dayanarak, kız öğrencilerin % 12’lik bir farkla erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir. Kız öğrencilerin sıcak renklere karşı daha duyarlı olmalarının altında yatan nedenin, kızların duygusal yapısı olduğu düşünülebilir. Örneğin aşkın ve sevginin rengi olarak bilinen kırmızı renk (Arda, 1999: 30) de sıcak renkler grubundadır ve kızların daha çok sevdiği renklerin başında gelir (Özdemir, 2005: 396). Varol ve Civitçi’nin (2010: 5-6) yapmış oldukları bir araştırmada da kızların en çok sevdikleri renklerin % 50.7 ile pembe, % 47.8 ile kırmızı renk olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Bu ifade için kızların ortalaması 4.29 iken, erkeklerin ortalaması 3.78’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı

farklılık bulunmaktadır ($t:2,049$, $p<0,05$). Buna göre; kızların bu ifadeye katılma düzeyi erkeklere göre anlamlı derecede daha yüksektir.

12. Soru: “Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.”

Tablo 26. Kızların “Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	27	55.1
Fikrim Yok	9	18.4
Doğru	13	26.5
Toplam	49	100

Tablo 27. Erkeklerin “Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	26	51
Fikrim Yok	17	33.3
Doğru	8	15.7
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 55.1’inin “Yanlış”, % 18.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 26.5’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 51’inin “Yanlış”, % 33.3’ünün “Fikrim Yok” ve % 15.7’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde renk bilgisinin öğreniminde, yukarıdaki verilere dayanarak, kız öğrencilerin az bir farkla erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir. Kız öğrencilerin kırmızı renge karşı daha duyarlı olmalarının altında yatan nedenin, kızların duygusal yapısı olduğu düşünülebilir. Çünkü kırmızı renk aşkın ve sevginin rengi olarak bilinir. Ayrıca kırmızı renk, çağrıştırdığı psikolojik etkilerden dolayı kızların daha çok sevdiği renklerin başında gelir.

Bu ifade için kızların ortalaması 2.35 iken, erkeklerin ortalaması 2.47’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:-0,481$, $p>0,05$).

13. Soru: “Pembe rengi soğuk renklendir.”

Tablo 28. Kızların “Pembe rengi soğuk renklendir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	6	12.2
Fikrim Yok	9	18.4
Doğru	34	69.4
Toplam	49	100

Tablo 29. Erkeklerin “Pembe rengi soğuk renklendir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	7	13.7
Fikrim Yok	11	21.6
Doğru	33	64.7
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “yanlış” olan bu bilgi için, kızların % 12.2’sinin “Yanlış”, % 18.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 69.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 13.7’sinin “Yanlış”, % 21.6’sının “Fikrim Yok” ve % 64.7’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde renk bilgisinin öğreniminde, yukarıdaki verilere dayanarak, erkek öğrencilerin az bir farkla kız öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir. Ancak bu ifadeye ait veriler, diğer ifadelerin verileriyle mukayese edildiğinde, ifadenin kız ve erkek öğrencilerin büyük bir çoğunluğu tarafından iyi anlaşılmadığı veya yanlış anlaşıldığı kanaati oluşmaktadır. Pembe rengine kızların daha çok duyarlı oldukları düşünüldüğünde bu tespitin yerinde bir tespit olduğu anlaşılmaktadır.

Bu ifade için kızların ortalaması 4 iken, erkeklerin ortalaması 3.8’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,871, p>0,05$).

14. Soru: “Ana renkler karışım renkleri değildir.”

Tablo 30. Kızların “**Ana renkler karışım renkleri değildir.**” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	38	77.5
Fikrim Yok	3	6.1
Doğru	8	16.4
Toplam	49	100

Tablo 31. Erkeklerin “**Ana renkler karışım renkleri değildir.**” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	32	62.7
Fikrim Yok	8	15.7
Doğru	11	21.6
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 77.5’inin “Yanlış”, % 6.1’inin “Fikrim Yok” ve % 16.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 62.7’sinin “Yanlış”, % 15.7’sinin “Fikrim Yok” ve % 21.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde renk bilgisinin öğreniminde, yukarıdaki verilere dayanarak, erkek öğrencilerin az bir farkla kız öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 1.96 iken, erkeklerin ortalaması 2.27’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -1,163, p > 0,05$).

15. Soru: “Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.”

Tablo 32. Kızların “Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	9	18.4
Fikrim Yok	9	18.4
Doğru	31	63.3
Toplam	49	100

Tablo 33. Erkeklerin “Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	15	29.4
Fikrim Yok	6	11.8
Doğru	30	58.8
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “yanlış” olan bu bilgi için, kızların % 18.4’ünün “Yanlış”, % 18.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 63.3’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 29.4’ünün “Yanlış”, % 11.8’inin “Fikrim Yok” ve % 58.8’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde renk bilgisinin öğreniminde, yukarıdaki verilere dayanarak, erkek öğrencilerin az bir farkla kız öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.9 iken, erkeklerin ortalaması 3.65’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:0,833, p>0,05).

16. Soru: “Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.”

Tablo 34. Kızların “Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	32	65.3
Fikrim Yok	6	12.2
Doğru	11	22.4
Toplam	49	100

Tablo 35. Erkeklerin “Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	30	58.9
Fikrim Yok	12	23.5
Doğru	9	17.6
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 65.3’ünün “Yanlış”, % 12.2’sinin “Fikrim Yok” ve % 22.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 58.9’unun “Yanlış”, % 23.5’inin “Fikrim Yok” ve % 17.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde renk bilgisinin öğreniminde, yukarıdaki verilere dayanarak, renkler konusunda kız öğrencilerin az bir farkla erkek öğrencilerden daha duyarlı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 2.14 iken, erkeklerin ortalaması 2.31’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -0,618, p > 0,05$).

17. İfade: “Alışverişte renk seçimine önem veririm.”

Tablo 36. Kızların “Alışverişte renk seçimine önem veririm.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	4	8.2
Katılmıyorum	1	2
Fikrim Yok	12	24.5
Katılıyorum	8	16.3
Kesinlikle Katılıyorum	24	49
Toplam	49	100

Tablo 37. Erkeklerin “Alışverişte renk seçimine önem veririm.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	8	15.7
Katılmıyorum	7	13.7
Fikrim Yok	5	9.8
Katılıyorum	11	21.6
Kesinlikle Katılıyorum	20	39.2
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 10.2 oranında “Katılmadığı”, % 65.3 oranında “Katıldığı”, % 24.5 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 29.4 oranında “Katılmadığı”, % 60.8 oranında “Katıldığı”, % 9.8 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde şu tespitler yapılabilir: Kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin büyük bir çoğunluğu renk seçiminin alışverişte önemli olduğunu düşünmektedir. Ancak kız öğrencilerinin alışverişte renk seçimini önemli bulma konusundaki tutumları açısından, erkek öğrencilerden biraz daha duyarlı olduklarını söylemek mümkündür.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.96 iken, erkeklerin ortalaması 3.55'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:1,47, p>0,05$).

18. İfade: “Renkler duygularımı etkiler.”

Tablo 38. Kızların “Renkler duygularımı etkiler.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	6	12.2
Katılmıyorum	4	8.2
Fikrim Yok	6	12.2
Katılıyorum	14	28.6
Kesinlikle Katılıyorum	19	38.8
Toplam	49	100

Tablo 39. Erkeklerin “Renkler duygularımı etkiler.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	13	25.5
Katılmıyorum	6	11.8
Fikrim Yok	6	11.8
Katılıyorum	10	19.6
Kesinlikle Katılıyorum	16	31.4
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 20.4 oranında “Katılmadığı”, % 67.4 oranında “Katıldığı”, % 12.2 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 37,3 oranında “Katılmadığı”, % 51 oranında “Katıldığı”, % 11.8 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Kız öğrencilerin, erkek öğrencilerden biraz daha fazla renkler ile duyguları birbirleriyle ilişkilendirdiği görülmektedir. Bu durumun, kız öğrencilerin duygusal yapılı olmalarından ve renklere karşı genel olarak daha duyarlı olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.73 iken, erkeklerin ortalaması 3.2'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:1,791, p>0,05$).

19. İfade: “Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.”

Tablo 40. Kızların “Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	3	6.1
Katılmıyorum	9	18.4
Fikrim Yok	6	12.2
Katılıyorum	16	32.7
Kesinlikle Katılıyorum	15	30.6
Toplam	49	100

Tablo 41. Erkeklerin “Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	4	7.8
Katılmıyorum	2	3.9
Fikrim Yok	9	17.6
Katılıyorum	20	39.2
Kesinlikle Katılıyorum	16	31.4
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 24.5 oranında “Katılmadığı”, % 63.3 oranında “Katıldığı”, % 12.2 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 11.7 oranında “Katılmadığı”, % 70.6 oranında “Katıldığı”, % 17.6 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde renk ile ilgili tutumlarında, yukarıdaki verilere dayanarak, erkek öğrencilerin az bir farkla kız öğrencilerden daha duyarlı oldukları söylenebilir. Ancak genel olarak renklere daha duyarlı olan kız öğrencilerin, dünyadaki varlıkları renkli düşünme konusunda az bir farkla da olsa erkek öğrencilerin gerisinde kalmaları dikkat çekici bir bulgu olarak değerlendirilmiştir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.63 iken, erkeklerin ortalaması 3.82'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-0,785, p>0,05).

20. İfade: “Odanın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarlarının renkleri uyumlu olmalıdır.”

Tablo 42. Kızların “Odamın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarlarının renkleri uyumlu olmalıdır.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	7	14.3
Katılmıyorum	2	4.1
Fikrim Yok	9	18.4
Katılıyorum	10	20.4
Kesinlikle Katılıyorum	21	42.9
Toplam	49	100

Tablo 43. Erkeklerin “Odamın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarlarının renkleri uyumlu olmalıdır.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	6	11.8
Katılmıyorum	3	5.9
Fikrim Yok	8	15.7
Katılıyorum	11	21.6
Kesinlikle Katılıyorum	23	45.1
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 18.4 oranında “Katılmadığı”, % 63.3 oranında “Katıldığı”, % 18.4 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 17.7 oranında “Katılmadığı”, % 66.7 oranında “Katıldığı”, % 15.7 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde renk ile ilgili tutumlarında, yukarıdaki verilere dayanarak, erkek öğrencilerin az bir farkla kız öğrencilerden daha duyarlı oldukları söylenebilir. Ancak annelerine ev işlerinde yardım etmeye meyilli olan kız öğrencilerin, evdeki eşyaların renklerinin birbiriyle uyumlu olması konusunda çok az bir farkla da olsa erkek öğrencilerin gerisinde kalmaları dikkat çekici bir bulgu olarak değerlendirilmiştir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.73 iken, erkeklerin ortalaması 3.82'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:-0,316, p>0,05$).

21. İfade: “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.”

Tablo 44. Kızların “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	6	12.2
Katılmıyorum	5	10.2
Fikrim Yok	9	18.4
Katılıyorum	10	20.4
Kesinlikle Katılıyorum	19	38.8
Toplam	49	100

Tablo 45. Erkeklerin “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	10	19.6
Katılmıyorum	6	11.8
Fikrim Yok	11	21.6
Katılıyorum	11	21.6
Kesinlikle Katılıyorum	13	25.5
Toplam	51	100

Renk ile ilgili bilgi isteyen bu ifadeye, kızların toplamda % 22.4 oranında “Katılmadığı”, % 59.2 oranında “Katıldığı”, % 18.4 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 31.4 oranında “Katılmadığı”, % 47.1 oranında “Katıldığı”, % 21.6 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Bu ifadenin doğrusu şöyledir: “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi daha canlı gösterir.” Bu perspektiften bakıldığında erkek öğrencilerin % 31.4 oranında isabetli görüş bildirdiği, buna karşın kız öğrencilerin % 59.2 oranında isabetsiz görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.63 iken, erkeklerin ortalaması 3.22'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:1,452, p>0,05).

22. İfade: “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.”

Tablo 46. Kızların “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	10	20.4
Katılmıyorum	9	18.4
Fikrim Yok	12	24.5
Katılıyorum	7	14.3
Kesinlikle Katılıyorum	11	22.4
Toplam	49	100

Tablo 47. Erkeklerin “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	12	23.5
Katılmıyorum	7	13.7
Fikrim Yok	9	17.6
Katılıyorum	15	29.4
Kesinlikle Katılıyorum	8	15.7
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 38.8 oranında “Katılmadığı”, % 36.7 oranında “Katıldığı”, % 24.5 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 37.2 oranında “Katılmadığı”, % 45.1 oranında “Katıldığı”, % 17.6 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde şu tespitler yapılabilir: Kız öğrencilerin yarıya yakın bir çoğunluğu cenaze törenlerinde ve düğünlerde aynı renk elbiseleri giymenin bir sakıncasının olmadığı görüşüne sahiptir. Buna karşın erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla olan çoğunluğu ise cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giymenin daha uygun olacağını düşünmektedir. Bu durum, ifadeye ait verilerden anlaşılmaktadır. Ancak kız öğrencilerin renkleri ve duyguları birbiriyle daha çok ilgili gördüğü (bak; 18.ifade) göz önüne alındığında bu ifadenin kız öğrenciler tarafından yeterince anlaşılmadığı, özellikle “cenaze” kelimesinin bu durumu pekiştirdiği düşünülmektedir. Ayrıca bu ifade, kızlar ve kararsızlar tarafından, damatların ve erkeklerin hem cenaze, hem de düğün törenlerinde koyu renk elbise giydikleri düşünülerek cevaplandırılmış da olabilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3 iken, erkeklerin ortalaması 3'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0, p>0,05$).

23. İfade: “İlkbaharda ortamın cıvıl cıvıl olmasında her yeri kaplayan yeşil rengin de etkisi olduğunu düşünüyorum.”

Tablo 48. Kızların “İlkbaharda ortamın cıvıl cıvıl olmasında her yeri kaplayan yeşil rengin de etkisi olduğunu düşünüyorum.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	6	12.2
Katılmıyorum	4	8.2
Fikrim Yok	5	10.2
Katılıyorum	9	18.4
Kesinlikle Katılıyorum	25	51
Toplam	49	100

Tablo 49. Erkeklerin “İlkbaharda ortamın cıvıl cıvıl olmasında her yeri kaplayan yeşil rengin de etkisi olduğunu düşünüyorum.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	3	5.9
Katılmıyorum	7	13.7
Fikrim Yok	8	15.7
Katılıyorum	10	19.6
Kesinlikle Katılıyorum	23	45.1
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 20.4 oranında “Katılmadığı”, % 69.4 oranında “Katıldığı”, % 10.2 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 19.6 oranında “Katılmadığı”, % 64.7 oranında “Katıldığı”, % 15.7 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Doğadaki en rahatlatıcı ve huzur verici renklerden biri olan yeşil renk, izleyenlerde coşku, açıklık, ferahlık, dinlendiricilik duygusu uyandırmakta, bundan dolayı da gençleştirici, yumuşatıcı, rahatlatıcı ve dinlendirici bir etki yaratmaktadır. Yeşil rengin insan psikolojisi üzerindeki bu etkileri düşünüldüğünde, ifadeye daha fazla olumlu katılım gösteren grubun renk ile ilgili tutumunda daha duyarlı olduğu söylenebilir. Bu yoruma göre; kız öğrencilerin olumlu katılım oranı, erkek öğrencilerin

olumlu katılım oranından daha fazla olduğu için, kız öğrencilerin renk ile ilgili tutumlarında erkek öğrencilere göre daha duyarlı olduğu düşünülebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.88 iken, erkeklerin ortalaması 3.84'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,126, p>0,05$).

24. İfade: “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.”

Tablo 50. Kızların “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	9	18.4
Katılmıyorum	8	16.3
Fikrim Yok	9	18.4
Katılıyorum	11	22.4
Kesinlikle Katılıyorum	12	24.5
Toplam	49	100

Tablo 51. Erkeklerin “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	8	15.7
Katılmıyorum	12	23.5
Fikrim Yok	12	23.5
Katılıyorum	9	17.6
Kesinlikle Katılıyorum	10	19.6
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 34.7 oranında “Katılmadığı”, % 46.9 oranında “Katıldığı”, % 18.4 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 39.2 oranında “Katılmadığı”, % 37.2 oranında “Katıldığı”, % 23.5 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Araplar, mavi rengin insandaki kan dolaşımını yavaşlattığına inanırlar. Nazar boncuğunun mavi renk olmasının nedeninin bu inanç olduğu söylenmektedir. Bu bilgiye göre daha fazla olumlu katılım gösteren kız öğrencilerin renk ile ilgili tutumlarında erkek öğrencilerden daha duyarlı olduğu söylenebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.18 iken, erkeklerin ortalaması 3.02'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,582$, $p>0,05$).

25. İfade: “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.”

Tablo 52. Kızların “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	3	6.1
Katılmıyorum	4	8.2
Fikrim Yok	19	38.8
Katılıyorum	10	20.4
Kesinlikle Katılıyorum	13	26.5
Toplam	49	100

Tablo 53. Erkeklerin “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	5	9.8
Katılmıyorum	10	19.6
Fikrim Yok	18	35.3
Katılıyorum	8	15.7
Kesinlikle Katılıyorum	10	19.6
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 14.3 oranında “Katılmadığı”, % 46.9 oranında “Katıldığı”, % 38.8 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 29.4 oranında “Katılmadığı”, % 35.3 oranında “Katıldığı”, % 35.3 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Renklerin insan psikolojisini gerçekten etkilediği, renklerin duygu ve düşünceleri ifade etmede bir araç olarak kullanıldığı düşünüldüğünde, kişinin sevdiği renklere göre kişilik yapısı hakkında bazı bilgilere ulaşılabilir. Bu yoruma göre bu ifadeye olumlu katılım oranı daha fazla olan kız öğrencilerin, olumlu katılım oranı daha düşük olan erkek öğrencilerden renk ile ilgili tutum konusunda daha duyarlı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.53 iken, erkeklerin ortalaması 3.16'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:1,558, p>0,05$).

26. İfade: “Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticarete kalite ve verimi artırır.”

Tablo 54. Kızların “Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticarete kalite ve verimi artırır.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	3	6.1
Katılmıyorum	8	16.3
Fikrim Yok	11	22.4
Katılıyorum	11	22.4
Kesinlikle Katılıyorum	16	32.7
Toplam	49	100

Tablo 55. Erkeklerin “Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticarete kalite ve verimi artırır.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	7	13.7
Katılmıyorum	11	21.6
Fikrim Yok	13	25.5
Katılıyorum	11	21.6
Kesinlikle Katılıyorum	9	17.6
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 22.4 oranında “Katılmadığı”, % 55.1 oranında “Katıldığı”, % 22.4 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 35.3 oranında “Katılmadığı”, % 39.2 oranında “Katıldığı”, % 25.5 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Renkleri bilinçli kullanmanın günlük hayatta ve ticarete kalite ve verimi arttırdığı artık herkes tarafından bilinmektedir. Hatta büyük şirketler müşterilerini bu anlamda daha çok etkilemek için bu işe büyük bütçeler ayırmaktadır. Bu bilgiye göre ifadeye olumlu katılım oranı daha fazla olan kız öğrencilerin, olumlu katılım oranı daha düşük olan erkek öğrencilerden renk ile ilgili tutum konusunda daha duyarlı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.59 iken, erkeklerin ortalaması 3.08'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:1,987, p>0,05$).

27. İfade: “Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.”

Tablo 56. Kızların “Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	5	10.2
Katılmıyorum	4	8.2
Fikrim Yok	18	36.7
Katılıyorum	12	24.5
Kesinlikle Katılıyorum	10	20.4
Toplam	49	100

Tablo 57. Erkeklerin “Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	4	7.8
Katılmıyorum	3	5.9
Fikrim Yok	14	27.5
Katılıyorum	16	31,4
Kesinlikle Katılıyorum	14	27.5
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 18.4 oranında “Katılmadığı”, % 44.9 oranında “Katıldığı”, % 36.7 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 13.7 oranında “Katılmadığı”, % 58.9 oranında “Katıldığı”, % 27.5 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Renklerin insanın psikolojisi, duyguları ve tepkileri üzerindeki etkileri göz önüne alındığında, müzik ile tedavinin mümkün olması gibi renk terapisi konusunda uzman birisinin renklerle insan sağlığını iyileştirmesi de mümkün olabilir. Bu yorumlara göre ifadeye olumlu katılım oranı daha fazla olan erkek öğrencilerin, olumlu katılım oranı daha düşük olan kız öğrencilerden, renk ile ilgili tutum konusunda daha duyarlı oldukları söylenebilir. 26. ve 27. ifadenin sonuçları karşılaştırıldığında

kızların renklere karşı tutumlarında bir çelişki varmış gibi görünüyor; bu durumun kızların 27. ifadeye yer alan “terapi” sözcüğünün anlamını bilmemelerinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.37 iken, erkeklerin ortalaması 3.65'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -1,174, p > 0,05$).

4.2. Öğrencilerin Renk Bilgisini Öğrenme Düzeylerinin ve Renk ile İlgili Tutumlarının Farklaşmasında Okul Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 58. Okullara Göre Dağılım

	Frekans	%
Devlet	59	59
Özel	41	41
Toplam	100	100

Araştırma çalışmasına 59'u devlet okulunda okuyan öğrenci, 41'i özel okulda okuyan öğrenci olmak üzere toplam 100 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan devlet okulunda okuyan öğrencilerin ve özel okulda okuyan öğrencilerin tamamına veri toplama araçları uygulanmıştır.

Tablo 59. Renk Bilgisini Ölçen Sorular ve Renk ile İlgili Tutumları Ölçen İfadelere Göre Devlet İle Özel Okul Arasında Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi (Bağımsız Örneklem T Testi)

	Renk Bilgisini Ölçen Sorular	Okul	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	t	p
1	Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.	Devlet	59	2.81	1.420	1.500	0.137
		Özel	41	2.39	1.339		
2	Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.	Devlet	59	3.71	1.001	-0.589	0.557
		Özel	41	3.85	1.406		
3	Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.	Devlet	59	4.10	1.309	-0.080	0.936
		Özel	41	4.12	1.144		
4	Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.	Devlet	59	3.66	1.360	-1.023	0.309
		Özel	41	3.93	1.149		
5	Mor ve sarı birbirine zıt renklerdir.	Devlet	59	3.76	1.250	0.887	0.377
		Özel	41	3.51	1.567		

6	Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.	Devlet	59	3.56	1.236	-1.960	0.053
		Özel	41	4.02	1.060		
7	Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.	Devlet	59	3.68	1.383	-1.006	0.317
		Özel	41	3.95	1.264		
8	Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.	Devlet	59	3.73	1.157	-0.011	0.991
		Özel	41	3.73	1.379		
9	Kahverengi bir karışım rengidir.	Devlet	59	3.83	1.206	-0.186	0.853
		Özel	41	3.88	1.327		
10	Beyaz renk ciddiyetin, içe kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.	Devlet	59	2.31	1.087	-0.250	0.803
		Özel	41	2.37	1.337		
11	Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.	Devlet	59	4.00	1.287	-0.288	0.774
		Özel	41	4.07	1.191		
12	Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.	Devlet	59	2.51	1.278	0.922	0.359
		Özel	41	2.27	1.285		
13	Pembe rengi soğuk renklere dendir.	Devlet	59	3.76	1.165	-1.474	0.144
		Özel	41	4.10	1.044		
14	Ana renkler karışım renkleri değildir.	Devlet	59	2.15	1.362	0.286	0.775
		Özel	41	2.07	1.367		
15	Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.	Devlet	59	3.64	1.471	-1.005	0.317
		Özel	41	3.95	1.548		
16	Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.	Devlet	59	2.07	1.271	-1.420	0.159
		Özel	41	2.46	1.502		

	Renk ile İlgili Tutum Ölçen İfadeler	Okul	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	t	p
17	Alışverişte renk seçimine önem veririm.	Devlet	59	3.83	1.341	0.687	0.494
		Özel	41	3.63	1.496		
18	Renkler duygularımı etkiler.	Devlet	59	3.29	1.451	-1.362	0.176
		Özel	41	3.71	1.601		
19	Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.	Devlet	59	3.61	1.160	-1.187	0.238
		Özel	41	3.90	1.281		
20	Odamın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarlarının renkleri uyumlu olmalıdır.	Devlet	59	3.64	1.349	-1.170	0.245
		Özel	41	3.98	1.458		
21	Zit renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.	Devlet	59	3.34	1.372	-0.671	0.504
		Özel	41	3.54	1.551		
22	Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.	Devlet	59	3.02	1.358	0.142	0.888
		Özel	41	2.98	1.541		
23	İlkbaharda ortamın cıvılcıvılcı olmasında her yeri kaplayan yeşil renginin de etkisi olduğunu düşünüyorum.	Devlet	59	3.81	1.306	-0.407	0.685
		Özel	41	3.93	1.456		
24	Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.	Devlet	59	3.12	1.439	0.159	0.874
		Özel	41	3.07	1.367		
25	Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür..	Devlet	59	3.25	1.092	-0.851	0.397
		Özel	41	3.46	1.362		
26	Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticaretle kalite ve verimi artırır.	Devlet	59	3.05	1.252	-2.630	0.010
		Özel	41	3.73	1.304		
27	Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.	Devlet	59	3.31	1.133	-2.095	0.039
		Özel	41	3.80	1.229		

1. Soru: “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.”

Tablo 60. Devlet okulundaki öğrencilerin “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	28	47.4
Fikrim Yok	12	20.3
Doğru	19	32.2
Toplam	59	100

Tablo 61. Özel okuldaki öğrencilerin “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	22	53.7
Fikrim Yok	11	26.8
Doğru	8	19.6
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “yanlış” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 47.4’ünün “Yanlış”, % 20.3’ünün “Fikrim Yok” ve % 32.2’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 53.7’sinin “Yanlış”, % 26.8’inin “Fikrim Yok” ve % 19.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Özel okuldaki öğrencilerin yarısından fazlasının, devlet okulundaki öğrencilerin de yarıya yakınının bu ifadeyi yanlış bulmaları verilen eğitimin başarılı olduğu, ancak özel okuldaki öğrencilerin devlet okulundaki öğrencilere göre bu eğitimde, renk bilgisini daha iyi öğrendiği şeklinde değerlendirilebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 2.81 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 2.39’dur. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:1,5, p>0,05$).

2. Soru: “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.”

Tablo 62. Devlet okulundaki öğrencilerin “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	6	10.2
Fikrim Yok	22	37.3
Doğru	31	52.5
Toplam	59	100

Tablo 63. Özel okuldaki öğrencilerin “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	8	19.5
Fikrim Yok	4	9.8
Doğru	29	70.7
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 10.2’sinin “Yanlış”, % 37.3’ünün “Fikrim Yok” ve % 52.5’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 19.5’inin “Yanlış”, % 9.8’inin “Fikrim Yok” ve % 70.7’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Devlet okulundaki ve özel okuldaki öğrencilerin yarısından fazlasının bu ifadeyi doğru bulmaları verilen eğitimin başarılı olduğunu göstermektedir. İfadeye ait veriler, özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre bu eğitimde, renk bilgisini daha iyi öğrendiği şeklinde değerlendirilebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.71 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.85'tir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -0,589, p > 0,05$).

3. Soru: “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.”

Tablo 64. Devlet okulundaki öğrencilerin “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	8	13.6
Fikrim Yok	8	13.6
Doğru	43	72.9
Toplam	59	100

Tablo 65. Özel okuldaki öğrencilerin “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	4	9.8
Fikrim Yok	6	14.6
Doğru	31	75.6
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 13.6’sının “Yanlış”, % 13.6’sının “Fikrim Yok” ve % 72.9’unun “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 9.8’inin “Yanlış”, % 14.6’sının “Fikrim Yok” ve % 75.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadeye ait veriler, renk bilgisinin öğreniminde özel okuldaki öğrencilerin az bir farkla da olsa, devlet okulundaki öğrencilere göre daha aktif oldukları ve bu bilgiyi daha iyi öğrendikleri şeklinde yorumlanabilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 4.1 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 4.12'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -0,08$, $p > 0,05$).

4. Soru: “Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.”

Tablo 66. Devlet okulundaki öğrencilerin “Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	14	23.8
Fikrim Yok	7	11.9
Doğru	38	64.4
Toplam	59	100

Tablo 67. Özel okuldaki öğrencilerin “Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	4	9.8
Fikrim Yok	10	24.4
Doğru	27	65.9
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 23.8’inin “Yanlış”, % 11.9’unun “Fikrim Yok” ve % 64.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 9.8’inin “Yanlış”, % 24.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 65.9’unun “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Elde edilen bu bulgular, özel okuldaki öğrencilerin renk bilgisinin öğreniminde, devlet okulundaki öğrencilere göre daha duyarlı davrandıklarını ve dolayısıyla da dersi daha iyi dinlediklerini göstermektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, renk bilgisinin öğreniminde özel okuldaki öğrencilerin az bir farkla da olsa devlet okulundaki öğrencilerden daha başarılı olduklarını söylemek mümkündür.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.66 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.93’tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -1,023, p > 0,05$).

5. Soru: “Mor ve sarı birbirine zıt renklendir.”

Tablo 68. Devlet okulundaki öğrencilerin “**Mor ve sarı birbirine zıt renklendir.**” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	12	20.4
Fikrim Yok	9	15.3
Doğru	38	64.4
Toplam	59	100

Tablo 69. Özel okuldaki öğrencilerin “**Mor ve sarı birbirine zıt renklendir.**” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	12	29.3
Fikrim Yok	4	9.8
Doğru	25	61
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 20.4’ünün “Yanlış”, % 15.3’ünün “Fikrim Yok” ve % 64.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 29.3’ünün “Yanlış”, % 9.8’inin “Fikrim Yok” ve % 61’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, renk bilgisinin öğreniminde devlet okulundaki öğrencilerin az bir farkla da olsa, özel okuldaki öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.76 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.51’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,887, p>0,05$).

6. Soru: “Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.”

Tablo 70. Devlet okulundaki öğrencilerin “Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	13	22
Fikrim Yok	15	25.4
Doğru	31	52.5
Toplam	59	100

Tablo 71. Özel okuldaki öğrencilerin “Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	3	7.3
Fikrim Yok	10	24.4
Doğru	28	68.3
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 22’sinin “Yanlış”, % 25.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 52.5’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 7.3’ünün “Yanlış”, % 24.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 68.3’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Elde edilen bulgulardan, özel okuldaki öğrencilerin renk bilgisinin öğreniminde, devlet okulundaki öğrencilere göre daha duyarlı davrandıkları ve dolayısıyla da dersi daha iyi dinledikleri anlaşılmaktadır. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde - eğer “armoni” sözcüğünün her iki grupta da iyice anlaşıldığı kabul edilirse - yukarıdaki verilere dayanarak, özel okuldaki öğrencilerin önemli bir farkla devlet okulundaki öğrencilerden renk bilgisinin öğreniminde, daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.56 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 4.02’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -1,96, p > 0,05$).

7. Soru: “Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.”

Tablo 72. Devlet okulundaki öğrencilerin “Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	13	22.4
Fikrim Yok	8	13.8
Doğru	37	63.8
Toplam	59	100

Tablo 73. Özel okuldaki öğrencilerin “Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	5	12.2
Fikrim Yok	9	22
Doğru	27	65.9
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 22.4’ünün “Yanlış”, % 13.8’inin “Fikrim Yok” ve % 63.8’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 12.2’sinin “Yanlış”, % 22’sinin “Fikrim Yok” ve % 65.9’unun “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu verilerin incelenmesinden, özel okuldaki öğrencilerin renk bilgisinin öğreniminde, devlet okulundaki öğrencilere göre daha duyarlı davrandıkları ve dolayısıyla da dersi daha iyi dinledikleri anlaşılmaktadır. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, özel okuldaki öğrencilerin az bir farkla da olsa, devlet okulundaki öğrencilerden renk bilgisinin öğreniminde, daha başarılı olduklarını söylemek mümkündür.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.68 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.95’tir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-1,006, p>0,05).

8. Soru: “Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.”

Tablo 74. Devlet okulundaki öğrencilerin “Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	10	17
Fikrim Yok	13	22
Doğru	36	61
Toplam	59	100

Tablo 75. Özel okuldaki öğrencilerin “Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	8	19.5
Fikrim Yok	6	14.6
Doğru	27	65.8
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 17’sinin “Yanlış”, % 22’sinin “Fikrim Yok” ve % 61’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 19.5’inin “Yanlış”, % 14.6’sının “Fikrim Yok” ve % 65.8’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Özel okuldaki öğrencilerin renk bilgisinin öğreniminde, devlet okulundaki öğrencilere göre dersi daha iyi dinledikleri anlaşılmaktadır. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki veriler, özel okuldaki öğrencilerin az bir farkla da olsa, devlet okulundaki öğrencilerden renk bilgisinin öğreniminde, daha başarılı olduğu şeklinde değerlendirilmiştir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.73 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.73’tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-0,011, p>0,05).

9. Soru: “Kahverengi bir karışım rengidir.”

Tablo 76. Devlet okulundaki öğrencilerin “Kahverengi bir karışım rengidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	7	11.9
Fikrim Yok	15	25.4
Doğru	37	62.7
Toplam	59	100

Tablo 77. Özel okuldaki öğrencilerin “Kahverengi bir karışım rengidir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	7	17.1
Fikrim Yok	5	12.2
Doğru	29	70.7
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 11.9’unun “Yanlış”, % 25.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 62.7’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 17.1’inin “Yanlış”, % 12.2’sinin “Fikrim Yok” ve % 70.7’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, özel okuldaki öğrencilerin az bir farkla da olsa, devlet okulundaki öğrencilerden renk bilgisinin öğreniminde, daha başarılı olduklarını söylemek mümkündür.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.83 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.88'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -0,186, p > 0,05$).

10. Soru: “Beyaz renk ciddiyetin, ie kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.”

Tablo 78. Devlet okulundaki öğrencilerin “**Beyaz renk ciddiyetin, ie kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.**” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	34	57.6
Fikrim Yok	16	27.1
Doğru	9	15.3
Toplam	59	100

Tablo 79. Özel okuldaki öğrencilerin “**Beyaz renk ciddiyetin, ie kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.**” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	24	58.6
Fikrim Yok	7	17.1
Doğru	10	24.4
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “yanlış” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 57.6’sının “Yanlış”, % 27.1’inin “Fikrim Yok” ve % 15.3’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 58.6’sının “Yanlış”, % 17.1’inin “Fikrim Yok” ve % 24.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, özel okuldaki öğrencilerin çok az bir farkla da olsa, devlet okulundaki öğrencilerden renk bilgisinin öğreniminde, daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 2.31 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 2.37’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-0,25, p>0,05).

11. Soru: “Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.”

Tablo 80. Devlet okulundaki öğrencilerin “Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	9	15.3
Fikrim Yok	6	10.2
Doğru	44	74.6
Toplam	59	100

Tablo 81. Özel okuldaki öğrencilerin “Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	5	12.2
Fikrim Yok	6	14.6
Doğru	30	73.2
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 15.3’ünün “Yanlış”, % 10.2’sinin “Fikrim Yok” ve % 74.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 12.2’sinin “Yanlış”, % 14.6’sının “Fikrim Yok” ve % 73.2’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, devlet okulundaki öğrencilerin çok az bir farkla da olsa, özel okuldaki öğrencilerden renk bilgisinin öğreniminde, daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 4 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 4.07’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -0,288, p > 0,05$).

12. Soru: “Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.”

Tablo 82. Devlet okulundaki öğrencilerin “Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	27	45.8
Fikrim Yok	19	32.2
Doğru	13	22.1
Toplam	59	100

Tablo 83. Özel okuldaki öğrencilerin “Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	26	63.4
Fikrim Yok	7	17.1
Doğru	8	19.5
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 45.8’inin “Yanlış”, % 32.2’sinin “Fikrim Yok” ve % 22.1’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 63.4’ünün “Yanlış”, % 17.1’inin “Fikrim Yok” ve % 19.5’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, devlet okulundaki öğrencilerin çok az bir farkla da olsa, özel okuldaki öğrencilerden renk bilgisinin öğreniminde, daha başarılı olduklarını söylemek mümkündür. Olumlu katılım oranlarının düşüklüğü göz önüne alındığında bu ifadenin her iki gruptaki öğrencilerin çoğu tarafından yeterince anlaşılmadığı, özellikle “dinamizm” ve “mücadele” kelimelerinin bu durumu pekiştirdiği düşünülmektedir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 2.51 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 2.27’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,922, p>0,05$).

13. Soru: “Pembe rengi soğuk renklendirir.”

Tablo 84. Devlet okulundaki öğrencilerin “Pembe rengi soğuk renklendirir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	9	15.3
Fikrim Yok	15	25.4
Doğru	35	59.3
Toplam	59	100

Tablo 85. Özel okuldaki öğrencilerin “Pembe rengi soğuk renklendirir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	4	9.7
Fikrim Yok	5	12.2
Doğru	32	78
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “yanlış” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 15.3’ünün “Yanlış”, % 25.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 59.3’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 9.7’sinin “Yanlış”, % 12.2’sinin “Fikrim Yok” ve % 78’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, devlet okulundaki öğrencilerin çok az bir farkla da olsa, özel okuldaki öğrencilerden renk bilgisinin öğreniminde, daha başarılı oldukları söylenebilir. Ancak bu ifadeye ait veriler, diğer ifadelerin verileriyle mukayese edildiğinde ve katılım oranlarının düşüklüğü göz önüne alındığında bu ifadenin her iki gruptaki öğrencilerin çoğu tarafından yeterince anlaşılmadığı düşünülmektedir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.76 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 4.1’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-1,474, p>0,05).

14. Soru: “Ana renkler karışım renkleri değildir.”

Tablo 86. Devlet okulundaki öğrencilerin “**Ana renkler karışım renkleri değildir.**” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	42	71.2
Fikrim Yok	5	8.5
Doğru	12	20.4
Toplam	59	100

Tablo 87. Özel okuldaki öğrencilerin “**Ana renkler karışım renkleri değildir.**” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	28	68.3
Fikrim Yok	6	14.6
Doğru	7	17.1
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 71.2’sinin “Yanlış”, % 8.5’inin “Fikrim Yok” ve % 20.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 68.3’ünün “Yanlış”, % 14.6’sının “Fikrim Yok” ve % 17.1’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, devlet okulundaki öğrencilerin çok az bir farkla da olsa, özel okuldaki öğrencilerden renk bilgisinin öğreniminde, daha başarılı oldukları söylenebilir. Bu kadar basit bir bilgide her iki grupta da olumlu katılım oranının az olması şaşırtıcı bir bulgudur. Bu durumun öğrencilerin ana ve ara renkleri karıştırmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 2.15 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 2.07’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,286, p>0,05$).

15. Soru: “Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.”

Tablo 88. Devlet okulundaki öğrencilerin “Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	16	27.1
Fikrim Yok	11	18.6
Doğru	32	54.3
Toplam	59	100

Tablo 89. Özel okuldaki öğrencilerin “Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	8	19.5
Fikrim Yok	4	9.8
Doğru	29	70.8
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “yanlış” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 27.1’inin “Yanlış”, % 18.6’sının “Fikrim Yok” ve % 54.3’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 19.5’inin “Yanlış”, % 9.8’inin “Fikrim Yok” ve % 70.8’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, devlet okulundaki öğrencilerin çok az bir farkla da olsa, özel okuldaki öğrencilerden renk bilgisinin öğreniminde, daha başarılı olduklarını söylemek mümkündür.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.64 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.95’tir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -1,005, p > 0,05$).

16. Soru: “Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.”

Tablo 90. Devlet okulundaki öğrencilerin “Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	39	66.1
Fikrim Yok	10	16.9
Doğru	10	17
Toplam	59	100

Tablo 91. Özel okuldaki öğrencilerin “Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	23	56.1
Fikrim Yok	8	19.5
Doğru	10	24.4
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 66.1’inin “Yanlış”, % 16.9’unun “Fikrim Yok” ve % 17’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 56.1’inin “Yanlış”, % 19.5’inin “Fikrim Yok” ve % 24.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, özel okuldaki öğrencilerin az bir farkla da olsa, devlet okulundaki öğrencilerden renk bilgisinin öğreniminde, daha başarılı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 2.07 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 2.46’dır. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-1,42, p>0,05).

17. İfade: “Alışverişte renk seçimine önem veririm.”

Tablo 92. Devlet okulundaki öğrencilerin “Alışverişte renk seçimine önem veririm.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	5	8.5
Katılmıyorum	6	10.2
Fikrim Yok	10	16.9
Katılıyorum	11	18.6
Kesinlikle Katılıyorum	27	45.8
Toplam	59	100

Tablo 93. Özel okuldaki öğrencilerin “Alışverişte renk seçimine önem veririm.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	7	17.1
Katılmıyorum	2	4.9
Fikrim Yok	7	17.1
Katılıyorum	8	19.5
Kesinlikle Katılıyorum	17	41.5
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 18.7 oranında “Katılmadığı”, % 64.4 oranında “Katıldığı”, % 16.9 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 22 oranında “Katılmadığı”, % 61 oranında “Katıldığı”, % 17.1 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde şu tespitler yapılabilir: Devlet okulundaki öğrenciler ile özel okuldaki öğrencilerin büyük bir çoğunluğu renk seçiminin alışverişte önemli olduğunu düşünmektedir. Ancak devlet okulundaki öğrencilerin alışverişte renk seçimini önemli bulma konusundaki tutumları açısından, özel okuldaki öğrencilerden biraz daha duyarlı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.83 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.63'tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,687, p>0,05$).

18. İfade: “Renkler duygularımı etkiler.”

Tablo 94. Devlet okulundaki öğrencilerin “Renkler duygularımı etkiler.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	13	22
Katılmıyorum	3	5.1
Fikrim Yok	10	16.9
Katılıyorum	20	33.9
Kesinlikle Katılıyorum	13	22
Toplam	59	100

Tablo 95. Özel okuldaki öğrencilerin “Renkler duygularımı etkiler.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	6	14.6
Katılmıyorum	7	17.1
Fikrim Yok	2	4.9
Katılıyorum	4	9.8
Kesinlikle Katılıyorum	22	53.7
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 27.1 oranında “Katılmadığı”, % 55.9 oranında “Katıldığı”, % 16.9 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 31.7 oranında “Katılmadığı”, % 63.5 oranında “Katıldığı”, % 4.9 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilerden biraz daha fazla renkler ile duyguları birbirleriyle ilişkilendirdiği görülmektedir. Bu durumun, özel okuldaki öğrencilerin aldıkları özel eğitim-öğretim gereği renkler ile ilgili daha çok şey duyduklarından ve dolayısıyla hazır bulunuşluk düzeylerinin daha yüksek oluşundan kaynaklandığı düşünülebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.29 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.71'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -1,362, p > 0,05$).

19. İfade: “Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.”

Tablo 96. Devlet okulundaki öğrencilerin “Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	4	6.8
Katılmıyorum	7	11.9
Fikrim Yok	10	16.9
Katılıyorum	25	42.4
Kesinlikle Katılıyorum	13	22
Toplam	59	100

Tablo 97. Özel okuldaki öğrencilerin “Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	3	7.3
Katılmıyorum	4	9.8
Fikrim Yok	5	12.2
Katılıyorum	11	26.8
Kesinlikle Katılıyorum	18	43.9
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 18.7 oranında “Katılmadığı”, % 64.4 oranında “Katıldığı”, % 16.9 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 17.1 oranında “Katılmadığı”, % 70.7 oranında “Katıldığı”, % 12.2 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde renk ile ilgili tutumlarında, yukarıdaki verilere dayanarak, özel okuldaki öğrencilerin az bir farkla devlet okulundaki öğrencilerden daha duyarlı oldukları söylenebilir. Bu farkın, özel okuldaki öğrenciler ile devlet okulundaki öğrencilerin sosyokültürel çevrelerinin farklı oluşuyla ilişkili olduğu düşünülebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.61 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.9'dur. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t=-1,187, p>0,05$).

20. İfade: “Odamın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarlarının renkleri uyumlu olmalıdır.”

Tablo 98. Devlet okulundaki öğrencilerin “Odamın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarlarının renkleri uyumlu olmalıdır.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	7	11.9
Katılmıyorum	4	6.8
Fikrim Yok	13	22
Katılıyorum	14	23.7
Kesinlikle Katılıyorum	21	35.6
Toplam	59	100

Tablo 99. Özel okuldaki öğrencilerin “Odamın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarlarının renkleri uyumlu olmalıdır.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	6	14.6
Katılmıyorum	1	2.4
Fikrim Yok	4	9.8
Katılıyorum	7	17.1
Kesinlikle Katılıyorum	23	56.1
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 18.7 oranında “Katılmadığı”, % 59.3 oranında “Katıldığı”, % 22 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 17 oranında “Katılmadığı”, % 73.2 oranında “Katıldığı”, % 9.8 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde, yukarıdaki verilere dayanarak, renk ile ilgili tutumlarında özel okuldaki öğrencilerin az bir farkla devlet okulundaki öğrencilerden daha duyarlı oldukları söylenebilir. Özel okuldaki öğrencilerin, evdeki eşyaların renklerinin birbiriyle uyumlu olması konusunda az bir farkla da olsa devlet okulundaki öğrencileri geride bırakmaları, ekonomik durumu iyi olan ailelerin bu tür estetik ihtiyaçlarını giderme konusundaki hassasiyetleri göz önüne alındığında, normal bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.64 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.98'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-1,17, p>0,05).

21. İfade: “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.”

Tablo 100. Devlet okulundaki öğrencilerin “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	9	15.3
Katılmıyorum	6	10.2
Fikrim Yok	15	25.4
Katılıyorum	14	23.7
Kesinlikle Katılıyorum	15	25.4
Toplam	59	100

Tablo 101. Özel okuldaki öğrencilerin “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	7	17.1
Katılmıyorum	5	12.2
Fikrim Yok	5	12.2
Katılıyorum	7	17.1
Kesinlikle Katılıyorum	17	41.5
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 25.5 oranında “Katılmadığı”, % 49.1 oranında “Katıldığı”, % 25.4 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 29.3 oranında “Katılmadığı”, % 58.6 oranında “Katıldığı”, % 12.2 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Bu ifadenin doğrusu şöyledir: “Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi daha canlı gösterir.” Bu perspektiften bakıldığında özel okuldaki öğrencilerin % 58.6 oranında isabetli görüş bildirdiği, buna karşın devlet okulundaki öğrencilerin % 49.1 oranında isabetsiz görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Dolayısıyla da özel okuldaki öğrencilerin renk bilgisi konusunda verilen eğitimde dersi, devlet okulundaki öğrencilere göre biraz daha iyi dinledikleri söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.34 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.54'tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -0,671, p > 0,05$).

22. İfade: “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.”

Tablo 102. Devlet okulundaki öğrencilerin “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	9	15.3
Katılmıyorum	15	25.4
Fikrim Yok	12	20.3
Katılıyorum	12	20.3
Kesinlikle Katılıyorum	11	18.6
Toplam	59	100

Tablo 103. Özel okuldaki öğrencilerin “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	13	31.7
Katılmıyorum	1	2.4
Fikrim Yok	9	22.0
Katılıyorum	10	24.4
Kesinlikle Katılıyorum	8	19.5
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 40.7 oranında “Katılmadığı”, % 38.9 oranında “Katıldığı”, % 20.3 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 34.1 oranında “Katılmadığı”, % 43.9 oranında “Katıldığı”, % 22 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde şu tespitler yapılabilir: Devlet okulundaki öğrenciler ile özel okuldaki öğrencilerin yarıya yakın bir çoğunluğu cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giymenin daha uygun olacağını düşünmektedir. Ancak özel okuldaki öğrencilerin az bir farkla devlet okulundaki öğrencilerden daha fazlası bu ifadeye olumlu katılım göstermiştir. Bu durum, ifadeye ait verilerden anlaşılmaktadır.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.02 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 2.98'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,142, p>0,05$).

23. İfade: “İlkbaharda ortamın cıvıl cıvıl olmasında her yeri kaplayan yeşil rengin de etkisi olduğunu düşünüyorum.”

Tablo 104. Devlet okulundaki öğrencilerin “İlkbaharda ortamın cıvıl cıvıl olmasında her yeri kaplayan yeşil rengin de etkisi olduğunu düşünüyorum.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	4	6.8
Katılmıyorum	7	11.9
Fikrim Yok	11	18.6
Katılıyorum	11	18.6
Kesinlikle Katılıyorum	26	44.1
Toplam	59	100

Tablo 105. Özel okuldaki öğrencilerin “İlkbaharda ortamın cıvıl cıvıl olmasında her yeri kaplayan yeşil rengin de etkisi olduğunu düşünüyorum.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	5	12.2
Katılmıyorum	4	9.8
Fikrim Yok	2	4.9
Katılıyorum	8	19.5
Kesinlikle Katılıyorum	22	53.7
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 18.7 oranında “Katılmadığı”, % 62.7 oranında “Katıldığı”, % 18.6 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 22 oranında “Katılmadığı”, % 73.2 oranında “Katıldığı”, % 4.9 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Doğadaki en rahatlatıcı ve huzur verici renklerden biri olan yeşil renk, izleyenlerde coşku, açıklık, ferahlık, dinlenme duyguları uyandırmakta, bundan dolayı da rahatlatıcı ve dinlendirici bir etki yaratmaktadır. Yeşil rengin insan psikolojisi üzerindeki bu etkileri düşünüldüğünde, ifadeye özel okuldaki öğrencilerin olumlu katılım oranı, devlet okulundaki öğrencilerin olumlu katılım oranından daha fazla olduğu için, özel okuldaki öğrencilerin renk ile ilgili tutumlarında devlet okulundaki öğrencilere göre daha duyarlı olduğu değerlendirilebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.81 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.93'tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet

okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:-0,407$, $p>0,05$).

24. İfade: “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.”

Tablo 106. Devlet okulundaki öğrencilerin “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	10	16.9
Katılmıyorum	12	20.3
Fikrim Yok	13	22
Katılıyorum	9	15.3
Kesinlikle Katılıyorum	15	25.4
Toplam	59	100

Tablo 107. Özel okuldaki öğrencilerin “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	7	17.1
Katılmıyorum	8	19.5
Fikrim Yok	8	19.5
Katılıyorum	11	26.8
Kesinlikle Katılıyorum	7	17.1
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 37.2 oranında “Katılmadığı”, % 40.7 oranında “Katıldığı”, % 22 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 36.6 oranında “Katılmadığı”, % 43.9 oranında “Katıldığı”, % 19.5 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Araplar, mavi rengin insandaki kan dolaşımını yavaşlattığına inanırlar. Nazar boncuğunun mavi renk olmasının nedeninin bu inanç olduğu söylenmektedir. Bu bilgiye göre daha fazla olumlu katılım gösteren özel okuldaki öğrencilerin renk ile ilgili tutumlarında, devlet okulundaki öğrencilerden daha duyarlı olduğu söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.12 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.07'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet

okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,159, p>0,05$).

25. İfade: “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.”

Tablo 108. Devlet okulundaki öğrencilerin “**Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.**” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	3	5.1
Katılmıyorum	9	15.3
Fikrim Yok	28	47.5
Katılıyorum	8	13.6
Kesinlikle Katılıyorum	11	18.6
Toplam	59	100

Tablo 109. Özel okuldaki öğrencilerin “**Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.**” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	5	12.2
Katılmıyorum	5	12.2
Fikrim Yok	9	22
Katılıyorum	10	24.4
Kesinlikle Katılıyorum	12	29.3
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 20.4 oranında “Katılmadığı”, % 32.2 oranında “Katıldığı”, % 47.5 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 24.4 oranında “Katılmadığı”, % 53.7 oranında “Katıldığı”, % 22 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Renklerin insan psikolojisini gerçekten etkilediği, renklerin duygu ve düşünceleri ifade etmede bir araç olarak kullanıldığı (Akyıldız, 2006: 37) düşünüldüğünde, kişinin sevdiği renklere göre kişilik yapısı hakkında bazı bilgilere ulaşılabilir (Arda, 1999: 28). Bu yoruma göre bu ifadeye olumlu katılım oranı daha fazla olan özel okuldaki öğrencilerin, olumlu katılım oranı daha düşük olan devlet okulundaki öğrencilerden renk ile ilgili tutum konusunda daha duyarlı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.25 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.46'dır. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-0,851, p>0,05).

26. İfade: “Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticaretle kalite ve verimi artırır.”

Tablo 110. Devlet okulundaki öğrencilerin “**Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticaretle kalite ve verimi artırır.**” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	8	13.6
Katılmıyorum	12	20.3
Fikrim Yok	16	27.1
Katılıyorum	15	25.4
Kesinlikle Katılıyorum	8	13.6
Toplam	59	100

Tablo 111. Özel okuldaki öğrencilerin “**Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticaretle kalite ve verimi artırır.**” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	2	4.9
Katılmıyorum	7	17.1
Fikrim Yok	8	19.5
Katılıyorum	7	17.1
Kesinlikle Katılıyorum	17	41.5
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 33.9 oranında “Katılmadığı”, % 39 oranında “Katıldığı”, % 27.1 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 22 oranında “Katılmadığı”, % 58.6 oranında “Katıldığı”, % 19.5 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Renkleri bilinçli kullanmanın günlük hayatta ve ticaretle kalite ve verimi arttırdığı artık herkes tarafından bilinmektedir. Hatta büyük şirketler müşterilerini bu anlamda daha çok etkilemek için bu işe büyük bütçeler ayırmaktadır (Özer, 2012: 272-277). Bu bilgiye göre ifadeye olumlu katılım oranı daha fazla olan özel okuldaki öğrencilerin, olumlu katılım oranı daha düşük olan devlet okulundaki öğrencilerden renk ile ilgili tutum konusunda daha duyarlı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.05 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.73'tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t: -2,63$, $p < 0,05$). Buna göre; özel okuldaki öğrencilerin ifadeye katılma düzeyi, devlet okulundaki öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksektir.

27. İfade: “Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.”

Tablo 112. Devlet okulundaki öğrencilerin “**Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.**” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	6	10.2
Katılmıyorum	4	6.8
Fikrim Yok	24	40.7
Katılıyorum	16	27.1
Kesinlikle Katılıyorum	9	15.3
Toplam	59	100

Tablo 113. Özel okuldaki öğrencilerin “**Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.**” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	3	7.3
Katılmıyorum	3	7.3
Fikrim Yok	8	19.5
Katılıyorum	12	29.3
Kesinlikle Katılıyorum	15	36.6
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 17 oranında “Katılmadığı”, % 42.4 oranında “Katıldığı”, % 40.7 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 14.6 oranında “Katılmadığı”, % 65.9 oranında “Katıldığı”, % 19.5 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. İnsan vücudunu yönettiğine inanılan rengin, alternatif tıpta tedavi yöntemi olarak kullanıldığı ve iyileştirici etkilerinin olduğu öne sürülmektedir. Renklerin vücudun çeşitli bölgelerindeki enerjilerle iletişim halinde olduğu, örneğin bazı renklerin beynin sahip olduğu yüksek frekansları rahatça etkileyebildiği belirtilmektedir (Avery, 2004: 19). Renklerin insanın psikolojisi, duyguları ve tepkileri üzerindeki etkileri göz önüne alındığında, müzik ile tedavinin mümkün olması gibi renk terapisi konusunda uzman birisinin (kromoterapist) renklerle

insan sağlığını iyileştirmesi de mümkün olabilir (Arda, 1999: 28). Bu ifadenin istatistiksel sonuçlarına göre ifadeye olumlu katılım oranı daha fazla olan özel okuldaki öğrencilerin, olumlu katılım oranı daha düşük olan devlet okulundaki öğrencilerden, renk ile ilgili tutum konusunda daha duyarlı oldukları söylenbilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.31 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.8'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:-2,095, p<0,05). Buna göre; özel okuldaki öğrencilerin ifadeye katılma düzeyi, devlet okulundaki öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksektir.

4.3. Öğrencilerin Serbest alışmalarındaki Renk Seçimlerinin Farklılaşması zerinde, Cinsiyet Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 114. Cinsiyetlere Göre Dağılım

	Frekans	%
Kız	49	49
Erkek	51	51
Toplam	100	100

Araştırma çalışmasına 49'u kız ğrenci, 51'i erkek ğrenci olmak üzere toplam 100 ğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan kız öğrencilerin ve erkek öğrencilerin tamamı ğrenci görüşme formunu doldurmuşlardır.

Soru 1-Bu serbest resmi zevk olarak mı yaptın?

Tablo 115. Kızların "Bu serbest resmi zevk olarak mı yaptın?" sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	39	79.6
Hayır	2	4
Boş	8	16.4
Toplam	49	100

Tablo 116. Erkeklerin “**Bu serbest resmi zevk alarak mı yaptın?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	35	68.6
Hayır	8	15.7
Boş	8	15.7
Toplam	51	100

Kızların % 79.6’sının resim yapmaktan zevk aldığı, % 4’ünün resim yapmaktan zevk almadığı ve % 16.4’ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 68.6’sının resim yapmaktan zevk aldığı, % 15.7’sinin resim yapmaktan zevk almadığı ve % 15.7’sinin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Bu verilerden kız öğrencilerin resim yapmayı, erkek öğrencilerden daha fazla sevdikleri anlaşılmaktadır.

Soru 2-Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?

Tablo 117. Kızların “**Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
İçimden Geldiği Gibi	12	24.4
Renkleri Seçerek	30	61.2
Boş	7	14.4
Toplam	49	100

Tablo 118. Erkeklerin “**Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
İçimden Geldiği Gibi	18	35.3
Renkleri Seçerek	16	31.4
Boş	17	33.3
Toplam	51	100

Kızların % 24.4’ünün renkleri içinden geldiği gibi kullandığı, % 61.2’sinin renkleri seçerek kullandığı ve % 14.4’ünün de bu soruya cevap vermediği

görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 35.3'ünün renkleri içinden geldiği gibi kullandığı, % 31.4'ünün renkleri seçerek kullandığı ve % 33.3'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Kız öğrencilerin büyük bir bölümünün renkleri gelişigüzel değil, anlamına ve işlevine uygun bir şekilde seçerek kullandığı; buna karşın erkek öğrencilerin renkleri bilinçli kullanma konusunda kız öğrencilerden biraz geride kaldığı yorumu yapılabilir. Bu durumun, kızların süslemekten ve renkleri birbirine yakıştırmaktan zevk alan yapısıyla ilgili olduğu düşünülebilir.

Soru 3-Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?

Tablo 119. Kızların “Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Resimdekileri Anlatabilenler	28	57.1
Resimdekileri Anlatamayanlar	11	22.5
Boş	10	20.4
Toplam	49	100

Tablo 120. Erkeklerin “Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Resimdekileri Anlatabilenler	21	41.2
Resimdekileri Anlatamayanlar	13	25.5
Boş	17	33.3
Toplam	51	100

Kızların % 57.1'inin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatabildiği, % 22.5'inin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatamadığı ve % 20.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 41.2'sinin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatabildiği, % 25.5'inin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatamadığı ve % 33.3'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler, kız öğrencilerin, serbest resim çalışmalarında kâğıda çizdiklerini sözlü olarak ifade etmede erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları şeklinde değerlendirilmiştir. Bu durumun kız öğrencilerin doğuştan sahip oldukları, ayrıntıları iyi işleyen zihin yapısı, konuşma yeteneği ve sosyalleşmeye daha yatkın ruh yapısıyla ilişkili olduğu düşünülebilir.

Soru 4-Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?

Tablo 121. Kızların “**Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	30	61.2
Hayır	9	18.4
Boş	10	20.4
Toplam	49	100

Tablo 122. Erkeklerin “**Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	27	52.9
Hayır	9	17.6
Boş	15	29.5
Toplam	51	100

Kızların % 61.2’sinin çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullandığı, % 18.4’ünün çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullanmadığı ve % 20.4’ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 52.9’unun çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullandığı, % 17.6’sının çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullanmadığı ve % 29.5’inin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu soruya verilen yanıtların analiz sonuçlarıyla 2. soruya verilen yanıtların analiz sonuçları paralellik göstermektedir. 2. soruya verilen yanıtların analiz sonuçlarına göre kızlar renkleri seçerek kullanırlar. (Bkz. Tablo 116–117). Renkleri

seçerek kullanan kızların renkleri bir ifade aracı olarak kullanmaları normal bir bulgu olarak değerlendirilmiştir.

Soru 5-Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?

Tablo 123. Kızların “**Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal İsim Verenler	25	51
Basit İsim Verenler	15	30.6
Boş	9	18.4
Toplam	49	100

Tablo 124. Erkeklerin “**Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal İsim Verenler	23	45.1
Basit İsim Verenler	15	29.4
Boş	13	25.5
Toplam	51	100

Kızların % 51’inin resimlerine orijinal (anlamlı) isimler verdiği, % 30.6’sının resimlerine basit isimler verdiği ve % 18.4’ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 45.1’inin resimlerine orijinal (anlamlı) isimler verdiği, % 29.4’ünün resimlerine basit isimler verdiği ve % 25.5’inin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler, kız öğrencilerin, düşündüklerini ifade etmede ve imgelem kurmada erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları şeklinde değerlendirilmiştir. Bu durumun kız öğrencilerin doğuştan sahip oldukları, ayrıntıları iyi işleyen zihin yapısı, konuşma yeteneği ve sosyalleşmeye daha yatkın ruh yapısıyla ilişkili olduğu düşünülebilir.

Soru 6-Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?

Tablo 125. Kızların “**Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal Yorum Yapanlar	22	44.9
Basit Yorum Yapanlar	13	26.5
Boş	14	28.6
Toplam	49	100

Tablo 126. Erkeklerin “**Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal Yorum Yapanlar	13	25.5
Basit Yorum Yapanlar	12	23.6
Boş	26	50.9
Toplam	51	100

Kızların % 44.9’unun resimleri hakkında anlamlı yorumlar yaptığı, % 26.5’inin resimleri hakkında basit yorumlar yaptığı ve % 28.6’sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 25.5’inin resimleri hakkında anlamlı yorumlar yaptığı, % 23.6’sının resimleri hakkında basit yorumlar yaptığı ve % 50.9’unun da bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler, kız öğrencilerin, gördüklerini yazmada ve düşündüklerini ifade etmede erkek öğrencilerden biraz daha başarılı olduklarını göstermektedir. Bu durumun kız öğrencilerin doğuştan sahip oldukları konuşma yeteneği ve sosyalleşmeye daha yatkın ruh yapısıyla ilişkili olduğu yorumu yapılmıştır.

4.4. Öğrencilerin Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinin Farklılaşması Üzerinde, Okul Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 127. Okullara Göre Dağılım

	Frekans	%
Devlet	59	59
Özel	41	41
Toplam	100	100

Araştırma çalışmasına 59'u devlet okulunda okuyan öğrenci, 41'i özel okulda okuyan öğrenci olmak üzere toplam 100 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan, devlet okulunda okuyan öğrencilerin ve özel okulda okuyan öğrencilerin tamamı öğrenci görüşme formunu doldurmuşlardır.

Soru 1-Bu serbest resmi zevk alarak mı yaptın?

Tablo 128. Devlet okulundaki öğrencilerin “**Bu serbest resmi zevk alarak mı yaptın?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	37	62.7
Hayır	10	16.9
Boş	12	20.4
Toplam	59	100

Tablo 129. Özel okuldaki öğrencilerin “**Bu serbest resmi zevk alarak mı yaptın?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	33	80.5
Hayır	2	4.9
Boş	6	14.6
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 62.7'sinin resim yapmaktan zevk aldığı, % 16.9'unun resim yapmaktan zevk almadığı ve % 20.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 80.5'inin resim yapmaktan zevk aldığı, % 4.9'unun resim yapmaktan zevk almadığı ve % 14.6'sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Bu verilerden özel okuldaki öğrencilerin resim yapmayı, devlet okulundaki öğrencilerden daha fazla sevdikleri anlaşılmaktadır.

Soru 2-Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?

Tablo 130. Devlet okulundaki öğrencilerin “**Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
İçimden Geldiği Gibi	27	45.7
Renkleri Seçerek	24	40.7
Boş	8	13.6
Toplam	59	100

Tablo 131. Özel okuldaki öğrencilerin “Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
İçimden Geldiği Gibi	12	29.3
Renkleri Seçerek	21	51.2
Boş	8	19.5
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 45.7’sinin renkleri içinden geldiği gibi kullandığı, % 40.7’sinin renkleri seçerek kullandığı ve % 13.6’sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 29.3’ünün renkleri içinden geldiği gibi kullandığı, % 51.2’sinin renkleri seçerek kullandığı ve % 19.5’inin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Özel okuldaki öğrencilerin büyük bir bölümünün renkleri gelişigüzel değil, anlamına ve işlevine uygun bir şekilde seçerek kullandığı; buna karşın devlet okulundaki öğrencilerin renkleri bilinçli kullanma konusunda özel okuldaki öğrencilerden biraz geride kaldığı yorumu yapılabilir.

Soru 3-Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?

Tablo 132. Devlet okulundaki öğrencilerin “Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Resimdekileri Anlatabilenler	33	55.9
Resimdekileri Anlatamayanlar	14	23.7
Boş	12	20.4
Toplam	59	100

Tablo 133. Özel okuldaki öğrencilerin “Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Resimdekileri Anlatabilenler	18	43.9
Resimdekileri Anlatamayanlar	13	31.7
Boş	10	24.4
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 55.9’unun çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatabildiği, % 23.7’sinin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatamadığı ve %

20.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 43.9'unun çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatabildiği, % 31.7'sinin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatamadığı ve % 24.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler, devlet okulundaki öğrencilerin, serbest resim çalışmalarında kâğıda çizdiklerini sözlü olarak ifade etmede özel okuldaki öğrencilerden az bir farkla daha başarılı olduklarını göstermektedir.

Soru 4-Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?

Tablo 134. Devlet okulundaki öğrencilerin “**Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	36	61
Hayır	12	20.4
Boş	11	18.6
Toplam	59	100

Tablo 135. Özel okuldaki öğrencilerin “**Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	25	60.9
Hayır	11	26.9
Boş	5	12.2
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 61'inin çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullandığı, % 20.4'ünün çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullanmadığı ve % 18.6'sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 60.9'unun çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullandığı, % 26.9'unun çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullanmadığı ve % 12.2'sinin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu soruya verilen yanıtların analiz sonuçlarıyla, 2. soruya verilen yanıtların analiz sonuçlarının paralel olması beklenir. Özel okuldaki öğrencilerin renkleri seçerek kullanma konusunda devlet okulundaki öğrencilerden daha önde oldukları (Bkz. Tablo 129–130) göz önüne alındığında, özel okuldaki öğrencilerin renklerle bir şeyler

anlatma konusunda da devlet okulundaki öğrencilerden daha önde olmaları beklenir. Ancak ifadeye ait verilerden, özel okuldaki öğrencilerin, çok az bir farkla devlet okulundaki öğrencilerin gerisinde olduğu görülmektedir. Bu durum dikkat çekici bir bulgu olarak değerlendirilmiştir.

Soru 5-Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?

Tablo 136. Devlet okulundaki öğrencilerin “**Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal İsim Verenler	25	42.4
Basit İsim Verenler	23	39.0
Boş	11	18.6
Toplam	59	100

Tablo 137. Özel okuldaki öğrencilerin “**Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal İsim Verenler	21	51.2
Basit İsim Verenler	13	31.7
Boş	7	17.1
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 42.4’ünün resimlerine orijinal (anlamli) isimler verdiği, % 39’unun resimlerine basit isimler verdiği ve % 18.6’sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 51.2’sinin resimlerine orijinal (anlamli) isimler verdiği, % 31.7’sinin resimlerine basit isimler verdiği ve % 17.1’inin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler, özel okuldaki öğrencilerin, düşündüklerini ifade etmede ve imgelem kurmada devlet okulundaki öğrencilerden daha başarılı oldukları şeklinde değerlendirilmiştir. Bu durumun, özel okuldaki öğrencilerin aldıkları özel eğitim-öğretim gereği, hazır bulunuşluk düzeylerinin daha yüksek oluşundan kaynaklandığı düşünülebilir.

Soru 6-Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?

Tablo 138. Devlet okulundaki öğrencilerin “**Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal Yorum Yapanlar	20	33.9
Basit Yorum Yapanlar	18	30.5
Boş	21	35.6
Toplam	59	100

Tablo 139. Özel okuldaki öğrencilerin “**Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?**” sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal Yorum Yapanlar	18	43.9
Basit Yorum Yapanlar	13	31.7
Boş	10	24.4
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 33.9’unun resimleri hakkında anlamlı yorumlar yaptığı, % 30.5’inin resimleri hakkında basit yorumlar yaptığı ve % 35.6’sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 43.9’unun resimleri hakkında anlamlı yorumlar yaptığı, % 31.7’sinin resimleri hakkında basit yorumlar yaptığı ve % 24.4’ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler, özel okuldaki öğrencilerin, gördüklerini yazmada ve düşündüklerini ifade etmede devlet okulundaki öğrencilerden biraz daha başarılı oldukları şeklinde değerlendirilmiştir. Bu durumun, özel okuldaki öğrencilerin aldıkları özel eğitim-öğretim gereği, hazır bulunuşluk düzeylerinin daha yüksek oluşundan kaynaklandığı düşünülebilir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde bu araştırmanın bulgularına ve yorumlarına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara ilişkin önerilere yer verilmiştir.

Araştırma, ortaokul 5. sınıfta öğretilen renk bilgisinin öğreniminde ve öğrencinin serbest çalışmalarındaki renk seçiminde, cinsiyet ve okul faktörlerinin etkisi ile ilgili bulgulara ulaşmak amacıyla yapılmıştır.

5.1. SONUÇ

Öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için geliştirilen renk bilgisi başarı testi kullanılarak elde edilen verilerin SPSS.15.0 istatistik programıyla yapılan analizinden araştırmanın bulgularına ulaşılmış ve bu bulguların yorumlanmasıyla da şu sonuçlara varılmıştır:

- Renk bilgisinin öğreniminde, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha etkin oldukları, renk bilgisini daha iyi öğrendikleri görülmüştür. (Bkz. Tablo 11–12–13–14–23–24)
- Renk bilgisinin öğreniminde, özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha etkin oldukları, renk bilgisini daha iyi öğrendikleri görülmüştür. (Bkz. Tablo 109–110–111–112)

Öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili tutumlarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için geliştirilen renk tutum ölçeği kullanılarak elde edilen verilerin SPSS.15.0 istatistik programıyla yapılan analizinden araştırmanın bulgularına ulaşılmış ve bu bulguların yorumlanmasıyla da şu sonuçlara varılmıştır:

- Renk ile ilgili tutumlarında kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha tutarlı oldukları ve renklere karşı daha duyarlı oldukları görülmüştür. (Bkz. Tablo 11–12–13–14–23–24)
- Renk ile ilgili tutumlarında özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha tutarlı oldukları ve renklere karşı daha duyarlı oldukları görülmüştür. (Bkz. Tablo 109–110–111–112)

Öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili serbest çalışmalarındaki renk seçiminde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verilen cevapların analizinden araştırmanın bulgularına ulaşılmış ve bu bulgulardan da şu sonuçlara varılmıştır.

- Serbest çalışmalarındaki renk seçiminde, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha dikkatli davrandıkları, renkler konusunda daha seçici oldukları ve kâğıda çizdiklerini yorumlamada daha başarılı oldukları görülmüştür. (Bkz. Tablo 116–117–124–125)
- Serbest çalışmalarındaki renk seçiminde, özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha dikkatli davrandıkları, renkler konusunda daha seçici oldukları ve kâğıda çizdiklerini yorumlamada daha başarılı oldukları görülmüştür. (Bkz. Tablo 127–128–135–136)

5.2. ÖNERİLER

- Renk bilgisinin detaylı incelenip işlendiği araştırmada bu konunun ne kadar önemli olduğu anlaşılmıştır. Renk bilgisi konusunun, bireyin hayatı boyunca kullanacağı bir bilgi olduğu bilinciyle tüm okul kademelerinde görsel sanatlar dersinde üzerinde durularak işlenebilir ve kavratılabilir.
- Kız öğrencilerin okumaya, okuduklarını anlamaya, anladıklarını yaşama geçirmeye çok hevesli, azimli ve iradeli oldukları araştırmada görülmüştür. Bugünün kızları, yarının anneleri olacaktır. Eğitimli bir toplum ve aydınlık bir gelecek için kız çocuklarının okutulmasına daha çok destek verilebilir.

- Araştırma bulgularına dayanılarak, öğrenciler üzerindeki önemli etkisi ortaya konulan renk bilgisinin, öğrencilerin diğer derslerdeki başarısını, öğrendiklerinin kalıcılığını ve öğretilenleri daha çabuk kavramasını etkileyen bir konu olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda renk bilgisi konusunun, renk alanında uzman kişiler tarafından diğer branş öğretmenlerine hizmet içi eğitimde verilmesi önerilebilir.
- Renk konusunun her yaş ve kademedeki öğrenciler üzerinde farklı etkiler oluşturduğu gerçeği göz önünde bulundurularak eğitim kurumlarının iç ve dış boya badanası (renklendirmesi) yapılırken renk konusunda uzman kişilerin görüşlerinin alınması önerilebilir
- Renklerin günlük hayatımızdaki ve eğitim alanındaki öneminden ve neredeyse insana dair her şeyle bağlantısı olduğu gerçeğinden hareketle, sanat eğitimcisi adayı yetiştiren Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin müfredatına renk konusunda detaylı bir öğretimin yapılacağı bir ders konulabilir.
- Araştırma bulgularına dayanılarak, öğrenciler üzerindeki önemli etkisi ortaya konulan renk bilgisi konusuna; öğrencilerin diğer derslerdeki başarısını, öğrendiklerinin kalıcılığını ve öğretilenleri daha çabuk kavramasını etkileyen bir konu olduğu gerçeğinden hareketle diğer dersler için materyal geliştirilirken ayrı bir önem verilmesi önerilebilir.
- Özel okuldaki öğrencilerin, okulun sahip olduğu modern eğitim imkânları ölçüsünde kendilerini gerçekleştirebildikleri ve bu becerinin bir şekilde görsel sanatlar dersinde de kendini gösterdiği, araştırma sürecinde gözlemlenmiştir. Özel okuldaki imkânlar, eğitimde fırsat eşitliği açısından değerlendirilerek devlet okullarında da oluşturulabilir.
- Araştırma boyunca okulların fiziki şartlarından kaynaklanan çeşitli sorunlarla karşılaşmıştır. Bu bakımdan her okulda görsel sanatlar derslerinin kendine özgü yöntem ve teknikleriyle işlenebileceği ayrı bir derslik ihtiyacı vardır. Her okulda böyle bir derslik oluşturulabilir ve görsel sanatlar derslerine ait olacak bu derslikler, çağın gerektirdiği modern eğitim teknolojileri ile donatılabilir.

- Araştırma sürecinde renk konusunun ne kadar geniş bir konu olduğu grlmştir. Bu araştırma temel alınarak renk konusunun farklı bir yönü üzerinde çalışılarak başka araştırma çalışmaları da yapılabilir.
- Araştırmada ortaokul kurumlarındaki görsel sanatlar derslerine ayrılan haftalık 40 dakikalık srenin yeterli olmadığı grlmştir. Bu nedenle görsel sanatlar dersinin süresi en az iki katına çıkarılabilir.

KAYNAKÇA

- Adan, A. (2009). “Görsel Sanatlar Eğitiminin Down Sendromlu Çocuklar Üzerindeki Etkileri (Diyarbakır Örneği).” Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akyıldız, F. M. (2006). “İlköğretim Okullarında (9-12 Yas) Görsel Sanatlar Dersi Kapsamında Renk Bilgisi’nin Kavratılmasındaki Sorunlar Ve Çözüm Önerileri”, Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alakuş, A.O., Mercin, L., Ayaydın, A., Vural, D. Ü., Tuna, S. ve Yılmaz, M. G. (2009). “Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi”, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Altınkurt, L. (2003). “Sanat Eğitiminde Renk ve Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Uygulanışı”, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arda, Z. (1999). “İlköğretim Okullarında İkinci Kademedeki Uygulanan Sanat Eğitimi Çalışmalarına Renk Yönünden Analitik Bir Yaklaşım”, Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Artut, K. (2006). “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri”. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Artut, K. (1990). “Eğitimde Tasarım”, İstanbul: Sedir Yayınevi.
- Atalay, M.(1996). Bilgi Toplumu, Öğretmenlerinin Sorunları. Sempozyum 96, Modern Öğretmen Yetiştirmede Gelişme ve İlerlemeler. 30 Eylül - 4 Ekim. 603- 608.
- Atalayer, F. (1994). “Temel Sanat Öğeleri”. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları 769.
- Avcı, A. (2014). “Görsel Sanatlar (Resim-İş) Dersinde Renk Bilgisi Konusunun Materyal Kullanılarak Öğretiminin Akademik Başarıya Etkisi (Düzce İli Uygulama Örneği)”. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 5, Eylül 2014, s. 185-198
- Avery, S. (2004). “Renklerle Tedavi”, Tuğrul Ökten (Çev), İstanbul: Arıtan yayınevi,
- Ayaydın, A. (2009). “Eğitimde Çoklu Zekâ Yansımaları Ve Görsel Sanatlar”. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 13, 52-62 (2009).
- Aydın, S. (2008), “Görsel Sanatlar Dersinin İşbirlikli Öğrenmeyle İşlenmesinin Öğrencinin Başarısına, Derse Yönelik Tutumlarına Ve Öğrenilenlerin Kalıcılığına Etkisi” Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Aytaç, Ç. (1981). “Sanat ve Uygarlık”. Ankara: Bizim Büro Yayıncılık.
- Başar, H. (2004). “Sınıf Yönetimi”, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bigalı, Ş. (1999). “Resim Sanatı”, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Bilhan, S. (1990). “Devlet Politikası Olarak Eğitim”, Eğitim Programları ve Öğretim II., Ankara:Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Bostancı, F. (2006). “Çocuk Resmini Konu, Çizgi, Şekil ve Renk Açısından Değerlendirme”. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Boydaş, N. (2007). “Sanat Eleştirisine Giriş”. Ankara: Gündüz eğitim ve yayıncılık.
- Boydaş, N. (1990). “Resim-iş Öğretimi Nasıl Geliştirilebilir”. Ortaöğretim Kurumlarında Resim-iş Öğretimi Ve Sorunları, TED VIII. Öğretim Toplantısı, 10-11. Mayıs. 1990, Ankara: TED Yayınları.
- Boydaş, N. (1994). “Ta’lik Yazıya Plastik Değer Açısından Bir Yaklaşım”. İstanbul: MEB Yayınları.
- Buyurgan, S. ve U. Buyurgan. (2007). “Sanat Eğitimi ve Öğretimi”. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Buyurgan, S. ve Mercin, L. (2005), “Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları”. Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). “Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı”. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Chapman, H., Laura (1992). “A World Of Images”. USA: Davis Publ.
- Delier, A. (2005). “Sanat Eğitiminde Disiplinler Arası Yaklaşımlar”. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Demirel, Ö. (2003). “Eğitim Sözlüğü”. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (1993). “Eğitim Terimleri Sözlüğü”. Ankara: Usem Yayınları.
- Drucker P. F. (1994). “Etkin Yöneticilik”. 2. Baskı, A. Özden ve N. Tunalı(Çev). İstanbul: Eti Kitapları.
- Eisner, E. (1972). “Educating Artistic Vision”. London: Collier Macmillen Publishers, New York: Macmillen Publishing Co.

- Erbaş, Ö. (1996). “Sanat Eğitiminde Renk ve Renk Öğretim Yöntemleri”, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ernest, F. (1968). “Sanatın Gerekliliği”. (Çeviren Cevat Çapan). Ankara : D.Yayınevi.
- Etike, S. (1995). “Sanat Eğitimi Yazıları”. Ankara: İlke Yayınevi.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1998). “Eğitime Giriş”. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Gökaydın, N. (1998). “Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı”. İstanbul: MEB basımevi.
- Gökaydın, N. (1990). “Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı”. İstanbul: Sedir yayınevi.
- Grenfell, J. (1996). “Arts Education”: Teaching The Visual Arts Discipline Based Art Education, Saate Of Victoria (Department Of Education),The Arts Course Advise. Visual Arts.Pp1-4.
- Gürer, L. (1991). “Temel Tasarım”. İstanbul: İTÜ Yayınları.
- Güvenç, E. (2005). “İlköğretim Birinci Basamağı Çocuk Resimlerinde Renk Kullanımında Okul, Aile Ve Kültürel Etkilerin Araştırılması”, Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hurwitz, A. ve M. Day (1995). “Children And Their Art (Methods for the Elementary School)”. Florida USA: Harcourt Brace College Publishers.
- Irwin E. (1977). “Sanat ve İnsan”. (Çeviren Turhan Oğuzkan). İstanbul: İnkılap ve Aka Yayınları.
- Kalmık, E. (1950). “Renklerin Armoni Sistemleri”, İstanbul
- Kalyoncu, R. (2009). “İlköğretim 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Kent Projesi Konusunda Proje Tabanlı Öğrenmeye Dayalı Bir Uygulama Örneği” Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). “Sanatta Eğitimi Görmek, Öğrenmek, Yaratmak”. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- MEB. (1976). “Çağdaş Pedagojiden Seçmeler”. Derleyen; C. Saward, Çeviren ; N. Yüzbaşıoğlu. İstanbul: Devlet Kitapları, MEB. Basımevi.
- MEB. (2006). “Görsel Sanatlar Dersi (1-8 Sınıflar) Öğretim Programı Ve Kılavuzu”. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Mercin L. ve Alakuş, A. O. (2007). “Birey Ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği”. D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi 9, 14-20 (2007).

- Mittler, Gene A. (1994). "Art in Focus", Illinois: Glencoe / McGraw-Hill inc.
- Mülayim, S. (1994). "Sanata Giriş". İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.
- Ocvirk, Otto ve Ark. (1960). "Art Fundamentals". USA / Dubuque, Iowa: Wm.C.Brown Co.Inc.
- Oktay, A. (2001). "21.Yüzyılda Yeni Eğilimler ve Eğitim Sistemi". İstanbul: Sedar Yayıncılık.
- Orhun, F. (2003). "Resim-İş Dersine İlişkin Tutumların Ölçülmesi". PA.Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5.cilt, 6.sayı, s.285
- Öncül, R. (2000). "Eğitim Ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü". İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Özdemir, T. (2005). "Tasarımda Renk Seçimini Etkileyen Kriterler". Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14.cilt, 2.sayı, s.391-402.
- Özdemir, S. (2012). "İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitiminde Zıt Renkler Konusunun İşlenişinde Fovist Resimlerin Etkisi". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özer, D. (2012). "Toplumsal Düzenin Oluşmasında Renk ve İletişim". Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 3.cilt, 6.sayı, s.272-277.
- Özsoy, V. (2003). "Görsel Sanatlar Eğitimi". Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Özsoy, V. (2003), "Görsel Sanatlar Eğitimi, Resim- İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri". Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Özsoy, V. ve Şahan M. (2009). "Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin İlköğretim 6. Sınıf Resim-İş Dersinde Öğrenci Tutumuna Etkisi". Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(1), 205-227
- San, İ. (1982). "Sanat Eğitimi". Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15.cilt, 1.sayı
- San, İnci. (1983). "Kültür Aktarımı ve Çağdaş Kültür Sorunu İçinde Sanat Eğitiminin Yeri". Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Ankara: A.Ü.E.B.F.Dergisi. (2), 140.
- Sezen, M. ve Tanyeli, U. (1992). "Sanat Kavramları ve Terimleri Sözlüğü". İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Sezer, H. (2001). "İlköğretimde Resim-İş Eğitimi". Ankara: MEB Yayınları.

- Sözen, M. (2003). "Sinemada Renk". Ankara: Detay Yayınları.
- Şimşek, H. (1997). "21.Yüzyılın Eşiğinde Paradigmalar Savaşı Kaostaki Türkiye". İstanbul: Sistem yayıncılık.
- Telli, H. (1990). "Türkiye'de Resim-iş Öğretimine Genel Bir Bakış. Ortaöğretim Kurumlarında Resim-iş Öğretimi ve Sorunları" (Yay. Haz. İnci SAN), Türk Eğitim Derneği Bilim Dizisi, No:8, Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Telli, H. (1996) "Eğitimin Genel Hedeflerinin Davranış Biçimine Dönüştürülmesinde Sanat Eğitiminin Katkısı Vardır." Milli Eğitim Dergisi, 131- 41-42 Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Tuna, S. (2003). "Sanat Eğitimi Bölümlerinde Tasarım İlke ve Elemanlarının Bilgisayar Teknolojisi Yardımı İle Uygulanması". Sanatta Yeterlilik Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türe, N. (2007). "Eğitimde Ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkıları". Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türkdoğan, G. (1981). "Sanat Eğitimi Yöntemleri". Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- Ünver, E. (2002). "Sanat Eğitimi". Ankara: Nobel Yayınevi.
- Varış, F. (1988). "Eğitimde Program Geliştirme Teori Ve Teknikleri". Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No:157,
- Varol, E. ve Civitçi Ş. (2010). "Okulöncesi Çocukların Giyinme Becerilerini Kolaylaştırmaya Yönelik Giysi Tasarımları". e-Journal of New World Sciences Academy, Volume: 5, Number: 1, Article Number: 2C0017
- Yavuzer, H. (1992). "Resimleriyle Çocuk". İstanbul: Remzi Kitapevi. İletişim 2003/18
- Yılmaz, M. (2007). "Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar-182 Uygulama Biçimi İle". Ankara: Gündüz eğitim ve Yayıncılık.
- Yılmaz, Ü. (1991). "Renk Psikolojisi," Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zelansky, P. ve M. P. Fischer (1996). "Design Principles And Problems", USA: Harcourt Brace College Publish.

İnternet Kaynakları

<http://tdkterim.gov.tr/bts/> Erişim Tarihi: 13.11.2012

<http://www.therapeuticchild.ca/> Erişim Tarihi: 15.11.2012

www.resimis.esmartdesign.com Erişim Tarihi: 23.12.2012

<http://www.therapeuticchild.ca/> Erişim Tarihi: 05.04.2013

<http://www.sanatsdersi.com/gorsel-tasarim-ilkeleri/default.asp>

Erişim Tarihi: 27.04.2013

<http://www.renklerin anlamlari.com/renklerin-psikolojik-etkileri.html>

Erişim Tarihi: 27.04.2013

<http://www.grafikerler.net/mutlaka-bilinmesi-gereken-renk-bilgisi-t63340.html>

Erişim Tarihi: 18.05.2013

<http://adamolacakyumurcaklar.blogspot.com/2011/01/cocuk-resminde-renk.html>

Erişim Tarihi: 18.05.2013

http://kefad.ahievran.edu.tr/archieve/pdfler/Cilt6Sayi1/JKEF_6_1_2005_41_47.pdf

Erişim Tarihi: 05.06.2013

<http://www.gorselsanatlar.org/gunumuzde-gorsel-sanatlar-egitiminde-kullanilan-yontemler>

Erişim Tarihi: 30.05.2013

http://www.zaman.com.tr/aile-saglik_cocuklar-resimlerinde-ruh-hallerini-yansitiyor_1109987.html

Erişim Tarihi: 06.06.2013

EKLER

1. İzin Belgeleri
2. Renk Bilgisi Başarı Testi ve Renk Tutum Ölçeği
3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
4. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı 5. Sınıf Kazanım Tablosu
5. Araştırma Çalışmasında Yapılan Dersin Ders Planı
6. Araştırma Çalışmasında Verilen Eğitimin Çalışma Yaprakları
7. Araştırmanın Uygulama Aşamasında Yapılan Resimler
8. Çalışma Grubu Uygulama Fotoğrafları

İZİN BELGELERİ

EK-1 a

T.C.
BATMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 41758622/480.99/643125

17/04/2013

Konu: Araştırma İzni

VALİLİK MAKAMINA
BATMAN

İLGİ: Dicle Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 29.03.2013 Tarih ve 202 sayılı yazısı.

Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Süleyman AKGÜN'ün "Ortaokul 5.sınıflar Görsel Sanatlar Dersinde Öğretilen Renk Bilgisinin Öğrencinin Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimine Etkisi" başlıklı yüksek lisans tez çalışması çerçevesinde 15-26 Nisan 2013 tarihleri arasında İlimiz Özel Doğa Ortaokulu ve 16 Mayıs Ortaokulunda 5.sınıf öğrencilerine anket uygulaması Resim İş Öğretmenleri Komisyonunca ve Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde oturlarınıza arz ederim.

Mehmet Ali ATALAY
Millî Eğitim Şube Müdür Yrd

Uygun Görüşle Arz Ederim.
...../04/2013

Şerif AKBOĞA
Millî Eğitim Müdürü.

OLUR
17/04/2013

Mustafa Adil TEKELİ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Güçlü Elektronik İmza
Aşlı ile Aynıdır.

17.04.2013

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

Ziya Gökalp Mah. BATMAN
Elektronik Ağ: www.batman.meb.gov.tr
e-posta: sinavbir72@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Ayşe DEMİR Şef
Tel: (0488) 213 27 20
Faks: (0 488) 213 30 48

EK-1 b

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Süleyman AKGÜN
Kurumu	Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü
Araştırma yapılacak il/er	BATMAN
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Ortaokul 5 sınıf (4+4+4 öncesi ilköğretim 5. sınıf öğrencileri) Özel Doğa Koleji ve 16 Mayıs Ortaokulu
Araştırmanın konusu	Ortaokul 5. sınıflar: Görsel Sanatlar Dersinde Öğretilen Renk Bilgisinin Öğrencinin Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimine Etkisi
Kurum onayı	Var
Araştırma	Anket Çalışması
Veri toplama araçları	ANKET FORMU
Görüş istenecek Birim/Birimler	--
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
15.04.2013 tarihinde toplanan anket Komisyonumuz gelen Anket Çalışmasını incelemiş olup, Anketin uygulanmasında herhangi bir sakınca görülmediği ve anketin uygulanabileceğine oy birliği ile karar verilmiş olup, 15-26 Nisan tarihleri arasında yapılması uygun görülmüştür.	
Komisyon kararı	Oybirliği ile alınmıştır.

15.04.2013
Komisyon Başkanı
Orhan YAVUZ
Millî Eğitim Şube Müdürü

KOMİSYON
Uye
Bedri EKİN
Resim İş Öğretmeni

Uye
Hakan GÜLER
Resim İş Öğretmeni

EK-2

RENK BİLGİSİ BAŞARI TESTİ VE RENK TUTUM ÖLÇEĞİ

Değerli katılımcı;

Bu ölçek Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim-iş Eğitimi Yüksek Lisans Programında, Doç. Dr. F.Evren DAŞDAĞ danışmanlığında yürütülen "Ortaokul 5.Sınıflar Görsel Sanatlar Dersinde Öğretilen Renk Bilgisinin Öğrencinin Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimine Etkisi" başlıklı yüksek lisans tezinin deneysel araştırma çalışmasında kullanılmak üzere yüksek lisans öğrencisi Süleyman AKGÜN tarafından hazırlanmıştır. Vereceğiniz yanıtlardan çıkan veriler bilimsel amaçla kullanılacağı için seçenekleri dikkatle okumanız ve size en yakın seçeneği (x) ile işaretlemeniz istenmektedir. Teşekkürler!

• Cinsiyetiniz : Kız () Erkek ()

• Okulunuz : _____

I. BÖLÜM: RENK BİLGİSİNİ ÖLÇEN SORULAR

1. Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
2. Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
3. Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
4. Sarı ve yeşil renkler birbirine komşu renklerdir.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
5. Mor ve sarı birbirine zıt renklerdir.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
6. Renk armonisi renklerin bir uyum oluşturacak şekilde yan yana getirilmesidir.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
7. Renk, ışığın cisimlere çarpıp yansıdıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
8. Soğuk renklere boyanmış bir oda, olduğundan geniş görünür.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
9. Kahverengi bir karışım rengidir.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
10. Beyaz renk ciddiyetin, içe kapanıklığın ve belirsizliğin sembolüdür.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
11. Sıcak renkler güneşin ve ateşin renkleridir.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
12. Kırmızı renk, mücadele, dinamizm ve sevginin sembolüdür.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
13. Pembe rengi soğuk renklere aittir.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
14. Ana renkler karışım renkleri değildir.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
15. Ton uyumu komşu renklerle yapılan uyumdur.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış
16. Bütün renkler, ana renklerin ve nötr renklerin değişik oranlarda karıştırılmasıyla elde edilir.
() Doğru () Fikrim Yok () Yanlış

	Keskinlikle Kabulüyorum	Kabulüyorum	Fikrim Yok	Kabulüyorum	Keskinlikle Kabulüyorum
II. BÖLÜM: RENK İLE İLGİLİ TUTUM ÖLÇEN İFADELER					
17. Alışverişte renklere önem veririm.					
18. Renkler duygularımı etkiler.					
19. Varlıklar renkli olmasaydı dünya sıkıcı olurdu.					
20. Odanın duvar, perde, mobilya vb. aksesuarların renkleri uyumlu olmalıdır.					
21. Zıt renkler resimde yan yana kullanıldığında resmi soluk gösterir.					
22. Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.					
23. İlbaharda ortamın canlı canlı olmasında her yeri kaplayan yeşil rengin de etkisi olduğunu düşünüyorum.					
24. Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.					
25. Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.					
26. Renkleri bilinçli kullanmak günlük hayatta ve ticaretle kalite ve verimi artırır.					
27. Renkler duyguları etkilediğine göre renklerle terapi yapılabilir.					

EK-3**YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU****Yaptığı Serbest Resim Hakkında Öğrenci Konuşturma Formu****Öğrencinin;**

Adı-Soyadı:

Okulu :

Sınıfı-No :

Cinsiyeti :

Yaşı :

Çalışmanın;

İsmi :

Ebatları :

Tekniği :

Yapıldığı Malzeme:

Yapılış Tarihi :

SORULAR**1-**Bu serbest resmi zevk alarak mı yaptın?

...

2- Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?

...

3-Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?

...

4-Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?

...

5-Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?

...

6-Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?

...

EK-4

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 5. SINIF KAZANIM TABLOSU ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME		AÇIKLAMALAR
KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	
<p>1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.</p> <p>2. Nokta etkisi yaratan varlıklara çevresinden örnekler göstererek nokta, benek ve lekelerle renkli özgün kompozisyonlar yapar.</p> <p>3. Nokta ve çizgi etkisi veren üç boyutlu malzemelerle özgün çalışmalar yapmaktan zevk alır.</p> <p>4. Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder.</p> <p>5. Zıt renkleri kullanarak görsel çalışmalar yapar.</p> <p>6. Çevresindeki renk uyumsuzluklarının farkına varır.</p> <p>7. Merkezî, simetrik ve asimetrik dengeyi çalışmalarında kullanır.</p> <p>8. Görsel doku oluşumunda nokta, çizgi, renk, biçim ve leke tekrarlarının etkisini fark ederek çalışmalarında kullanır.</p> <p>9. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.</p> <p>10. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı çalışmalarını izlemekten zevk alır.</p>	<p>1. "Mânilerimiz" Öğrencilerin bildiklerini, duydukları mânileri sınıfla paylaşmaları sağlanır. Her öğrencinin sevdiği mâniyi renkli çalışmalarla ifade etmesi sağlanabilir.</p> <p>2, 4. "Renkli Beneklerle Oyun" Öğrenciler, parmaklarını çeşitli boyalara batırarak resim kâğıtlarının üzerine istedikleri gibi parmak baskısı yaparlar. Oluşan iri benekler, renkli kalemlerle çeşitli nesne ve figürlere benzetilir. Örneğin etraftan çıkan kollarla ahtapota, örümceğe; baş, kuyruk, bacaklar ilave edilerek çeşitli kuşlara ya da çaydanlık, bardak, masa gibi nesnelere dönüştürülebilir. Bu konu, sıcak ve soğuk renklerle de ilişkilendirilebilir.</p> <p>2, 4. "Benek Benek" Parmak baskı, fırça baskısı ya da nokta etkisi yaratan, delgeçle elde edilen kâğıt pullar, hububat, çekirdek, gazoz kapakları gibi malzemelerle kolaj yaptırılabilir. Ancak, bu tarz kolajda kâğıdı doldurma mecburiyeti getirilmemeli, malzemeler tek tek yapıştırma yerine tutkallı yüzey üzerine serpiştirilerek sabitlenmelidir.</p> <p>3. "Noktali - Çizgili Tabağım" Küçük bir kâse ters çevrilerek bir naylonla gergin bir şekilde kaplanır. Kâsenin tabanının orta noktasından başlayarak kilden oluşturulan minik toplar ve düz, kıvrımlı, spiral şekline getirilen kilden çubuklar, mümkün olduğunca boşluk bırakmaksızın yerleştirilerek kâsenin dış kısmı kaplanır. Topların ve çubukların aynı çapta olmasına (ortalama 1 cm) özen gösterilir. Daha sonra, bir cetvelin ince kenarıyla aşağıdan yukarıya doğru çekmeler yapılarak motiflerin tamamen birleşmesi sağlanır. Bu işlem çok fazla bastırılmadan yapılmalıdır. Yaklaşık 10-15 dakika sonrasında, kil ile kâse birbirinden ayrılır. Kâsenin iç kısmında noktali çizgili desenler görülecektir. İmkân varsa bu çalışma seramik fırınında pişirilerek sağlanabilir.</p> <p>4. "Güneşin Renkleri" Öğrenciler, güneşle ilgili bildikleri ve hayal ettikleri hakkında konuşurlar. Daha sonra sarı, kırmızı ve turuncu renklerdeki oyun hamurlarıyla inceli kalınlı, uzunlu kısıklı çubuklar hazırlanır ve bunlarla ışınlar saçan bir güneş motifi oluşturulur. Bu yolla, sıcak renklerin niçin böyle isimlendirildiğini, neden sıcak denildiği öğrencilere kavratılmış olur.</p>	<p>[1] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>[1] Kalemle nokta çalışmalarını kesinlikle yapılmamalıdır. Öğrencinin sabrını zorlayan, sıkıcı ve yorucu çalışmalar asla yaptırılmamalıdır.</p> <p>(1) Atatürkçülük ile İlgili Konular (7-9. Kazanım, 6. Konu)</p> <p>4. Sıcak Renkler: Güneşe yakın, güneşin renkleri: Sarı, kırmızı, turuncu Soğuk Renkler: Mavi, yeşil, mor</p> <p>5. Zıt Renkler: • Sarı x Mor • Kırmızı x Yeşil • Mavi x Turuncu</p> <p>7. Asimetrik Denge: Eşit ya da eşit olmayan görsel ağırlıktaki ve çekicilikteki öğelerin düzenlenmesidir.</p> <p>9. Öğretmen öğrenciyi mümkün olduğunca çok çeşitli malzeme ve tekniklerle tanıştırmalıdır.</p>

EK-5**DERS PLANI**

Ders : Görsel Sanatlar

Sınıf : 5

Süre : 4 ders saati

Öğrenme Alanı: Görsel Sanatlarda Biçimlendirme (**Renk Uygulaması**)

Kazanımlar :

2. Nokta etkisi yaratan varlıklara çevresinden örnekler göstererek, nokta, benek ve lekelerle renkli özgün kompozisyonlar yapar (GSB).
4. Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder (GSB).
5. Zıt renkleri kullanarak görsel çalışmalar yapar (GSB).
- 10.Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı çalışmaları izlemekten zevk alır (GSB).

Teknikler : Renkli resim teknikleri

Yöntemler : Grup çalışması, soru-cevap, gösteri (demonstrasyon), araştırma, gösterip yaptırma

A. DERS HAZIRLIĞI**1. Öğretmen Hazırlığı**

- a) Çevresinden nokta ve leke etkisi veren örnek dokümanlar derlenir.
- b) Renk çemberi hazırlanır.
- c) Sıcak-soğuk ve zıt renk armonilerinin kullanıldığı eserlerin röprodüksiyonları derlenir.
- d) Ders ile ilgili gerekli güvenlik, sağlık ve temizlik önlemleri alınır.

e) Bu ders sürecinde kullanılacak olan değerlendirme ölçütleri hazırlanır ve ders öncesinde öğrencilere bildirilir.

2. Öğrenci Hazırlığı

2.1. Düşünsel ve Duyuşsal Hazırlık

Öğrenciler ders öncesinde çevrelerinde gördükleri nokta, benek ve leke etkisi veren materyaller toplarlar. Bunlar gazete ve dergilerden kesilmiş fotoğraflar, çeşitli eser röprodüksiyonları vb. olabilir.

2.2. Teknik Hazırlık

Araç ve gereçler: Renk çemberi, resim kalemi (HB kurşun kalem), silgi, resim kâğıdı/resim defteri, guaş boya, sulu boya fırçası, plastik bardaklar, kâğıt peçete, çalışma kâğıtları, palet vb.

Temizlik gereçleri: Sıraların üzerine serilmek üzere muşamba örtüler, koruyucu önlük vb.

B. UYARANLAR (MOTİVASYON)

1. Öğrencilere, nokta, benek ve leke etkisi veren eser örnekleri ile günlük hayatta karşılaşılabilecekleri görsel materyaller gösterilerek bu örnekler üzerinde tartışılır.

2. Öğrenciler nokta, leke ve benekleri kullanarak kara kalemle bir kompozisyon oluştururlar.

3. Bunun için işlem basamakları şu şekilde özetlenebilir: Kurşun kalemle içi boş, dolu, büyük küçük noktalar, benekler ve lekeler çizerler. Çizdikleri şekillerin içlerini kalemi hafif ya da sert kullanarak tonlama yaparlar. Kimi şekiller boş bırakılır.

Böylelikle ışıklı ve daha çok ışıklı ya da ışık almayan (koyu) renkte beyaz, gri ve siyah değerdeki şekillerle bir kompozisyon oluşur. Çalışmalar bittikten sonra tercih edilen renkte bir fon kartonu üzerine yapıştırılır ve etiketlenir.

4. Öğrencilere bir sonraki ders kara kalemle çalıştıkları bu ya da yeni üretecekleri bir başka kompozisyonu guaş boya ile renklendirecekleri söylenir.

5. Öğrencilere hangi renklerle çalışmak istedikleri sorulur. Neden bu renkleri tercih ettiklerini açıklamaları istenir.

C. BİLGİYİ PAYLAŞMA

1. Öğretmen daha önceden hazırlamış olduğu renk çemberini öğrencilerin rahatça algılayabileceği bir boyuta büyütür ve görebilecekleri bir yere yerleştirir.

2. Öğrencilere aşağıdaki sorular yöneltilerek sıcak, soğuk ve zıt renklerin kavratılmasına çalışılır:

- Ana renkleri sayınız (sarı, kırmızı, mavi).
- Ara renkleri sayınız (turuncu, yeşil, mor).
- Sıcak renkler denilince aklınıza neler geliyor?

Sıcak renkler güneşin renkleridir. Bildiğiniz gibi doğal ısı ve ışık kaynağımız olan güneş tepede iken sarı, gün batımında ise turuncu ve kırmızı renkleri alır. O hâlde sıcak renkler **sarı, turuncu** ve **kırmızıdır**.

- Soğuk renkler denilince aklınıza neler geliyor?

Soğuk renkler denizin renkleridir. Soğuk denilince suyu düşünebiliriz. Denizin renkleri ise **mavi, yeşil** ve **mordur**.

- Zıt renkler denilince aklınıza neler geliyor?

Bunu renk çemberinde görebilirsiniz. Altıgenin içindeki ana ve ara renkler bakın. Bir rengin tam karşısında bulunan renk onun zıt rengidir. O hâlde; **sarının zıttı mor, kırmızının zıttı yeşil, mavinin zıttı turuncudur**.

Bunu bir başka yoldan daha görebiliriz. Matematiksel yazım ile gösterelim:

- sarı+kırmızı = **turuncu**
- mavi+sarı = **yeşil**
- kırmızı+mavi = **mor**

Yukarıdaki eşitliklere dikkatlice bakınız.

- Turuncunun içinde (karışımında) hangi renk yok (mavi)?
- Yeşilin içinde (karışımında) hangi renk yok (kırmızı)?
- Morun içinde (karışımında) hangi renk yok (sarı)?

Lütfen, bu sonuçları bir genelleme cümlesi hâline getiriniz.

“İki ana rengin karışımından oluşan renk, karışıma girmeyen ana rengin zıttıdır.”

3. Öğrencilere bu derste öğrendiklerini çeşitli kaynaklardan da araştırarak not etmeleri, küçük bir renk çemberi çizmeleri ve sıcak, soğuk ve zıt renkleri renk çemberinin altına çizecekleri kutucuklar içinde boyayıp göstermeleri söylenir. Boya seçimi konusunda, öğrencilerin tercih edeceklerini ancak pastel ve guaş boya ile iyi sonuç alabileceklerini hatırlattıktan sonra bir sonraki aşamaya geçilir.

Ç. UYGULAMA

1. Öğrenciler, daha önce kara kalemle çizdiklerinden yola çıkarak ya da bu çalışmalardan bağımsız özgün bir kompozisyon tasarlayarak resim defteri/resim kâğıdına çizimlerini yaparlar.
2. Nokta, leke ve benek gibi tasarım elemanlarının gözetildiği bu kompozisyonlar guaş boya ile renklendirilir.
3. Öğretmen öğrencilere renklendirme yaparken öğrencilerin sıcak, soğuk ya da zıt renklerle bu renklerin nüanslarını yakalayabilmek için siyah ve beyazı kullanabileceklerini söyler.

4. Öğretmen öğrencilere guaş boyanın kullanımı ile ilgili rehberlik eder. Boyayı kararlaştırılan alana sürmeden önce mutlaka bir başka kâğıt (çalışma kâğıdı) üzerinde rengin denenmesi gerektiği ve suyun çok fazla kirlenmemesi için açık renklerden koyuya doğru ve mümkünse birden fazla plastik bardak ile çalışılması gerektiğini mutlaka hatırlatır.
5. Uygulama aşamasında öğretmen tarafından öğrencinin özgürlüğünü etkileyecek doğrudan yönlendirme yapılmaz.
6. Uygulama süresince temizlik ve güvenlik önlemleri gözetilir. Uygulama sonrası malzemelerin toplanarak çalışma ortamının temizlenmesi sağlanır.
7. Tamamlanan çalışmalar kurumaya bırakılır.
8. Kuruyan çalışmalar uygun renkte bir fon kartonu ile paspartulanır ve etiketlenir.
9. Öğrenci çalışmaları sınıf ve okul panolarında sergilenir.
10. Sergileme sonrasında çalışmalar ürün dosyasında muhafaza edilir.

D. DEĞERLENDİRME

1. İşlenişin ölçme ve değerlendirilmesinde “derecelendirme ölçeği” kullanılabilir.
2. Ölçekte yer alan ölçütler aynı şekilde kullanılabilmesi gibi öğretmen tarafından sınıf mevcuduna, etkinliğin uygulanış şekline vb. uygun olarak yeniden yapılandırılabilir.
3. Ölçütler belirlenirken her etkinlikte izlenmesi gereken adımlar dikkate alınarak sıralanmalıdır.

EK-6

Araştırma Çalışmasında Verilen Eğitimin Çalışma Yaprakları

RENK NEDİR?

Işığın cisimlere çarptıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkiye renk denir. Işık bir cisme çarptığında cisim ışığın içindeki yedi renkten birisini yansıtır diğerlerini emer, biz de cismi yansıttığı renkte görürüz. Siyah bütün renklerin emilmesi, beyaz ise bütün renklerin yansıtılmasıdır. Bu yüzden **siyah** ve **beyaz** renk olarak kabul edilmezler. Renklerin koyuluk açıklıkları (valör) da ışıktan ilgilidir. Işıktaki yedi renk **kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, mor ve lacivert** renkleridir.

ANA RENKLER

Işıktaki yedi renkten **mavi, kırmızı, sarı** ana renklerdir. Bu renkler renk karışımlarıyla elde edilmezler. Bu üç ana rengi değişik oranlarda birbirine karıştırarak doğadaki birçok rengi bulabiliriz. Bulduğumuz bu renklere değişik oranlarda siyah ya da beyaz katarak bu renklerin sonsuz sayıda tonlarını da elde edebiliriz.

ARA RENKLER

Ana renklerin birbirine karıştırılmasıyla elde edilen renklerdir. Sarı ile kırmızının karışımından turuncu, sarı ile mavinin karışımından yeşil, mavi ile kırmızının karışımından mor elde edilir. Yalnız mor rengi bulmak için mavi ve kırmızı renk eşit oranda karıştırılmalıdır. Kırmızısı çok olursa erguvan, mavisi çok olursa lacivert bulunur.

ZIT RENKLER

Zıt renkler birbirlerini tamamlarlar yan yana kullanıldıklarında birbirlerini değerlendirerek resme canlılık katarlar. Bunun doğada da örnekleri çoktur. Yeşil yaprakların arasında kırmızı güller, yeşil ağaçlar arasında kırmızı çatılı bir ev, güneş batarken mavinin içinde turuncu güneş vs. Zıt renklerden birisi diğerine karıştırılırsa karıştığı rengin parlaklığını kırar.

KOMŞU RENKLER

Ana renklerden iki tanesini birbirine karıştırdığımızda bu renkler çıkan karışım rengiyle komşu olurlar. Sarı-mavi-yeşil birbiriyle, sarı-kırmızı-turuncu birbiriyle, mavi-kırmızı-mor birbiriyle komşu renklerdir.

RENK ARMONİSİ

Renklerin değişik biçimlerde yan yana getirilmesi değişik armoniler ortaya çıkarır. Bu düzenlemeler günlük yaşamımızda evimizi boyarken, giyinirken, bir dekor hazırlarken vb. durumlarda karşımıza çıkar. Üç çeşit renk uyumu vardır:

1-Ton Uyumu: Tek rengin tonlarıyla yapılan uyumlardır.

2-Yakın Renklerin Uyumu: Komşu renklerle yapılan uyumdur.

3-Zıt Renklerin Uyumu: Birbirine zıt renklerle kurulan uyumdur. Burada da zıt renklerden birisi daha çok kullanılır.

SICAK RENKLER

Sıcak renkler, bize ateşi ve sıcaklığı hatırlatan ve yansıtan renklerdir. Bu renkler kırmızı, sarı ve turuncu renkleridir. Ayrıca bu renklerin değişik tonlarda karışımından meydana çıkan: altın sarısı, kayısı ve bal rengi, şarap kırmızısı, pembe, vişne çürüğü, kahverengi gibi renkler de “sıcak renkler” dendir. Sıcak renkler; aktif olup canlı, tahrik

edici ve gösterişli bir özelliğe sahiptirler. Bir oda dekorasyonuna canlılık verirler. Bir yeri aslından daha küçük gösterirler. Sıcak renkler, soğukta ve serin yerlerde kullanılırsa sıcaklık ve canlılık verirler. Fakat sıcak ortamda kullanılırsa, bunaltıcı ve rahatsız edici bir etki yaratırlar.

SOĞUK RENKLER

Soğuk renkler bize soğukluğu ve serinliği hatırlatan renklerdir. Bu renkler mavi, mor ve yeşil renkleridir. Bu renkler ve onların tonları olan renkler üzerimizde bir serinlik ve sakinlik hissi yarattıklarından bunlara “soğuk renkler” denilmektedir. Bu cümleden olmak üzere; gök mavisi, deniz mavisi, çivit mavisi, Türk mavisi, nefti menekşe rengi ve leylak rengini sayabiliriz. Sıcak ve soğuk renklerin sınırı, yeşil ile kırmızı-mor renklerden geçmektedir. Burada yeşil renk, kritik yerdedir. Bunun için, yeşil renk; yerine göre sıcaklık veya soğukluk etkisi yaratır: Şayet yeşil renkte, sarı renk üstünse “sıcak” mavi renk etkisi üstünse “soğuk” renk grubuna dâhil olur. Bunun için, mor ile kırmızı arasındaki renkler de aynı özelliği gösterirler. Beyaz renkte de soğuk renklerin karakteri olduğundan bu da aynı gruba dâhil olmaktadır.

Soğuk renkler, insanın üzerinde hoş, serin, dinlendirici ve tazelik verici etkileriyle göze çarparlar. Dolayısıyla istirahat ve sakinlik ihtiyacımızı karşılarlar. Bu renkler; bir yeri aslından daha büyük gösterirler. Yazın sıcakta kullanılırsa serinlik ve rahatlık hissi verirler. Fakat soğukta kullanıldığında üşütücü ve soğuk bir hava yaratırlar.

Bir odayı en uygun renklere boyayabilmek için odanın kullanılış amacını ve bulunduğu cephenin mevsimsel özelliklerini göz önünde bulundurmamak doğru bir karar olacaktır. Bu karardan sonra odanın sıcak renklere mi, ya da soğuk renklere mi boyanacağına karar verilebilir. Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmayıp, ayrı olarak düşünülecek ise birbirine yakın olarak kullanılabilir.

RENKLERE YÜKLENEN ANLAMLAR

- **Kırmızı:** Mücadele, canlılık, sevgi ve dinamizmin sembolüdür. Titreşimi yüksektir.
- **Turuncu:** Yaşama sevinci verir; dostluk, arkadaşlık ve samimiyetin sembolüdür.
- **Sarı:** Neşe, canlılık ve sıcaklık etkisi yaratır. Ayrılığın rengi olarak bilinir.
- **Yeşil:** Umudun, gençliğin, hayatın ve yeniden doğuşun rengidir. Mistik bir özelliği vardır.
- **Mavi:** Saflık, sonsuzluk, huzur ve mutluluğun rengidir. Dinlendirici bir etkisi vardır.
- **Mor:** Ciddiyetin, içe kapanıklığın, melankolinin ve belirsizliğin sembolüdür.
- **Siyah:** Hüzün, karamsarlık ve ölümü çağırır. Asaletin rengi olarak da bilinir.
- **Beyaz:** Saflık, temizlik ve masumiyetin rengi ve sembolü olarak bilinir.

EK-7 a

Batman 16 Mayıs Ortaokulu – Renk Bilgisi Uygulaması

EK-7 b

Batman 16 Mayıs Ortaokulu – Renk Bilgisi Uygulaması

EK-7 c

Özel Batman Doğa Ortaokulu – Renk Uygulaması

EK-7 d

Özel Batman Doğa Ortaokulu – Renk Uygulaması

EK-7 e

Batman 16 Mayıs Ortaokulu -Serbest Resim Çalışması

EK-7 f

Batman 16 Mayıs Ortaokulu -Serbest Resim Çalışması

EK-7 g

Batman 16 Mayıs Ortaokulu -Serbest Resim Çalışması

EK-7 h

Batman 16 Mayıs Ortaokulu -Serbest Resim Çalışması

EK-7 i

Özel Batman Doğa Ortaokulu – Serbest Resim Çalışması

EK-7 J

Özel Batman Doğa Ortaokulu – Serbest Resim Çalışması

EK-7 k

Özel Batman Doğa Ortaokulu – Serbest Resim Çalışması

EK-71

Özel Batman Doğa Ortaokulu – Serbest Resim Çalışması

EK-8 a

EK-8 b

EK-8 c

EK-8 d

